

Το Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης της Κύπρου:
**Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση
και Κατάρτιση 2007**

**Το Σύστημα Επαγγελματικής
Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
της Κύπρου:**

**ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
2007**

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2008

ISBN 978-9963-43-784-9

Υπεύθυνος Λειτουργός

Γιάννα Κορέλλη, *Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού*

Συντονισμός

Γιάννης Μουρουζίδης, *Ανώτερος Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού*

Συνεισφορά

Ηλίας Μαρκάτζης, *Επιθεωρητής Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.*

Χριστιάνα Χαριλάου, *Λειτουργός Διοίκησης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.*

Γενική Ευθύνη

Δρ. Γιώργος Όξινος, *Διευθυντής Έρευνας και Προγραμματισμού*

Αναδημοσίευση επιτρέπεται νοουμένου ότι αναφέρεται η πηγή.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού:

Αναβύσσου 2, 2025 Στρόβολος, Τ.Θ. 25431, 1392 Λευκωσία, Κύπρος

Τηλ.: +357 22515000, Τηλεομοιότυπο: +357 22496949

Ηλ. Ταχ.: hrda@hrdauth.org.cy, Ιστοσελίδα: www.hrdauth.org.cy

ReferNet Κύπρου:

Τηλ.: +357 22390350, Τηλεομοιότυπο: +357 22428522

Ηλ. Ταχ.: refernet@hrdauth.org.cy, Ιστοσελίδα: www.refernet.org.cy

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop) εισήξε διαδικασία για τη διαμόρφωση της έκθεσης αυτής, η οποία ετοιμάστηκε από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (ΑνΑΔ), τον Εθνικό Συντονιστή του Ευρωπαϊκού δικτύου ReferNet στην Κύπρο.

Το ReferNet δημιουργήθηκε από το Cedefop ως το Ευρωπαϊκό δίκτυο αναφοράς και εμπειρογνωμοσύνης για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Στόχος του είναι η βελτίωση της συγκέντρωσης και διάχυσης πληροφοριών στους ενασχολούμενους στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η έκθεση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος σειράς εκθέσεων σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στις Ευρωπαϊκές χώρες. Αποτελεί συνεισφορά στο έργο του Cedefop για τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στα κράτη μέλη της Ε.Ε., του οποίου η μορφή μεταλλάσσεται εναλλακτικά σε ηλεκτρονική.

Η έκθεση στοχεύει στην περιγραφή των διαθέσιμων ευκαιριών για την επαγγελματική ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μέσα από τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Οι παρεχόμενες πληροφορίες αφορούν τις τέσσερις καθορισμένες από το Cedefop κατηγορίες συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης: δημόσια προωθούμενη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση για όλους, κατάρτιση για τους ανέργους και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση με πρωτοβουλία επιχειρήσεων ή κοινωνικών εταίρων και με ατομική πρωτοβουλία.

Η βάση δεδομένων του Cedefop, eKnowVet¹, προσφέρει άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στα κράτη μέλη. Η τυποποιημένη μορφή καταχώρησης στοιχείων επιτρέπει την εξειδικευμένη αναζήτηση στοιχείων και καλύπτει 11 θεματικούς τομείς συνοπτικά και 7 αναλυτικά. Η βάση δεδομένων ανανεώνεται τακτικά από το Ευρωπαϊκό δίκτυο ReferNet.

Το ReferNet συγκροτείται από εθνικές κοινοπραξίες, κάθε μια από τις οποίες αποτελείται από οργανισμούς οι οποίοι ασχολούνται με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στο κάθε κράτος μέλος καθώς και στη Νορβηγία και Ισλανδία. Η ΑνΑΔ, ως ο Εθνικός Συντονιστής του ReferNet Κύπρου, εκφράζει τις ευχαριστίες της στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και στη Στατιστική Υπηρεσία για τη συμβολή τους στην ετοιμασία της έκθεσης αυτής.

---

¹ http://www.trainingvillage.gr/etv/Information_Resources/NationalVet/

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	iii
501. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	1
50101. Εθνικοί ορισμοί και όρια	13
50102. Ανάπτυξη της μάθησης ενηλίκων	14
50103. Αξιολόγηση	19
50104. Προγραμματισμός και προβλέψεις	21
50105. Εναλλακτικοί τρόποι παράδοσης	25
<i>5010501. Ανοικτή και εξ αποστάσεως μάθηση.....</i>	<i>25</i>
<i>5010502. Ηλεκτρονική Μάθηση (eLearning).....</i>	<i>26</i>
<i>5010503. Νέο μαθησιακό περιβάλλον συμπεριλαμβανομένων οργανισμών μάθησης.....</i>	<i>32</i>
<i>5010504. Ευελιξία και διαφοροποίηση .....</i>	<i>37</i>
502. ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΡΩΘΟΥΜΕΝΗ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ	39
50201. Ομάδες - στόχοι και παροχή	40
50202. Παροχές.....	54
50203. Πρόσβαση	59
50204. Εξασφάλιση ποιότητας.....	62
503. ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΕΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥΣ ΠΟΥ ΑΠΕΙΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	65
50301. Ομάδες - στόχοι και παροχή	71

50302.	Παροχές.....	79
50303.	Πρόσβαση	80
50304.	Εξασφάλιση ποιότητας.....	82
504.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Ή ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	84
50401.	Μέτρα για παροχή κατάρτισης σε επιχειρήσεις.....	90
50402.	Μέτρα για στήριξη της κατάρτισης στις ΜΜΕ	93
50403.	Μέτρα για στήριξη της κατάρτισης στις επιχειρήσεις σε συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς	96
50404.	Σχέδια των κοινωνικών εταιρών για στήριξη της κατάρτισης που δε σχετίζεται με την εργασία	104
505.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΜΕ ΑΤΟΜΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ	107
506.	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ.....	110
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ		113
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΜΕΛΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ REFERNET ΚΥΠΡΟΥ.		119

Η εκπαίδευση και κατάρτιση των ενηλίκων στην Κύπρο παρέχεται από διάφορα ιδρύματα και σε διαφορετικά περιβάλλοντα και μπορεί να ταξινομηθεί σε δύο ευρείες κατηγορίες:

- Γενική Εκπαίδευση Ενηλίκων.
- Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) είναι ο κύριος προωθητής της Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Η Γενική Εκπαίδευση Ενηλίκων περιλαμβάνει κλάδους σπουδών που προσφέρονται κυρίως από:

- Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης.
- Εσπερινά Γυμνάσια.
- Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚυ).

Η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη στην Κύπρο και παρέχεται σε πολλαπλά περιβάλλοντα από δημόσιους προωθητές και πολυάριθμους δημόσιους και ιδιωτικούς παροχείς. Η μεγαλύτερη επίδραση σε αυτή την ανάπτυξη ήταν η δημιουργία και λειτουργία της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑναΔ), ενός ημικρατικού οργανισμού, με αποστολή τη δημιουργία των προϋποθέσεων για προγραμματισμένη και συστηματική κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του νησιού.

Ο τρόπος λειτουργίας της ΑναΔ έχει συνεισφέρει στη δημιουργία μιας ιδιαίτερα ανταγωνιστικής αγοράς κατάρτισης. Η ΑναΔ έχει συνεισφέρει σημαντικά στη δημιουργία πλεονεκτημάτων και θετικών επιδράσεων στην κατάρτιση, δημιουργώντας κατά συνέπεια σημαντική ζήτηση από τις επιχειρήσεις και από τους εργαζομένους. Η κατάρτιση προσφέρεται κυρίως από τα πολλά ιδιωτικά ιδρύματα, όπως κολέγια και ιδρύματα κατάρτισης αλλά και από τις επιχειρήσεις.

Η ιδιωτική αγορά κατάρτισης συμπληρώνεται από παραδοσιακούς προωθητές της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης όπως είναι το ΥΠΠ, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ), άλλα υπουργεία και δημόσια ιδρύματα.

Η ανάλυση των κύριων φορέων (προωθητών και παροχέων) και των ομάδων-στόχων της Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων και της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης φαίνεται πιο κάτω.

Γενική Εκπαίδευση Ενηλίκων

Η Γενική Εκπαίδευση Ενηλίκων περιλαμβάνει κλάδους που προσφέρονται κυρίως από τους τρεις φορείς που παρουσιάζονται πιο κάτω. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται από τους φορείς αυτούς ποικίλλουν από παραδοσιακές σε μοντέρνες με σκοπό να υιοθετηθεί μια ευέλικτη προσέγγιση, που να ταιριάζει καλύτερα στις ανάγκες των ενηλίκων, κυρίως αυτών που απασχολούνται.

- Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης

Υπάρχουν 40 Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, που λειτουργούν στις εγκαταστάσεις των Δημοσίων Σχολών Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, σε αστικές και αγροτικές περιοχές. Τα Ινστιτούτα εποπτεύει η Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης του ΥΠΠ και στοχεύουν στην παροχή ίσων ευκαιριών για εκπαίδευση σε χιλιάδες μαθητές και ενήλικες.

Τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης προσφέρουν κλάδους τόσο σε μαθητές όσο και σε ενήλικες από το 1960. Οι διαθέσιμοι κλάδοι περιλαμβάνουν ξένες γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά, Ισπανικά, Ρωσικά και Τούρκικα), Ελληνικά για ξενόγλωσσους και επαναπατριζόμενους, Λογιστική, Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές και προπαρασκευαστικές σπουδές για εισαγωγικές εξετάσεις σε Κυπριακά και Ελληνικά πανεπιστήμια. Οι τάξεις της Ελληνικής Γλώσσας για επαναπατριζόμενους και Τουρκικής γλώσσας για Τουρκοκύπριους παρέχονται δωρεάν. Το ΥΠΠ ορίζει τα βιβλία μαθημάτων. Τα μαθήματα παραδίδονται δυο φορές την εβδομάδα και κάθε μάθημα έχει διάρκεια 90 λεπτά.

Απονέμονται πιστοποιητικά παρακολούθησης σε όσους επιτύχουν στις τελικές εξετάσεις που οργανώνονται κεντρικά από το ΥΠΠ. Όσοι παρακολουθούν σειρές μαθημάτων που προσφέρονται από αυτά τα Ινστιτούτα μπορούν να παρακαθίσουν σε εξωτερικές εξετάσεις για να λάβουν πιστοποιητικά σε ξένες γλώσσες (GCE O level, F.C.E., DELF), Λογιστική (L.C.C.I) και Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές (ECDL).

- Εσπερινά Γυμνάσια

Λειτουργούν από τα μέσα Σεπτεμβρίου μέχρι το τέλος Μαΐου, από τις πέντε μέχρι τις εννέα το βράδυ, στις εγκαταστάσεις των Δημοσίων Σχολών Μέσης Εκπαίδευσης. Οι συμμετέχοντες πρέπει να είναι άνω των 18 χρονών, αλλά δίνεται επίσης ευκαιρία συμμετοχής σε άτομα που είναι τουλάχιστον 15 χρονών και εργάζονται. Τα Εσπερινά Γυμνάσια παρέχουν γενική εκπαίδευση που οδηγεί σε απόκτηση Απολυτηρίου το οποίο είναι ισάξιο με αυτό που απονέμεται από άλλες Δημόσιες Σχολές (Ενιαίο Λύκειο και Τεχνικές Σχολές) και δίνει πρόσβαση σε ανώτερη και τριτοβάθμια εκπαίδευση ή στην αγορά εργασίας. Αυτές θεωρούνται ως σχολές δεύτερης ευκαιρίας.

- Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚυ)

Στις 25 Απριλίου 2001, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να εγκαθιδρύσει το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, για να προωθήσει τη διαβίου μάθηση και να καθιερώσει τη μάθηση εξ αποστάσεως στην Κύπρο. Το ΑΠΚυ λειτούργησε το Σεπτέμβριο 2006 και τώρα προσφέρει τα ακόλουθα προγράμματα σπουδών:

- ο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας.
- ο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην Εκπαίδευση.
- ο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στα Πληροφορικά Συστήματα.
- ο Πτυχιακό Πρόγραμμα στις Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό.

Μελλοντικά αναμένεται να προσφέρονται περισσότερα προγράμματα πτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου καθώς και προγράμματα κατάρτισης μικρής διάρκειας.

Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση έχει αναπτυχθεί σημαντικά στην Κύπρο. Ο εθνικός φορέας είναι η ΑνΑΔ η οποία εγκρίνει και επιχορηγεί προγράμματα που εφαρμόζονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις. Ακόμη, τα ιδιωτικά ιδρύματα όπως κολέγια και ιδρύματα κατάρτισης προσφέρουν μια μεγάλη ποικιλία από προγράμματα κατάρτισης για ενήλικες, αρκετά από τα οποία δεν επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ.

Άλλοι σημαντικοί φορείς στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση είναι:

- Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠΠ).
- Άλλα υπουργεία υπεύθυνα για την κατάρτιση των εργαζομένων σε συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς όπως υγεία, δημόσια διοίκηση και άμυνα.
- Υπουργείο Οικονομικών (ΥΟ) το οποίο έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και ανάπτυξη των δημοσίων υπαλλήλων.

Εκτός από τους πιο πάνω προωθητές της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στον ευρύ δημόσιο τομέα, υπάρχει μια μεγάλη ποικιλία Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στον ιδιωτικό τομέα. Πρέπει να σημειωθεί ότι το μεγαλύτερο μέρος αυτής της παροχής ανταποκρίνεται στις ανάγκες τόσο των επιχειρήσεων όσο και των

ατόμων, κυρίως εργαζομένων, που πληρώνουν για την παρεχόμενη κατάρτιση. Οι κυριότεροι ιδιωτικοί παροχείς συνεχιζόμενης κατάρτισης είναι:

- Ιδιωτικά κολέγια
- Ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης
- Συμβουλευτικοί οίκοι
- Επιχειρήσεις

Οι προωθητές, παροχείς και οι ομάδες-στόχοι της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Κύπρο παρουσιάζονται στον Πίνακα 1. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι κατηγορίες που χρησιμοποιούνται αντιστοιχούν στα κύρια κεφάλαια της έκθεσης.

Πίνακας 1: Απεικόνιση της Παρεχόμενης Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Κύπρο

Κατηγορία	Προωθητές	Παροχείς	Ομάδες - Στόχοι
Δημόσια Προωθούμενη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση για όλους	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	Επιμορφωτικά Κέντρα	Ενήλικες γενικά
		Επαγγελματικές Σχολές Δια Βίου Εκπαίδευσης	
	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Δημόσια Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης	Εργαζόμενοι (εξαιρούνται οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι αυτοαπασχολούμενοι)
		Ιδιωτικά Κολέγια	
		Δημόσια Ιδρύματα Κατάρτισης	
		Ιδιωτικά Ιδρύματα Κατάρτισης	
	Επιχειρήσεις		
	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	Εσπερινή Τεχνική Σχολή	Εργαζόμενοι
		Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών	

Κατηγορία	Πρωθητές	Παροχείς	Ομάδες - Στόχοι
Δημόσια Προωθούμενη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση για όλους	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Δημόσια Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης	Εργαζόμενοι
		Δημόσια Ιδρύματα Κατάρτισης	
Κατάρτιση για τους Ανέργους και άλλες ευάλωτες ομάδες	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Δημόσια και Ιδιωτικά Ιδρύματα Κατάρτισης και Ιδιωτικά Κολέγια	Άνεργοι
			Αδρανείς γυναίκες
	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	Εσπερινή Τεχνική Σχολή	Άνεργοι
		Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών	
		Επιμορφωτικά Κέντρα	
	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Μη-Κυβερνητικοί Οργανισμοί	Αδρανείς γυναίκες
		Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αναπήρων	Ανάπηροι
		Τμήμα Κοινωνικής Μέριμνας	Λήπτες δημόσιου βοηθήματος
			Αιτητές Ασύλου
	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης	Ιδιωτικά Ιδρύματα Κατάρτισης	Φυλακισμένοι

Κατηγορία	Πρωθητές	Παροχείς	Ομάδες - Στόχοι
Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση με πρωτοβουλία επιχειρήσεων και κοινωνικών εταιρών	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Συμβουλευτικοί Οίκοι	ΜΜΕ
		Ιδιωτικά Κολέγια και Ιδρύματα Κατάρτισης	Εργαζόμενοι σε ΜΜΕ
		Επιχειρήσεις	
		Ιδιωτικά Κολέγια και Ιδρύματα Κατάρτισης	Γυναίκες και νέοι επιχειρηματίες
	Υπουργείο Οικονομικών	Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης	Δημόσιοι Υπάλληλοι
	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	Δάσκαλοι δημόσιου τομέα
	Υπουργείο Υγείας	Νοσηλευτική Σχολή	Νοσηλευτές δημόσιου τομέα
	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης	Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου	Αξιωματικοί και λοχίες
	Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	Δασικό κολέγιο	Δασοφύλακες και πτυχιούχοι δασοπονίας
		Κέντρα Κατάρτισης Τμήματος Γεωργίας	Γεωργοί
	Επαγγελματικοί Σύνδεσμοι	Ιδιωτικά Κολέγια και εμπειρογνώμονες	Μέλη συνδέσμων
	Επιχειρήσεις	Ιδιωτικά Κολέγια και Ιδρύματα Κατάρτισης	Εργαζόμενοι
		Επιχειρήσεις	

Κατηγορία	Πρωθητές	Παροχείς	Ομάδες - Στόχοι
Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση με πρωτοβουλία επιχειρήσεων και κοινωνικών εταίρων	Εργοδοτικές Οργανώσεις	Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων Κύπρου	Μέλη εργοδοτικών οργανώσεων
		Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο	
	Συνδικαλιστικές Οργανώσεις	Συνδικαλιστικές Οργανώσεις	Μέλη Συνδικαλιστικών Οργανώσεων
		Ιδιωτικά Ιδρύματα Κατάρτισης	

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ)

Η παροχή κατάρτισης από το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα έχει ενθαρρυνθεί και ενισχυθεί κυρίως μέσα από την έγκριση και επακόλουθη επιχορήγηση προγραμμάτων κατάρτισης από την ΑνΑΔ. Η ΑνΑΔ είναι εθνικός φορέας με αποστολή τη δημιουργία προϋποθέσεων για προγραμματισμένη και συστηματική κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου. Τα έσοδα της ΑνΑΔ προέρχονται από το Τέλος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού που καταβάλλουν όλες οι ιδιωτικές επιχειρήσεις και οι ημικρατικοί οργανισμοί. Το Τέλος αντιστοιχεί στο 0,5% του συνολικού μισθολογίου της κάθε επιχείρησης. Οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι αυτοαπασχολούμενοι εξαιρούνται από τη σφαίρα αρμοδιοτήτων της ΑνΑΔ. Οι δραστηριότητες Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης της ΑνΑΔ περιλαμβάνουν:

- Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στην Κύπρο.
- Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στο Εξωτερικό.
- Συνήθη Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης.
- Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης Ζωτικής Σημασίας.
- Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στο Εξωτερικό.

- Προγράμματα κατάρτισης για νεοπροσληφθέντες αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ)

Ένας σημαντικός φορέας στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι το ΥΠΠ. Το ΥΠΠ είναι υπεύθυνο για:

- Εσπερινή Τεχνική Σχολή.
- Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών.
- Επιμορφωτικά Κέντρα.
- Επαγγελματικές Σχολές Δια Βίου Εκπαίδευσης (ΕΣΔΕ) που αναμένεται να λειτουργήσουν σύντομα.
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ).

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ)

Το ΥΕΚΑ έχει την ευθύνη για τα ακόλουθα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης:

- Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) το οποίο προσφέρει σύντομα προγράμματα για εργαζομένους με έμφαση σε τεχνικά επαγγέλματα και διοίκηση επιχειρήσεων.
- Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο (ΑΤΙ) και Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (ΑΞΙΚ) τα οποία προσφέρουν προγράμματα αναβάθμισης γνώσεων και δεξιοτήτων στους εργαζομένους στους αντίστοιχους τομείς. Τα περισσότερα προγράμματα κατάρτισης εγκρίνονται και επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ.

Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠΠ)

Το ΥΓΦΠΠ μέσα από προσωπικές επαφές και οργανωμένα σεμινάρια ενημερώνει και καταρτίζει τους γεωργούς σε τεχνικά θέματα, θέματα διοίκησης και αειφόρου αγροτικής ανάπτυξης. Το ΥΓΦΠΠ επίσης διαχειρίζεται το Δασικό Κολέγιο που ενεργοποιείται στην κατάρτιση δασοπόνων.

Άλλα υπουργεία

Άλλα υπουργεία είναι υπεύθυνα για την κατάρτιση των εργαζομένων σε συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς όπως είναι η υγεία, η δημόσια διοίκηση και η άμυνα.

- Υπουργείο Υγείας

Το Υπουργείο Υγείας εποπτεύει τη Νοσηλευτική Σχολή, που παρέχει μεταπτυχιακές σπουδές στη Νοσηλευτική και Μαιευτική.

- Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης (ΥΔΔΤ)

Το ΥΔΔΤ εποπτεύει την Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου η οποία προσφέρει προγράμματα σπουδών για αξιωματικούς και λοχίες.

- Υπουργείο Οικονομικών (ΥΟ)

Η κυβέρνηση αναπτύσσει τη δική της πολιτική μάθησης και εφαρμόζει σχετικά προγράμματα για την κατάρτιση των δημοσίων υπαλλήλων. Αυτό επιτυγχάνεται από την Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) η οποία προσφέρει εργαστήρια συνεχιζόμενης μάθησης, σεμινάρια και ημερίδες που διαρκούν από μια μέχρι δέκα μέρες, τα οποία σχεδιάζονται ειδικά για τους δημόσιους υπαλλήλους.

Άλλοι ιδιωτικοί προωθητές και παροχείς

Υπάρχουν τέσσερα κύρια είδη παροχών ιδιωτικής Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης: Κολέγια, Ιδρύματα Κατάρτισης, Συμβουλευτικοί Οίκοι και Επιχειρήσεις. Υπάρχουν περίπου 25 ιδιωτικά κολέγια, 160 ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης τα οποία εργοδοτούν περίπου 800 εκπαιδευτές και 50 συμβουλευτικοί οίκοι. Αυτά παρέχουν προγράμματα σε εργαζομένους και άτομα. Η μεγάλη πλειοψηφία των προγραμμάτων που προσφέρονται στους εργαζομένους εγκρίνονται και επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ.

Δυνατά και αδύνατα σημεία στην υφιστάμενη παροχή εκπαίδευσης ενηλίκων

Σε γενικές γραμμές, η υφιστάμενη παροχή εκπαίδευσης ενηλίκων βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο και θα ενισχυθεί περαιτέρω με την εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής δια Βίου Μάθησης.

Τα δυνατά σημεία στην παροχή εκπαίδευσης ενηλίκων στην Κύπρο είναι τα ακόλουθα:

- Η ίδρυση και η λειτουργία της ΑνΑΔ έχει οδηγήσει στην ανάπτυξη δυναμικής για την κατάρτιση ανάμεσα στις επιχειρήσεις στην Κύπρο. Η επιχορήγηση που παρέχεται από την ΑνΑΔ έχει αποδειχθεί αποτελεσματικό κίνητρο για συμμετοχή των εργαζομένων σε προγράμματα κατάρτισης.

- Η πληθώρα των ευκαιριών Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στους εργαζομένους και ενήλικες γενικότερα, που καλύπτει όλες τις ηλικιακές ομάδες και επίπεδα εκπαίδευσης.
- Η ιδιαίτερα ανταγωνιστική αγορά κατάρτισης που δημιουργείται από τα πολυάριθμα, κυρίως ιδιωτικά, ιδρύματα κατάρτισης που ανταποκρίνονται έγκαιρα στις τρέχουσες ανάγκες των επιχειρήσεων.
- Η στενή σχέση και συνεργασία μεταξύ Αρχικής και Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με αποτέλεσμα τη μεταφορά και ανταλλαγή της εμπειρίας, της σωστής πρακτικής, των πόρων, των αναλυτικών προγραμμάτων και της υποδομής μεταξύ των δυο τομέων.
- Η μεταφορά εμπειριών, ορθών πρακτικών και αναλυτικών προγραμμάτων από την Αρχική στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση επιτρέπει τη συνεχή αναθεώρηση, εκσυγχρονισμό και βελτίωση των σειρών μαθημάτων, δεδομένου ότι τα αναλυτικά προγράμματα αρχικής εκπαίδευσης αξιολογούνται και αναθεωρούνται σε συστηματική βάση.
- Τα προγράμματα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης είναι στενά συνδεδεμένα με αυτά της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Έτσι τα άτομα που δεν έχουν κατορθώσει να συμπληρώσουν με επιτυχία τη μέση εκπαίδευση, έχουν την ευκαιρία να αποκτήσουν Απολυτήριο με την παρακολούθηση προγραμμάτων που προσφέρονται από τις Εσπερινές Σχολές Γενικής Εκπαίδευσης που έχουν εγκαθιδρυθεί σε όλες τις μεγάλες πόλεις ή την Εσπερινή Τεχνική Σχολή που λειτουργεί στην πρωτεύουσα.
- Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, τα δίδακτρα που καταβάλλονται για παρακολούθηση προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης είναι περιορισμένα. Επιπλέον, στην περίπτωση των μειονεκτούσων ομάδων ατόμων, όπως οι αναλφάβητοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι ηλικιωμένοι και άλλοι, τα προγράμματα προσφέρονται δωρεάν, σε μια προσπάθεια να παρέχεται πρόσβαση στην εκπαίδευση σε όλους.
- Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, το περιεχόμενο των προγραμμάτων είναι ευέλικτο, αφού σχεδιάζονται ανάλογα με τις ανάγκες των ατόμων που παρακολουθούν τα προγράμματα.
- Οι ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων βοηθούν τα άτομα που εργάζονται να τα παρακολουθήσουν.
- Υπάρχει μια ποικιλία επιλογών για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση σε επιχειρήσεις σε συγκεκριμένους τομείς, που οργανώνονται κυρίως από υπουργεία και κυβερνητικά τμήματα.

Οι σημαντικότερες αδυναμίες που εντοπίζονται στην παροχή της εκπαίδευσης ενηλίκων στην Κύπρο είναι οι ακόλουθες:

- Η έλλειψη ικανοποιητικών μηχανισμών για προώθηση των προγραμμάτων που προσφέρονται. Κατά συνέπεια, τα άτομα δε γνωρίζουν πλήρως όλα τα διαθέσιμα σχέδια και όλο το φάσμα των παρεχόμενων ευκαιριών για δια βίου μάθηση.
- Παρόλο που γίνεται προσπάθεια να εισαχθεί μια προσέγγιση με επικέντρωση στο μαθητή εντούτοις το εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου δεν έχει κατορθώσει ακόμα να ξεφύγει από την παραδοσιακή φιλοσοφία που χαρακτηρίζει τη διαδικασία διδασκαλίας / μάθησης και που επικεντρώνεται στους εκπαιδευτικούς. Αυτό έχει επίσης επίδραση στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης ενηλίκων.
- Ο περιορισμένος αριθμός προγραμμάτων που απευθύνονται ειδικά σε ανέργους, αδρανείς γυναίκες και άλλες ομάδες ευάλωτες σε αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Εντούτοις, τα προγράμματα που στοχεύουν να διευκολύνουν την πρόσβαση και την επιστροφή στην αγορά εργασίας των ατόμων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην ενσωμάτωση ή την επανένταξη στην αγορά εργασίας θεωρούνται προτεραιότητα σε διάφορα κυβερνητικά έγγραφα όπως το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας, η Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ενσωμάτωσης για το 2006-2008 και το Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας "EQUAL".
- Η απουσία Εθνικού Σχεδίου Επαγγελματικών Προσόντων, οδηγεί αναπόφευκτα στην απουσία κινήτρων για παρακολούθηση προγραμμάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης τουλάχιστον πάνω σε συστηματική βάση. Εντούτοις, η ΑνΑΔ προχωρεί με την εγκαθίδρυση και λειτουργία ενός ολοκληρωμένου Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων στην Κύπρο.
- Η απουσία αξιολόγησης και πιστοποίησης των συντελεστών παροχής κατάρτισης. Η ΑνΑΔ προωθεί την ανάπτυξη και εισαγωγή συστήματος αξιολόγησης και πιστοποίησης των συντελεστών παροχής κατάρτισης συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτών.
- Μια γενική αδυναμία στη δημόσια προωθούμενη παροχή κατάρτισης είναι η μη κάλυψη της κατάρτισης αυτοαπασχολούμενων από την ΑνΑΔ. Εντούτοις, η ΑνΑΔ αναγνωρίζει τη σημασία της συμπερίληψης των αυτοαπασχολούμενων στη σφαίρα των αρμοδιοτήτων της και την ανάγκη λήψης αποφάσεων πολιτικής προς αυτή την κατεύθυνση. Το θέμα αυτό συζητείται με το ΥΕΚΑ.

Στατιστικά στοιχεία

Η πηγή των ακόλουθων στοιχείων αναφορικά με τη συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων είναι η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) που διεξάγεται από τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου από το 2000. Εντούτοις, η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού από το 2003 και μετά δε διαχωρίζει την αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση από την εκπαίδευση ενηλίκων. Έτσι, τα στοιχεία του 2003 μέχρι 2007 έχουν προσαρμοστεί με την εφαρμογή του

ποσοστού εκπαίδευσης ενηλίκων από τα στοιχεία του 2002 προκειμένου να υπάρξει μια εκτίμηση της εκπαίδευσης ενηλίκων για αυτά τα χρόνια.

Από τον Πίνακα 1, παρατηρείται μια ανοδική τάση στη συμμετοχή εκπαίδευσης ενηλίκων. Φαίνεται ότι το ποσοστό ενηλίκων που συμμετέχουν σε εκπαίδευση είναι σημαντικά μεγαλύτερο το 2007 (8,5%) από το 2001 (2,9%). Οι μεγαλύτερες διαφορές παρατηρούνται στις ηλικιακές ομάδες 25-34 (10,3% το 2007 σε σύγκριση με 4,1% το 2001) και 35-49 (9,7% το 2007 σε σύγκριση με 3,2% το 2001).

Από τον Πίνακα 1 φαίνεται επίσης ότι τα ψηλότερα ποσοστά συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων παρουσιάζονται στις ηλικιακές ομάδες 25-34 και 35-49.

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 2, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην εκπαίδευση ενηλίκων είναι γυναίκες (56,7% το 2007).

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην εκπαίδευση ενηλίκων έχουν ψηλό επίπεδο εκπαίδευσης. Από το 2003 και μετά, περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες σε εκπαίδευση ενηλίκων (55,1% το 2007) είναι απόφοιτοι πανεπιστημίου, όπως φαίνεται στον Πίνακα 3.

Πίνακας 1: Ποσοστό συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων κατά ομάδα ηλικίας

Ομάδα ηλικίας	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
15-24	2,0%	2,1%	2,2%	2,0%	2,1%	2,2%	2,3%
25-34	4,1%	4,1%	9,7%	9,8%	7,5%	10,3%	10,3%
35-49	3,2%	3,9%	7,5%	10,2%	4,9%	8,1%	9,7%
50-64	1,4%	1,5%	3,2%	4,4%	2,2%	4,3%	5,3%
15-64	2,7%	3,0%	3,8%	4,0%	3,3%	3,9%	4,2%
25-64	2,9%	3,2%	6,9%	8,2%	4,9%	7,6%	8,5%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 2: Κατανομή συμμετεχόντων στην εκπαίδευση ενηλίκων κατά φύλο

Φύλο	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Άνδρας	45,9%	44,3%	42,6%	43,8%	42,1%	43,1%	43,3%
Γυναίκα	54,1%	55,7%	57,4%	56,2%	57,9%	56,9%	56,7%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 3: Κατανομή συμμετεχόντων στην εκπαίδευση ενηλίκων κατά επίπεδο εκπαίδευσης ή προσόντων

Επίπεδο εκπαίδευσης	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Δημοτικό	4,9%	1,9%	1,2%	1,2%	1,0%	0,9%	0,9%
Κατώτερη μέση	2,8%	2,2%	1,3%	1,2%	1,7%	1,2%	1,2%
Ανώτερη μέση	32,3%	25,3%	15,5%	16,1%	20,5%	16,4%	16,9%
Τριτοβάθμια μη πανεπιστημιακή	17,3%	24,9%	28,1%	29,0%	25,2%	27,5%	25,9%
Πανεπιστημιακή	42,6%	45,8%	53,9%	52,4%	51,6%	54,1%	55,1%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

50101 Εθνικοί ορισμοί και όρια

Η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ) περιλαμβάνει όλες τις μορφές εκπαίδευσης και κατάρτισης που δίνουν στα άτομα τα προσόντα που χρειάζονται για να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και να εργαστούν σε συγκεκριμένα επαγγέλματα. Δεν υπάρχει επίσημος ή νομικός ορισμός της ΕΕΚ στην Κύπρο. Έτσι τα όρια ανάμεσα στην Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση και τη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση δεν είναι νομικά καθορισμένα και ούτε είχαν προσδιοριστεί πριν τη σύσταση της Κοινοπραξίας ReferNet Κύπρου και την ετοιμασία σχετικών εκθέσεων.

Έτσι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση έχει οριστεί στην Έκθεση «Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση» βασισμένη στις κατευθυντήριες γραμμές του Cedefop ενώ η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση ορίζεται στην έκθεση αυτή, βασισμένη και πάλι στις κατευθυντήριες γραμμές του Cedefop. Η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση παρέχεται από τη Μέση Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΜΤΕΕ), το Σύστημα Μαθητείας, τα προγράμματα αρχικής κατάρτισης που επιχορηγούνται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) και τα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης απευθύνονται κυρίως σε νεαρά άτομα που βρίσκονται ακόμα στην εκπαίδευση ή σε άτομα που δεν έχουν ακόμη ενταχθεί στην αγορά εργασίας.

Η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση περιλαμβάνει προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόζονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις τα οποία στην πλειοψηφία τους εγκρίνονται και επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ καθώς και προγράμματα κατάρτισης που προωθούνται και παρέχονται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) και το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ)

καθώς και από άλλα υπουργεία. Τα προγράμματα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης απευθύνονται σε εργαζομένους, γενικά ενήλικες, ανέργους, άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας και εργαζομένους σε συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς.

50102 Ανάπτυξη της μάθησης ενηλίκων

Η Κύπρος απέκτησε την ανεξαρτησία της το 1960 μετά από αιώνες ξένης κυριαρχίας. Το μορφωτικό επίπεδο των Κυπρίων ήταν πολύ χαμηλό, ιδιαίτερα κατά την περίοδο της Τουρκικής κατοχής (1571-1878), όπου κυριαρχούσε πλήρης αναλφαβητισμός.

Κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων της Αγγλικής αποικιοκρατίας (1828-1960), η ευθύνη της εκπαίδευσης δόθηκε στις χωρικές αρχές μέχρι το 1923 όταν η πρώτη νομοθεσία περί δημοτικής εκπαίδευσης τη μετέφερε στην κυβέρνηση. Κατά την περίοδο αυτή η εκπαίδευση αναπτύχθηκε σημαντικά.

Η συμβολή της εκκλησίας και του αρχιεπισκόπου στην εκπαίδευση υπήρξε καθοριστική. Οι πρώτοι εκπαιδευτές ενηλίκων ήταν ιερείς και τα πρώτα επιμορφωτικά κέντρα ήταν καφενεία και εκκλησίες. Η εκκλησία είχε την ευθύνη για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ο νόμος του 1939 κατέστησε τους δασκάλους δημόσιους υπαλλήλους και το 1937 ιδρύθηκε το κολέγιο για εκπαίδευση διδασκάλων, το Διδασκαλικό Κολέγιο Κύπρου. Οι διδάσκαλοι της επαρχίας έγιναν κοινοτικοί ηγέτες και ανέλαβαν να μορφώσουν τα μέλη των κοινοτήτων τους.

Τη δεκαετία του 1940 και 1950 δημιουργήθηκαν διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα όπως η Γεωργική Σχολή, διάφορα οκτατάξια σχολεία και σχολεία για τους αναπήρους.

Το πρώτο επιμορφωτικό πρόγραμμα παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων στην Κύπρο εισήχθη το 1952 σε εθελοντική βάση από μια ομάδα δασκάλων δημοτικής εκπαίδευσης σε αγροτικές περιοχές του νησιού. Ο στόχος των δασκάλων που πήραν αυτή την πρωτοβουλία ήταν να βοηθήσουν στην καταπολέμηση του αναλφαβητισμού, ο οποίος ήταν ιδιαίτερα μεγάλος εκείνη την περίοδο στις αγροτικές περιοχές της Κύπρου. Η προσπάθεια αυτή ήταν επιτυχής και κατά συνέπεια το 1960 – η χρονιά που η Κύπρος ανακηρύχθηκε ανεξάρτητο κράτος – ιδρύθηκαν τα Επιμορφωτικά Κέντρα, υπό την επίβλεψη της Διεύθυνσης Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΔΔΕ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ). Παράλληλα, η παροχή της εκπαίδευσης ενηλίκων επεκτάθηκε για να καλύψει επίσης τις αστικές περιοχές της Κύπρου.

Το Γραφείο Προγραμματισμού (ΓΠ) έθεσε το πλαίσιο για τα Εθνικά Σχέδια Ανάπτυξης, τα οποία προνοούσαν για την εκπαίδευση ενηλίκων το 1960.

Με την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960 και μετά, άρχισαν να λειτουργούν τα ακόλουθα ιδρύματα παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων:

- Τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, που λειτουργούν κάτω από την επίβλεψη της Διεύθυνσης Γενικής Εκπαίδευσης (ΔΓΕ) του ΥΠΠ. Τα Ινστιτούτα αυτά, που άρχισαν να λειτουργούν το 1960 ως Ινστιτούτα Ξένων Γλωσσών, παρέχουν σειρά μαθημάτων σε μαθητές και ενήλικες τόσο σε αστικές όσο και σε αγροτικές περιοχές. Μια ειδική πρόνοια άλλαξε το όνομα των Ινστιτούτων Ξένων Γλωσσών σε Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης για να αντανακλά καλύτερα τον επαναπροσδιορισμένο ρόλο αυτών των Ινστιτούτων και διεύρυνε την ποικιλία των σειρών μαθημάτων που προσφέρονται σε μαθητές και ενήλικες για να συμπεριλάβουν Λογιστική και Πληροφορική.
- Τα Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών που λειτουργούν κάτω από την ευθύνη της Διεύθυνσης Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης (ΔΜΤΕ) του ΥΠΠ. Η ΔΜΤΕ εκδίδει εγκυκλίους που ρυθμίζουν τα είδη προγραμμάτων που προσφέρονται, τη διάρκεια, τα δίδακτρα, την αμοιβή εκπαιδευτών και τα διάφορα πιστοποιητικά που απονέμονται με την επιτυχή συμπλήρωση των προγραμμάτων. Ο στόχος των Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων των Τεχνικών Σχολών είναι να προσφέρουν συνεχιζόμενη επιμόρφωση εργαζομένων ενηλίκων, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται αποτελεσματικότερα στις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας καθώς και κατάρτιση που στοχεύει στην επανένταξη των ανέργων στην απασχόληση, σε περιοχές όπου υπάρχουν ελλείψεις ειδικευμένων εργατών.
- Οι Σχολές Γενικής Εκπαίδευσης ιδρύθηκαν το 1990 και παρέχουν μέχρι έξι χρόνια κατώτερης και ανώτερης μέσης γενικής εκπαίδευσης (ανάλογα με το εκπαιδευτικό υπόβαθρο των μαθητών) σε εργαζομένους ηλικίας 15 χρονών και άνω που έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον τη Δημοτική Εκπαίδευση (έκτη βαθμίδα). Δεν καταβάλλονται δίδακτρα. Η επιτυχή ολοκλήρωση των σειρών μαθημάτων οδηγεί στην απόκτηση Απολυτηρίου το οποίο είναι ισάξιο με το απολυτήριο που λαμβάνουν οι απόφοιτοι της Ανώτερης Μέσης Εκπαίδευσης (γενικής ή τεχνικής και επαγγελματικής) το οποίο τους επιτρέπει να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ή να εισαχθούν σε ιδρύματα ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης στην Κύπρο ή το εξωτερικό.
- Η Εσπερινή Τεχνική Σχολή. Οι κανονισμοί σχετικά με τη λειτουργία των Εσπερινών Σχολών Γενικής Εκπαίδευσης τροποποιήθηκαν το 1999 για να συμπεριλάβουν κανονισμούς σχετικά με την εγκαθίδρυση Εσπερινών Τεχνικών Σχολών. Η πρώτη Εσπερινή Τεχνική Σχολή άρχισε να λειτουργεί το Σεπτέμβριο του 1999 στη Λευκωσία. Τα προγράμματα που προσφέρονται στην Εσπερινή Τεχνική Σχολή είναι ισάξια με τα κανονικά προγράμματα μέσης γενικής Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Η διάρκεια των προγραμμάτων κυμαίνεται μεταξύ ενός και τεσσάρων χρόνων, ανάλογα με το εκπαιδευτικό υπόβαθρο των μαθητών. Η φοίτηση είναι δωρεάν και οδηγεί σε απόκτηση Απολυτηρίου

που έχει την ίδια νομική υπόσταση με αυτό που απονέμεται από το Ενιαίο Λύκειο και τις κανονικές Τεχνικές Σχολές. Οι απόφοιτοι της Εσπερινής Τεχνικής Σχολής μπορούν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ή να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε ιδρύματα ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης στην Κύπρο ή το εξωτερικό.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Ο εθνικός φορέας στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) η οποία εγκρίνει και επιχορηγεί προγράμματα που εφαρμόζονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα. Η ΑνΑΔ δεν είναι παροχέας κατάρτισης αλλά η ίδρυση και λειτουργία της έχει αλλάξει και επηρεάσει σημαντικά την ανάπτυξη της αγοράς κατάρτισης της Κύπρου.

Η ΑνΑΔ είναι ημικρατικός οργανισμός και ιδρύθηκε αρχικά το 1974 (Νόμος 21/1974), με την ονομασία Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισης (ΑΒΙΚΑ). Οι Νόμοι 6/1975, 17 και 53/1980 και 94/1988 ρύθμισαν τη λειτουργία, τους στόχους και τις δραστηριότητες του οργανισμού.

Τα έσοδα της ΑνΑΔ προέρχονται από το Τέλος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού που καταβάλλεται από όλες τις ιδιωτικές επιχειρήσεις και τους ημικρατικούς οργανισμούς. Το Τέλος αντιστοιχεί στο 0,5% του συνολικού μισθολογίου της κάθε επιχείρησης. Οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι αυτοαπασχολούμενοι εξαιρούνται από τη σφαίρα αρμοδιοτήτων της ΑνΑΔ.

Η ΑνΑΔ από το 2003 έχει αναθεωρήσει και εκσυγχρονίσει όλα τα σχέδια κατάρτισης για να συνάδουν με τον περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμο του 2001. Ο νόμος θεσπίστηκε για εναρμόνιση της Κυπριακής νομοθεσίας με το Κοινοτικό Κεκτημένο (Κανονισμός 68/2001/ΕΕ).

Η ΑνΑΔ διοικείται από 13-μελές Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από εκπροσώπους της Κυβέρνησης, των εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Η αποστολή της ΑνΑΔ είναι να δημιουργήσει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για προγραμματισμένη και συστηματική κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου, σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς για την ικανοποίηση των αναγκών της οικονομίας μέσα στα πλαίσια της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής του κράτους. Οι κυριότεροι στρατηγικοί στόχοι της ΑνΑΔ για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 είναι:

- Αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού του τόπου, με τη συνεχή και δια βίου κατάρτιση και επιμόρφωση των εργαζομένων, των νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας, των ανέργων, του αδρανούς γυναικείου δυναμικού και των ατόμων χαμηλής εξειδίκευσης και

μεγαλύτερης ηλικίας, ώστε να έχουν τη δυνατότητα απασχόλησης σε ολόκληρο τον ευρωπαϊκό χώρο.

- Βελτίωση της παραγωγικότητας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των κυπριακών επιχειρήσεων μέσα από την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού τους και τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας του.

Η αποτελεσματική προώθηση των στρατηγικών επιδιώξεων της ΑνΑΔ αναμένεται να υλοποιηθεί με την υιοθέτηση και εφαρμογή και οριζόντιων στοχεύσεων στους διάφορους άξονες προτεραιότητας, οι οποίες θα ενσωματώνουν τη διάσταση του φύλου, ηλικίας και μορφωτικού επιπέδου, την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων στις τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας καθώς και την ισότητα ευκαιριών τόσο για τους εργαζόμενους όσο και τις επιχειρήσεις. Η ποιοτική διάσταση της κατάρτισης θα αποτελέσει ειδική επιδίωξη και στόχο.

Βασική στόχευση αποτελεί η εστίαση των δράσεων στους καίριους τομείς για την κοινωνία της γνώσης με την ενίσχυση της συνέργειας και της συμπληρωματικότητας μεταξύ της κατάρτισης και άλλων τομέων πολιτικής όπως της απασχόλησης, της έρευνας και καινοτομίας καθώς και της παραγωγικότητας. Πρόσθετη σημαντική στόχευση είναι η προώθηση της δια βίου μάθησης με τη δημιουργία ανοικτού, ελκυστικού και προσβάσιμου μαθησιακού περιβάλλοντος με στόχο τη σμίκρυνση του σημερινού χάσματος που παρατηρείται μεταξύ μεγάλων και μικρών επιχειρήσεων, και μεταξύ ατόμων ψηλού και χαμηλού μορφωτικού επιπέδου και εξειδίκευσης.

Για την επίτευξη των κυρίαρχων στρατηγικών επιδιώξεων της αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού του τόπου και της βελτίωσης της παραγωγικότητας και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των κυπριακών επιχειρήσεων απαιτούνται στρατηγικές στοχεύσεις σε συγκεκριμένους άξονες προτεραιότητας:

- Κατάρτιση και Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού: Επικεντρωμένες δράσεις Δια Βίου Μάθησης των Απασχολουμένων και Ένταξης / Επανένταξης στην Αγορά Εργασίας επίλεκτων ομάδων – στόχων ανθρώπινου δυναμικού.
- Στήριξη Επιχειρήσεων για Αναβάθμιση του Ανθρώπινου Δυναμικού τους: Πολλαπλές μορφές υποστηρικτικών υπηρεσιών ανθρώπινου δυναμικού στις επιχειρήσεις, για αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο και βελτίωση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων.
- Υποδομές και Συστήματα Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού: Προώθηση της ποιοτικής διάστασης της κατάρτισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού με Ενίσχυση των Υποδομών Κατάρτισης και την Εγκαθίδρυση Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων.

- Έρευνα και Ανάπτυξη: Ποικιλόμορφες δράσεις έρευνας και ανάπτυξης σε καίριας σημασίας θέματα για την κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου.
- Αποτελεσματική Διακυβέρνηση: Ποικιλόμορφες δράσεις για ενίσχυση των Συστημάτων και Μηχανισμών Διακυβέρνησης τόσο της ίδιας της ΑνΑΔ όσο και των κυριότερων Εταίρων της.

Τελευταίες εξελίξεις

Τα τελευταία χρόνια ο αριθμός των συμμετεχόντων στην εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων έχει αυξηθεί δραματικά. Αυτό είναι αποτέλεσμα μιας συνεχούς προσπάθειας σε επίπεδο πολιτικής καθώς και παροχής περισσότερων ευκαιριών σε άτομα για να συμμετέχουν σε δραστηριότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης. Υπάρχουν διάφοροι νόμοι, διατάξεις και αποφάσεις που εγκρίνονται ή λαμβάνονται από διάφορους φορείς που στοχεύουν στην εξασφάλιση ενός ικανοποιητικού επιπέδου εκπαιδευτικών προγραμμάτων για ενήλικες. Αναφορά σε αυτά γίνεται πιο κάτω:

- Το 1963 έγινε μια ειδική συμφωνία μεταξύ της κυβέρνησης της Κύπρου και του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, σχετικά με την ίδρυση του Κέντρου Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ), στοχεύοντας στην παροχή αρχικής και συνεχιζόμενης τεχνικής και επαγγελματικής κατάρτισης σε ενήλικες. Το 1974, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να εντάξει το ΚΕΠΑ κάτω από την αρμοδιότητα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ).
- Ειδικές διατάξεις ρυθμίζουν τη λειτουργία του Μεσογειακού Ινστιτούτου Διεύθυνσης (ΜΙΜ), του διεθνούς κλάδου του ΚΕΠΑ, που προσφέρει ένα βραδινό πρόγραμμα για μεταπτυχιακό δίπλωμα σε αποφοίτους πανεπιστημίου.
- Η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 11330 13 α-δ αφορά στην ίδρυση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (ΠΙ) που εποπτεύεται από το ΥΠΠ και προσφέρει ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση σε δασκάλους δημοτικής και καθηγητές μέσης εκπαίδευσης.
- Το 1991, το Υπουργικό Συμβούλιο, με την Απόφαση με Αρ. 35.582 ίδρυσε την Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) που λειτουργεί υπό την επίβλεψη του Υπουργείου Οικονομικών (ΥΟ) και προσφέρει ειδικά σχεδιασμένα προγράμματα για δημοσίους υπαλλήλους.
- Το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ), το οποίο ιδρύθηκε το 1992, προσφέρει περιορισμένα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων, που θα μπορούσαν να καλύψουν τις ανάγκες των εργαζομένων ενηλίκων για να αποκτήσουν πανεπιστημιακό προσόν.
- Ο Νόμος 234(1) 2002 του Δεκεμβρίου 2002 διέπει τη λειτουργία του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΑΠΚυ) το οποίο προσφέρει προγράμματα εξ αποστάσεως μάθησης σε ενήλικες. Το ΑΠΚυ άρχισε να λειτουργεί το Σεπτέμβριο 2006 με τρία Μεταπτυχιακά Προγράμματα και

ένα Πτυχιακό Πρόγραμμα. Μελλοντικά αναμένεται να προσφέρονται περισσότερα προγράμματα πτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου καθώς και προγράμματα κατάρτισης μικρής διάρκειας.

- Το δημόσιο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) άρχισε να λειτουργεί το Σεπτέμβριο 2007. Το δημόσιο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου συνδέεται και πιθανότατα να απορροφήσει το Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο (ΑΤΙ), το Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (ΑΞΙΚ) και τη Νοσηλευτική Σχολή.
- Τον Ιούλιο 2005 η Βουλή των Αντιπροσώπων θέσπισε νομοθεσία που ρυθμίζει την ίδρυση και λειτουργία των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων στην Κύπρο. Πρόσθετα, το Υπουργικό Συμβούλιο διόρισε τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων στην Κύπρο. Τα πρώτα τρία ιδιωτικά πανεπιστήμια άρχισαν να λειτουργούν το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008.
- Η ίδρυση των Επαγγελματικών Σχολών Δια Βίου Εκπαίδευσης (ΕΣΔΕ) προγραμματίζεται από το ΥΠΠ. Το 2001, το Υπουργικό Συμβούλιο με την Απόφαση με Αρ. 53.142, εξουσιοδότησε τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού να ορίσει τον Πρόεδρο και τα Μέλη ειδικής επιτροπής οι οποίοι σε συνεργασία με το ΓΠ, το Υπουργείο Οικονομικών (ΥΟ), το ΥΕΚΑ, την ΑνΑΔ και εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων, έχουν ετοιμάσει προσχέδιο για το νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει τη λειτουργία των Δημοσίων Επαγγελματικών Σχολών Δια Βίου Εκπαίδευσης (νομοθεσία και κανονισμοί για τη λειτουργία των Δημοσίων Επαγγελματικών Σχολών Δια Βίου Εκπαίδευσης) καθώς και μια οικονομική μελέτη για τις δαπάνες που απαιτούνται για την εφαρμογή της απόφασης.

50103 Αξιολόγηση

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) αξιολογεί τις δραστηριότητες κατάρτισης και τα σχέδια της μέσω συγκεκριμένων μελετών. Οι διάφορες μορφές Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που προσφέρονται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) δεν έχουν αξιολογηθεί επίσημα.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η ΑνΑΔ αξιολογεί τις δραστηριότητες κατάρτισης και τα σχέδια της μέσω συγκεκριμένων μελετών. Οι μελέτες αυτές, που αναφέρονται πιο κάτω, εξετάζουν το φάσμα δραστηριοτήτων της ΑνΑΔ που απευθύνονται σε επιχειρήσεις και εργαζομένους, εντοπίζουν το χάσμα στην παροχή κατάρτισης και συμβουλευτικών υπηρεσιών και παρέχουν εισηγήσεις για κατάλληλο εμπλουτισμό όπου χρειάζεται. Οι μελέτες αυτές βρίσκονται στην ιστοσελίδα «Έρευνα και Προγραμματισμός ΑνΑΔ» www.hrdauth.org.cy/dep/index.htm.

- Πανόραμα της Προσφοράς των Προγραμμάτων της ΑνΑΔ

Η ΑνΑΔ διεξάγει κάθε χρόνο μια μελέτη με τίτλο «Πανόραμα της Προσφοράς των Προγραμμάτων της ΑνΑΔ» με σκοπό να αναλύσει και να αξιολογήσει τη συνεισφορά των προγραμμάτων της ΑνΑΔ, σε σχέση με τον αριθμό των προγραμμάτων κατάρτισης, τον αριθμό επιχειρήσεων και τον αριθμό συμμετεχόντων καθώς και τις εισπράξεις του Τέλους και τις χορηγίες που καταβάλλονται στις επιχειρήσεις.

- Οι Επιδράσεις της Συνεχούς Κατάρτισης στην Αναβάθμιση των Κυπριακών Επιχειρήσεων στο Κατώφλι του 2000

Η ΑνΑΔ εκπόνησε μια μελέτη με τίτλο «Οι Επιδράσεις της Συνεχούς Κατάρτισης στην Αναβάθμιση των Κυπριακών Επιχειρήσεων στο Κατώφλι του 2000». Η μελέτη στοχεύει στην αξιολόγηση της συνεισφοράς της κατάρτισης και στην εκτίμηση των επιπτώσεων στην αναβάθμιση των επιχειρήσεων από τη συμμετοχή τους σε Μονοεπιχειρησιακά και Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης. Η συλλογή και ανάλυση των στοιχείων και άλλων χρήσιμων πληροφοριών για τη μελέτη έγιναν με την αξιοποίηση της βάσης δεδομένων που είναι διαθέσιμη στην ΑνΑΔ και αντιπροσωπευτικού δείγματος 428 επιχειρήσεων.

- Ο Ρόλος και η Συμβολή της ΑνΑΔ στον Επαγγελματικό Προσανατολισμό

Ακόμη μια μελέτη που ολοκλήρωσε η ΑνΑΔ έχει τίτλο «Ο Ρόλος και η Συμβολή της ΑνΑΔ στον Επαγγελματικό Προσανατολισμό». Ο κύριος σκοπός της μελέτης ήταν να αξιολογήσει το ρόλο και τη συμβολή της ΑνΑΔ στον τομέα του Επαγγελματικού προσανατολισμού στην Κύπρο και να εισηγηθεί πολιτική και ενέργειες που πρέπει να αναληφθούν για βελτίωση της συμβολής της.

- Εκ των υστέρων αξιολόγηση (ex-post evaluation) των κύριων υφιστάμενων Σχεδίων και Δραστηριοτήτων της ΑνΑΔ

Πρόσθετα με τα πιο πάνω, το Δεκέμβριο 2006, ανεξάρτητοι εξωτερικοί σύμβουλοι εκπόνησαν μια μελέτη με τίτλο «Εκ των Υστέρων Αξιολόγηση (ex-post evaluation) των Υφιστάμενων Σχεδίων της ΑνΑΔ» για τα σχέδια της ΑνΑΔ που λειτουργούσαν κατά την περίοδο 1998-2004. Η κύρια επιδίωξη της μελέτης, η οποία περιλάμβανε έρευνα πεδίου και συλλογή στοιχείων από δευτερογενείς πηγές, ήταν ο εντοπισμός της αποτελεσματικότητας του κάθε σχεδίου και των επιδράσεων του στο ανθρώπινο δυναμικό και τις επιχειρήσεις της Κύπρου. Υπό το φως των πορισμάτων της μελέτης, η ΑνΑΔ θα λάβει σχετικές αποφάσεις πολιτικής με σκοπό να αναθεωρήσει / εμπλουτίσει το φάσμα των σχεδίων που θα προωθηθούν στο μέλλον. Αυτό θα οδηγήσει στην περαιτέρω αναβάθμιση της ανάπτυξης του ανθρώπινου κεφαλαίου της Κύπρου.

Πρόσθετα, η ΑνΑΔ με τη βοήθεια εξωτερικών συμβούλων θα σχεδιάσει ένα ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης των επιδράσεων της ΑνΑΔ στην Κυπριακή οικονομία. Για το σκοπό αυτό η ΑνΑΔ προκήρυξε το 2008 διαγωνισμό για την επιλογή των εξωτερικών συμβούλων.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Οι διάφορες μορφές Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που προσφέρονται σήμερα από το ΥΠΠ δεν έχουν αξιολογηθεί επίσημα. Εντούτοις, η στενή σχέση και συνεργασία που υπάρχει ανάμεσα στην αρχική και συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση επιτρέπει τη μεταφορά και την ανταλλαγή εμπειριών, ορθών πρακτικών, πόρων, αναλυτικών προγραμμάτων και υποδομής μεταξύ των δυο μορφών εκπαίδευσης.

Κατά συνέπεια, η μεταφορά εμπειριών, ορθών πρακτικών και αναλυτικών προγραμμάτων από την αρχική στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση επιτρέπει επίσης τη συνεχή αναθεώρηση, εκσυγχρονισμό και βελτίωση των σειρών μαθημάτων που προσφέρονται στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, αφού τα αναλυτικά προγράμματα των κανονικών σχολών Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης αξιολογούνται και αναθεωρούνται σε συστηματική βάση. Ειδικότερα, κάθε κλάδος που προσφέρεται στην Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση αξιολογείται όταν υπάρχει ανάγκη για βελτίωση από ομάδα εκπαιδευτών που ορίζονται για το σκοπό αυτό από τον Επιθεωρητή του κάθε κλάδου.

50104 Προγραμματισμός και προβλέψεις

Ο κύριος επίσημος μηχανισμός εντοπισμού αναγκών σε δεξιότητες δημιουργήθηκε από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ). Το Υπουργείο Οικονομικών (ΥΟ) και το Γραφείο Προγραμματισμού (ΓΠ) παρέχουν προβλέψεις για την ανάπτυξη της οικονομίας. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) έχει την ευθύνη για τον εντοπισμό των αναγκών εκπαίδευσης και ειδικών δεξιοτήτων.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η ΑνΑΔ είναι ημικρατικός οργανισμός, η αποστολή του οποίου είναι να δημιουργήσει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για προγραμματισμένη και συστηματική κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου, σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς (με εξαίρεση τους αυτοαπασχολούμενους και τους δημόσιους υπαλλήλους) για την ικανοποίηση των αναγκών της οικονομίας μέσα στα πλαίσια της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής του κράτους. Με σκοπό τη διαμόρφωση της

συνολικής στρατηγικής ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού και τον καθορισμό των ετήσιων θεματικών προτεραιοτήτων, η ΑνΑΔ διεξάγει μελέτες και έρευνες σε θέματα στρατηγικής σημασίας. Αυτές αποτελούν χρήσιμο οδηγό για τη διαμόρφωση της στρατηγικής κατάρτισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού και τον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων της ΑνΑΔ.

Η ερευνητική δραστηριότητα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στις προβλέψεις απασχόλησης, στην ανάλυση των τάσεων στην αγορά εργασίας με έμφαση σε θέματα ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού, στη λειτουργία της αγοράς κατάρτισης στην Κύπρο, στην ανάλυση της συμμετοχής στην εκπαίδευση και κατάρτιση και στην αξιολόγηση των επιδράσεων των δραστηριοτήτων κατάρτισης.

Η συλλογή πληροφοριών με σκοπό τον εντοπισμό αναγκών ανθρώπινου δυναμικού και των αναγκών συνεχιζόμενης κατάρτισης διεξάγεται πάντα σε συνεργασία με εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις και αρμόδιες κυβερνητικές υπηρεσίες. Οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν στη διαδικασία σχεδιασμού και εφαρμογής των διαφόρων Σχεδίων της ΑνΑΔ καθώς και στην ετήσια διερεύνηση των αναγκών κατάρτισης.

Με στόχο τη συστηματική παροχή προβλέψεων των αναγκών απασχόλησης και κατάρτισης, η ΑνΑΔ διεξάγει τις μελέτες που παρουσιάζονται πιο κάτω. Οι μελέτες αυτές βρίσκονται στην ιστοσελίδα «Έρευνα και Προγραμματισμός ΑνΑΔ» www.hrdauth.org.cy/dep/index.htm.

- Μακροχρόνιες τάσεις και προβλέψεις απασχόλησης στην Κύπρο

Η παροχή μακροχρόνιων προβλέψεων για την απασχόληση σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και επαγγέλματα αποτελεί καθιερωμένη πια δραστηριότητα της ΑνΑΔ. Η Διεύθυνση Έρευνας και Προγραμματισμού της ΑνΑΔ παρέχει προβλέψεις απασχόλησης 10ετίας συστηματικά κάθε 2 με 3 χρόνια. Η ΑνΑΔ έχει ολοκληρώσει και εκδώσει μια νέα σειρά προβλέψεων απασχόλησης στην Κύπρο για την περίοδο 2008-2018 ενώ οι προηγούμενες προβλέψεις απασχόλησης που ολοκληρώθηκαν το 2004 κάλυψαν την περίοδο 2005-2015 και οι επόμενες που θα διεξαχθούν το 2009 θα καλύψουν την περίοδο 2010-2020.

Στο πλαίσιο αυτό, παρέχονται προβλέψεις για την απασχόληση, τις αναπτυξιακές ανάγκες και τις μόνιμες αποχωρήσεις σε 43 τομείς οικονομικής δραστηριότητας και περίπου 200 επαγγέλματα που περικλείουν το σύνολο της αγοράς εργασίας της Κύπρου. Οι προβλέψεις αυτές περιέχονται σε τρεις μελέτες.

Η πρώτη μελέτη με τίτλο «Προβλέψεις Απασχόλησης στην Κυπριακή Οικονομία 2008-2018» παρέχει προβλέψεις απασχόλησης σε 43 επιλεγμένους τομείς και σε 27 επιλεγμένα επαγγέλματα.

Η δεύτερη μελέτη με τίτλο «Προβλέψεις Αναγκών Απασχόλησης σε Ανώτερου Επιπέδου Επαγγέλματα στην Κύπρο 2008-2018» παρέχει προβλέψεις απασχόλησης, αναπτυξιακές ανάγκες, μόνιμες αποχωρήσεις και συνολική ζήτηση για 104 επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου για την περίοδο 2008-2018. Τα επαγγέλματα αυτά συνήθως απαιτούν πτυχίο πανεπιστημίου ή μεταλυκειακή εκπαίδευση και κατανέμονται στις ακόλουθες τρεις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες: Διευθυντές (13 επαγγέλματα), Πτυχιούχοι (45 επαγγέλματα) και Τεχνικοί Βοηθοί και Ειδικοί Γραφείς (46 επαγγέλματα).

Αντίστοιχα, η τρίτη μελέτη με τίτλο «Προβλέψεις Αναγκών Απασχόλησης σε Μέσου Επιπέδου Επαγγέλματα στην Κύπρο 2008-2018» παρέχει προβλέψεις απασχόλησης, αναπτυξιακές ανάγκες και μόνιμες αποχωρήσεις για 90 επαγγέλματα μέσου επιπέδου για την περίοδο 2008-2018. Τα επαγγέλματα αυτά συνήθως απαιτούν πτυχίο μέσης εκπαίδευσης και κατανέμονται στις ακόλουθες πέντε επαγγελματικές κατηγορίες: Γραφείς, Δακτυλογράφοι και Ταμίες (16 επαγγέλματα), Υπάλληλοι Υπηρεσιών και Πωλητές (13 επαγγέλματα), Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και Ψαράδες (1 επάγγελμα), Τεχνίτες (40 επαγγέλματα) και Χειριστές Μηχανών και Συναρμολογητές (20 επαγγέλματα).

- Βραχυχρόνιες προβλέψεις απασχόλησης

Πρόσθετα, στη βάση της ίδιας μεθοδολογίας, παρέχονται περιστασιακά όποτε παρουσιαστεί ανάγκη βραχυχρόνιες προβλέψεις απασχόλησης που καλύπτουν δυο με τέσσερα χρόνια.

- Ετήσια διερεύνηση για εντοπισμό των αναγκών αρχικής κατάρτισης με τη συμβολή των κοινωνικών εταίρων

Διεξάγεται κάθε χρόνο μια μελέτη για τον εντοπισμό των αναγκών αρχικής κατάρτισης με τη συμβολή των κοινωνικών εταίρων. Η μελέτη παρέχει ετήσιες εκτιμήσεις για τον αριθμό ατόμων που απαιτούνται για συγκεκριμένα επαγγέλματα κατά επαρχία. Στη βάση των εκτιμήσεων αυτών προωθούνται εισηγήσεις για την εφαρμογή Πολυεπιχειρησιακών Προγραμμάτων Αρχικής Κατάρτισης. Για τη μελέτη, συλλέγονται και αναλύονται οι απόψεις των Εργοδοτικών Οργανώσεων, Συντεχνιών, Επαρχιακών Γραφείων Εργασίας (ΕΓΕ) και του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού (ΚΟΤ) μέσα από ένα ειδικό σχεδιασμένο ερωτηματολόγιο.

- Προβλέψεις απασχόλησης για συγκεκριμένες ομάδες:
  - Προβλέψεις Αναγκών Απασχόλησης Νοσηλευτικού Προσωπικού στην Κύπρο: Η μελέτη παρέχει προβλέψεις για αναπτυξιακές ανάγκες και μόνιμες αποχωρήσεις για το Νοσηλευτικό Προσωπικό κατά την περίοδο 2005-2015.

- Προβλέψεις Αναγκών Απασχόλησης Ξένου Εργατικού Δυναμικού στην Κύπρο: Η μελέτη παρέχει προβλέψεις απασχόλησης για το ξένο εργατικό δυναμικό στην Κύπρο την περίοδο 2004-2007.
- Πρόσθετα με τις προβλέψεις απασχόλησης, η ΑνΑΔ επίσης διεξάγει:
  - Μελέτες ανθρώπινου δυναμικού που επικεντρώνονται στα χαρακτηριστικά επιλεγμένων ομάδων όπως οι απασχολούμενοι, οι άνεργοι, οι αδρανείς, οι γυναίκες, το ξένο εργατικό δυναμικό, η εκπαίδευση και κατάρτιση και η δια βίου μάθηση.
  - Μελέτες αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας και της επίδρασης των δραστηριοτήτων κατάρτισης και ανάπτυξης της ΑνΑΔ.
- Θεματολόγιο Προτεραιοτήτων

Η ΑνΑΔ ετοιμάζει πάνω σε ετήσια βάση έγγραφο που περιέχει το θεματολόγιο προτεραιοτήτων για τα πολυεπιχειρησιακά προγράμματα κατάρτισης. Το έγγραφο αυτό αποστέλλεται σε όλα τα ιδρύματα και παροχείς κατάρτισης. Η ΑνΑΔ εξετάζει τα προγράμματα που υποβάλλονται στη βάση του θεματολογίου προτεραιοτήτων και επιχορηγεί τα εγκεκριμένα προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης.

Υπουργείο Οικονομικών και Γραφείο Προγραμματισμού

Το Υπουργείο Οικονομικών και το Γραφείο Προγραμματισμού παρέχουν προβλέψεις για το ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας που περιλαμβάνουν προβλέψεις της προστιθέμενης αξίας, παραγωγικότητας και απασχόλησης για διάφορους τομείς και προβαίνουν σε εισηγήσεις για αναγκαίες αλλαγές πολιτικής.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Το ΥΠΠ και ειδικότερα η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΜΤΕΕ) έχει την ευθύνη για την εισαγωγή νέων κλάδων και ειδικοτήτων, τον καθορισμό των αριθμών των μαθητών που θα εγγραφούν σε κάθε κλάδο και ειδικότητα, το σχεδιασμό των αναλυτικών προγραμμάτων και τον εντοπισμό των αναγκών σε δεξιότητες με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.

Σε σχέση με τα προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης για ενήλικες του ΥΠΠ, ισχύουν τα ακόλουθα για την οργάνωση της μάθησης:

- Η Διεύθυνση ΜΤΕΕ του ΥΠΠ εκδίδει εγκυκλίους που αφορούν τα Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών. Αυτές αναφέρονται στον τύπο των προγραμμάτων που προσφέρονται, τη

διάρκεια τους, τα δίδακτρα, την αμοιβή των εκπαιδευτών και τα πιστοποιητικά που απονέμονται με τη συμπλήρωση του προγράμματος.

- Ειδικές πρόνοιες ρυθμίζουν τη λειτουργία των Ινστιτούτων Ξένων Γλωσσών τα οποία στη συνέχεια επαναπροσδιόρισαν το ρόλο τους και άλλαξαν την ονομασία τους σε Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης.
- Η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΥΠΠ έχει την ευθύνη για τα Επιμορφωτικά Κέντρα, που καλύπτουν ένα ευρύτερο φάσμα θεμάτων αλλά είναι λιγότερο ακαδημαϊκά προσανατολισμένα.

050105 Εναλλακτικοί τρόποι παράδοσης

Με σκοπό να ενθαρρυνθεί και να διευκολυνθεί η πρόσβαση σε ευκαιρίες μάθησης δίδονται οικονομικά κίνητρα υπό τη μορφή επιχορηγήσεων από την ΑνΑΔ και φορολογικά κίνητρα στις επιχειρήσεις. Η πρόσβαση στην κατάρτιση διευκολύνεται μέσω ορισμένων σχεδίων της ΑνΑΔ και της συνεχούς παροχής πληροφοριών για τις ευκαιρίες κατάρτισης.

Η πρόσβαση στην κατάρτιση διευκολύνεται επίσης από το Σχέδιο Ενίσχυσης Υποδομής Κατάρτισης της ΑνΑΔ, που στοχεύει στην ενίσχυση της υποδομής κατάρτισης των επιχειρήσεων, ιδρυμάτων κατάρτισης και οργανισμών με σκοπό την αποτελεσματικότερη παροχή κατάρτισης με τη χρήση νέων τεχνολογιών και κατά συνέπεια την κάλυψη των αναγκών κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού σε τομείς, επαγγέλματα ή θέματα που έχουν προτεραιότητα.

Η πρόσβαση σε ευκαιρίες κατάρτισης θα διευκολυνθεί περαιτέρω με την ολοκλήρωση του έργου για εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης. Πληροφορίες για τις ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης παρέχονται επίσης από το Εθνικό Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΚΠΕΕΚ).

5010501 Ανοικτή και εξ αποστάσεως μάθηση

Σημαντικός αριθμός πανεπιστημίων εξωτερικού που είναι εγκεκριμένα από το Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών (ΚΥΣΑΤΣ), προσφέρουν προγράμματα εξ αποστάσεως μάθησης σε αποφοίτους Λυκείου ή Τεχνικών Σχολών σε επίπεδο Πανεπιστημιακό και Μεταπτυχιακό. Το ΚΥΣΑΤΣ είναι η αρμόδια αρχή υπεύθυνη για αναγνώριση τίτλων (ή πτυχίων) που απονέμονται από ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης τα οποία αναγνωρίζονται στη χώρα όπου λειτουργούν.

Η λειτουργία του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΑΠΚΥ), που προσφέρει προγράμματα εξ αποστάσεως μάθησης βασισμένα κυρίως στην ηλεκτρονική μάθηση (eLearning), αναμένεται να έχει μεγάλη επίδραση στην ανάπτυξη της ηλεκτρονικής μάθησης (eLearning) στην Κύπρο και στο εκπαιδευτικό

σύστημα γενικότερα. Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο λειτούργησε το Σεπτέμβριο 2006 και τώρα προσφέρει τα ακόλουθα προγράμματα σπουδών:

- Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας.
- Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην Εκπαίδευση.
- Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στα Πληροφορικά Συστήματα.
- Πτυχιακό Πρόγραμμα στις Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό.

Μελλοντικά αναμένεται να προσφέρονται περισσότερα προγράμματα πτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου καθώς και προγράμματα κατάρτισης μικρής διάρκειας.

5010502 Ηλεκτρονική μάθηση (eLearning)

Έχουν ήδη γίνει προσπάθειες για ένταξη της ηλεκτρονικής μάθησης (eLearning) στο Εκπαιδευτικό Σύστημα της Κύπρου. Κατά συνέπεια, υπάρχει η υποδομή και το λογισμικό της ηλεκτρονικής μάθησης (eLearning) για στήριξη της διδασκαλίας διαφόρων θεμάτων Αρχικής και Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Εντούτοις, οι προσπάθειες αυτές ήταν σποραδικές και γι' αυτό βρίσκεται σε εξέλιξη μια οργανωμένη ολοκληρωμένη προσπάθεια η οποία συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Ο μεγαλύτερος όγκος της συνεχιζόμενης κατάρτισης περιλαμβάνει την υποβολή, έγκριση και επιχορήγηση των προγραμμάτων κατάρτισης από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), τον εθνικό φορέα υπεύθυνο για την παροχή κατάρτισης στο ανθρώπινο δυναμικό της Κύπρου. Οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) χρησιμοποιούνται ευρέως για σκοπούς μάθησης στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση αφού οι δραστηριότητες αυτές παρέχονται κυρίως από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης που αξιοποιούν εκτενώς τις ΤΠΕ.

Εθνικά μέτρα και πολιτικές για την ηλεκτρονική μάθηση (eLearning)

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας περιλαμβάνει μέτρα που στοχεύουν, μεταξύ άλλων, στη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα, κυρίως μέσα από την εισαγωγή νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, τη διασφάλιση του ψηφιακού αλφαριθμητισμού των καθηγητών μέσης εκπαίδευσης και την απόκτηση δεξιοτήτων για την εφαρμογή των νέων αναλυτικών προγραμμάτων που περιλαμβάνουν τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνιών κατά την περίοδο 2005-2008.

Το μέτρο περιλαμβάνει την οργάνωση μικρών προγραμμάτων κατάρτισης σε βασικές δεξιότητες πληροφορικής, καθώς και μεγαλύτερης διάρκειας κατάρτιση για την εφαρμογή νέων αναλυτικών προγραμμάτων Μέσης Εκπαίδευσης (Γενικής και Τεχνικής και Επαγγελματικής) σχετικών με την πληροφορική.

Πρόσθετα, το μέτρο προνοεί για την κατάρτιση των εκπαιδευτών με σκοπό την προώθηση ενδοσχολικής κατάρτισης από ένα σχετικά περιορισμένο αριθμό καταρτισμένων εκπαιδευτών και για την πιστοποίηση των δεξιοτήτων που αποκτούνται από όλους τους καθηγητές, σύμφωνα με ισχύοντα διεθνή πρότυπα.

Όλα τα προγράμματα οργανώνονται ή θα οργανωθούν από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ) κάτω από την επίβλεψη του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ).

Συγκεκριμένα, το μέτρο στοχεύει στη:

- Βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης μέσα από την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών.
- Την προετοιμασία των καθηγητών και κατά συνέπεια των μαθητών για ομαλή ένταξη στην κοινωνία της γνώσης που συνεχώς επηρεάζεται από τις σύγχρονες τεχνολογίες, τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και την πληροφορική.
- Την ανάπτυξη της υποδομής και συνεχούς εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών μέσα στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης.
- Την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού που θα συνεισφέρει στις προσπάθειες για ενίσχυση της παροχής υπηρεσιών καθώς και την ανάπτυξη της οικονομίας βασισμένης πάνω σε τομείς υψηλής τεχνολογίας.

Λόγω της στενής σχέσης και συνεργασίας που υπάρχει μεταξύ της αρχικής και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα τη μεταφορά εμπειριών, ορθών πρακτικών, πόρων, αναλυτικών προγραμμάτων και υποδομής μεταξύ των δυο μορφών εκπαίδευσης, η εισαγωγή ηλεκτρονικής μάθησης (eLearning) στα σχολεία θα εφαρμοστεί επίσης στα προγράμματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης.

Η Κύπρος σχεδιάζει μια ολοκληρωμένη Εθνική Στρατηγική Πληροφορικής, κύρια επιδίωξη της οποίας είναι να αξιοποιήσει τη δυνατότητα που προσφέρεται από τις ΤΠΕ για να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα όλων των τομέων οικονομικής δραστηριότητας. Οι παρεμβάσεις που θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΚΤ για την περίοδο 2007-2013, αφορούν μέτρα που εστιάζονται σε δυο τομείς προτεραιότητας:

- Ενδυνάμωση των υπηρεσιών ηλεκτρονικής κυβέρνησης (eGovernment): Βελτίωση της απόδοσης των κυβερνητικών υπηρεσιών με επέκταση των υπηρεσιών που προσφέρονται στους πολίτες μέσα από το Διαδίκτυο και βελτίωση της ασφάλειας μέσα σε ένα γενικό πλαίσιο ηλεκτρονικών συναλλαγών και επικοινωνίας μεταξύ επιχειρήσεων και ατόμων και της διοίκησης.
- Επέκταση υπηρεσιών ηλεκτρονικής υγείας (eHealth): Βελτίωση του επιπέδου των υπηρεσιών υγείας που παρέχεται σε όλη τη χώρα και βελτίωση της αποδοτικότητας με την οποία παρέχονται με τη χρήση ΤΠΕ.

Είναι εμφανές ότι η ανάπτυξη της ηλεκτρονικής μάθησης (eLearning) στην Κύπρο είναι ένας εθνικός στόχος και η κύρια προσπάθεια κατευθύνεται προς τη δημιουργία απαραίτητης υποδομής ΤΠΕ, με έναν συστηματικό τρόπο, για να στηρίξουν την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου στη νέα εποχή.

Η κατάσταση και ανάπτυξη της ηλεκτρονικής μάθησης (eLearning) στις δραστηριότητες των κυριότερων υποστηρικτών της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Κύπρο περιγράφονται πιο κάτω.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Οι σχετικές με την πληροφορική δραστηριότητες της ΑνΑΔ είναι: οι μελέτες που εκπονεί, το ετήσιο θεματολόγιο προτεραιοτήτων για τα πολυεπιχειρησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης, τα μονοεπιχειρησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης, τα προγράμματα κατάρτισης στο εξωτερικό, τα προγράμματα κατάρτισης για νέους αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το Σχέδιο Ενίσχυσης της Υποδομής Κατάρτισης και το Σχέδιο για την ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού των ανέργων. Στην περίπτωση των προγραμμάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται ως εργαλεία μάθησης σε πολλά θέματα ενώ συγχρόνως παρέχεται κατάρτιση για συγκεκριμένα θέματα ΤΠΕ.

- Μελέτες

Το 2001 η ΑνΑΔ εκπόνησε μελέτη με τίτλο «Αξιοποίηση Σύγχρονων Μεθόδων και Τεχνολογιών Κατάρτισης στην Κύπρο στο Κατώφλι του 21ου αιώνα». Ο βασικός σκοπός της μελέτης ήταν η εξέταση και διατύπωση τρόπων βελτίωσης της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της προσφερόμενης κατάρτισης στην Κύπρο με την εισαγωγή και αξιοποίηση σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης. Από τα πορίσματα της μελέτης ήταν φανερό ότι σημαντικό ποσοστό ιδρυμάτων κατάρτισης και

επιχειρήσεων στην Κύπρο αξιοποιούσαν ΤΠΕ για σκοπούς κατάρτισης και ότι είχαν πρόθεση να αυξήσουν τη χρήση αυτή. Ειδικότερα:

- ο Περίπου το 50% των επιχειρήσεων (με απασχόληση 20 ατόμων και άνω) αξιοποιούσαν μεθόδους και τεχνολογίες που σχετίζονται με ΤΠΕ στην κατάρτιση.
  - ο Περισσότερο από το 55% των επιχειρήσεων αυτών (με απασχόληση 20 ατόμων και άνω) είχαν πρόθεση να αυξήσουν τη χρήση μεθόδων και τεχνολογιών που σχετίζονται με ΤΠΕ στην κατάρτιση.
  - ο Από τα ιδρύματα κατάρτισης, το 67% είχαν ηλεκτρονικούς υπολογιστές και το 38% χρησιμοποιούσαν πολυμέσα αλληλεπίδρασης.
  - ο Το 77% των ιδρυμάτων κατάρτισης είχαν σκοπό να επενδύσουν σε εξοπλισμό μέσα στα επόμενα 3 χρόνια.
  - ο Υποβλήθηκαν εισηγήσεις για αύξηση της αξιοποίησης σύγχρονων μεθόδων κατάρτισης και τεχνολογιών.
- Θεματολόγιο προτεραιοτήτων για πολυεπιχειρησιακά προγράμματα κατάρτισης

Η ΑνΑΔ ετοιμάζει πάνω σε ετήσια βάση έγγραφο που περιέχει το θεματολόγιο προτεραιοτήτων για τα πολυεπιχειρησιακά προγράμματα κατάρτισης. Το έγγραφο αυτό αποστέλλεται σε όλα τα ιδρύματα κατάρτισης. Η ΑνΑΔ εξετάζει τα προγράμματα που υποβάλλονται στη βάση θεματολογίου προτεραιοτήτων και επιχορηγεί τα συγκεκριμένα προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης. Μεταξύ των θεματικών προτεραιοτήτων εξέχουσα θέση κατέχει η πληροφορική. Τα δημόσια ιδρύματα κατάρτισης παρέχουν κυρίως προγράμματα τεχνολογίας και τεχνικών επαγγελμάτων ενώ τα ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης παρέχουν κυρίως προγράμματα για επιχειρήσεις, διοίκηση επιχειρήσεων, πληροφορική και προγράμματα προσανατολισμένα προς τις υπηρεσίες.

- Μονοεπιχειρησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης

Σκοπός των προγραμμάτων είναι η κάλυψη των συγκεκριμένων αναγκών των επιχειρήσεων. Οι ΤΠΕ είναι από τις βασικές ανάγκες κατάρτισης των επιχειρήσεων.

- Προγράμματα κατάρτισης στο εξωτερικό

Η ΑνΑΔ καταβάλλει χορήγηση στις επιχειρήσεις για το κόστος συμμετοχής των εργοδοτούμενων τους σε εγκεκριμένα προγράμματα κατάρτισης στο εξωτερικό, μονοεπιχειρησιακά και πολυεπιχειρησιακά. Σκοπός των προγραμμάτων είναι η κάλυψη των αναγκών κατάρτισης των επιχειρήσεων σχετικά με την εισαγωγή και αξιοποίηση νέας τεχνολογίας και τεχνογνωσίας καθώς και καινοτομιών διοίκησης επιχειρήσεων.

- Προγράμματα κατάρτισης για νέους αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Η ΑνΑΔ προωθεί αυτά τα προγράμματα με στόχο τη στελέχωση επιχειρήσεων με διευθυντικό προσωπικό με την πρόσληψη και κατάρτιση ανέργων αποφοίτων πανεπιστημίων και άλλων σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν θεωρητική και πρακτική κατάρτιση και στα αναλυτικά προγράμματα περιλαμβάνεται η απόκτηση δεξιοτήτων που σχετίζονται με την πληροφορική.

- Συνολικά αποτελέσματα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης

Όπως έχει ήδη αναφερθεί τα θέματα που σχετίζονται με τις ΤΠΕ αποτελούν σημαντικό μέρος των προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης. Από τα στοιχεία της ΑνΑΔ για το 2007 φαίνεται ότι περίπου το 12% των προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης που εγκρίθηκαν και επιχορηγήθηκαν από την ΑνΑΔ ήταν σε θέματα που σχετίζονται με τις ΤΠΕ. Πρόσθετα, οι ΤΠΕ αξιοποιούνται ευρύτατα ως εργαλεία μάθησης σε προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης που δεν σχετίζονται με τις ΤΠΕ.

- Σχέδιο Ενίσχυσης Υποδομής Κατάρτισης

Το Σχέδιο αυτό της ΑνΑΔ έχει σκοπό να ενισχύσει την υποδομή κατάρτισης των επιχειρήσεων και ιδρυμάτων κατάρτισης, με στόχο την αποτελεσματικότερη παροχή κατάρτισης με τη χρήση νέων τεχνολογιών και επομένως, την κάλυψη των αναγκών κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού σε τομείς, επαγγέλματα ή θέματα που έχουν προτεραιότητα. Οι επιχειρήσεις και τα ιδρύματα κατάρτισης μπορούν να λάβουν χορηγία από την ΑνΑΔ για να δημιουργήσουν νέα ή να βελτιώσουν την υφιστάμενη υποδομή κατάρτισης που περιλαμβάνει εξοπλισμό και οπτικοακουστικά μέσα, ανάπτυξη των προδιαγραφών κατάρτισης και κατάρτιση εκπαιδευτών. Οι επιχειρήσεις και τα ιδρύματα κατάρτισης που επιθυμούν να επωφεληθούν από το Σχέδιο υποβάλλουν πρόταση στην ΑνΑΔ για έγκριση. Η οικονομική ενίσχυση σε αυτό το Σχέδιο αφορά χορηγία με ανώτατο ποσοστό κάλυψης 30% για ιδρύματα κατάρτισης και 45% για επιχειρήσεις. Οι αιτήσεις εξετάζονται σύμφωνα με τις πρόνοιες του κανονισμού "de minimis" και τυγχάνουν κάλυψης με συνολικό ανώτατο όριο τις €100.000 ανά τριετία, νοουμένου ότι οι επιχειρήσεις δεν έχουν λάβει άλλη κρατική ενίσχυση από οποιαδήποτε πηγή. Ο σχεδιασμός για την ενίσχυση του υφιστάμενου σχεδίου άρχισε τον Ιούνιο 2006. Το εμπλουτισμένο σχέδιο αναμένεται να είναι προσβάσιμο και να αξιοποιείται από τους παροχείς κατάρτισης και τις επιχειρήσεις από τον Ιανουάριο 2009. Μέχρι σήμερα το σχέδιο έχει αναθεωρηθεί και εγκριθεί από την 1/7/07 με σκοπό να συμβαδίζει με τον αναθεωρημένο κανονισμό κρατικών ενισχύσεων de-minimis (1998/2006/EE).

- Σχέδιο για την ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού των ανέργων

Αναπτύχθηκε και εφαρμόστηκε την περίοδο Νοεμβρίου 2006-Δεκεμβρίου 2007, ένα Σχέδιο για την ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού των ανέργων, το οποίο συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΚΤ. Μέσα στο 2007 460 άτομα συμμετείχαν στο Σχέδιο. Το Σχέδιο στόχευε στην ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού και κατά συνέπεια στη βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων με προτεραιότητα στους νέους ανέργους, τις άνεργες γυναίκες καθώς και ομάδες ανέργων που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό όπως άτομα μεγαλύτερης ηλικίας.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Το ΥΠΠ έχει την ευθύνη για τα Επιμορφωτικά Κέντρα, την Εσπερινή Τεχνική Σχολή και τα Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών.

- Επιμορφωτικά Κέντρα

Υπάρχουν 250 Επιμορφωτικά Κέντρα στις αστικές και αγροτικές περιοχές της Κύπρου, που λειτουργούν κάτω από τη Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΥΠΠ, τα οποία προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων μικρής ή μέτριας διάρκειας που καλύπτουν διάφορα ενδιαφέροντα. Μεταξύ των θεμάτων που παρέχονται περιλαμβάνεται η εισαγωγή στην πληροφορική.

- Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών

Τα προγράμματα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης καθώς και προπαρασκευαστικές τάξεις για διάφορες εξετάσεις προσφέρονται από τη Διεύθυνση Μέσης και Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης το απόγευμα και βράδυ στις εγκαταστάσεις των Τεχνικών Σχολών σε όλες τις μεγάλες πόλεις. Ανάλογα με τα θέματα, οι ΤΠΕ ενσωματώνονται στα αναλυτικά προγράμματα και αξιοποιούνται ως εργαλείο μάθησης.

Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Στις 25 Απριλίου 2001, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να εγκαθιδρύσει το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚυ), με σκοπό να προωθήσει τη δια βίου μάθηση και να καθιερώσει προγράμματα εξ αποστάσεως μάθησης τα οποία θα είναι κυρίως βασισμένα σε ηλεκτρονική μάθηση (eLearning). Το ΑΠΚυ λειτούργησε το Σεπτέμβριο 2006 με τα ακόλουθα προγράμματα σπουδών:

- Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας.
- Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην Εκπαίδευση.

- Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στα Πληροφορικά Συστήματα.
- Πτυχιακό Πρόγραμμα στις Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό.

Μελλοντικά αναμένεται να προσφέρονται περισσότερα προγράμματα πτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου καθώς και προγράμματα κατάρτισης μικρής διάρκειας. Αναμένεται ότι το ΑΠΚυ θα έχει σημαντική επίδραση στην ανάπτυξη ηλεκτρονικής μάθησης (eLearning) στην Κύπρο και στο σύστημα εκπαίδευσης γενικότερα.

Δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης

Η αγορά κατάρτισης είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη στην Κύπρο ως αποτέλεσμα της ενθάρρυνσης και ενίσχυσης κυρίως μέσα από την έγκριση και επακόλουθη επιχορήγηση προγραμμάτων κατάρτισης από την ΑνΑΔ. Τα δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα προσφέρουν ποικιλία προγραμμάτων κατάρτισης περιλαμβανομένου μεγάλου αριθμού προγραμμάτων σε θέματα πληροφορικής. Δεδομένου ότι υπάρχει έντονος ανταγωνισμός μεταξύ αυτών των ιδρυμάτων, τα αναλυτικά προγράμματα και οι τεχνολογίες κατάρτισης έχουν προσαρμοστεί αξιοποιώντας τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα εργαλεία ΤΠΕ.

Ένα από τα δημόσια ιδρύματα κατάρτισης, το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ), εξειδικευμένο τμήμα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) επιδιώκει μια καινοτόμο προσέγγιση για την παροχή και εφαρμογή ενός Συστήματος Διαχείρισης Μάθησης. Το σύστημα θα παρέχει περαιτέρω βοήθεια στα παραδοσιακά προγράμματα κατάρτισης του κέντρου. Το ΚΕΠΑ επίσης σκοπεύει να σχεδιάσει και να λειτουργήσει προγράμματα κατάρτισης ηλεκτρονικής μάθησης (eLearning) στα Ελληνικά που θα είναι προσαρμοσμένα για να καλύψουν τις συγκεκριμένες ανάγκες του επιχειρηματικού κόσμου στην Κύπρο.

5010503 Νέο μαθησιακό περιβάλλον (συμπεριλαμβανομένων οργανισμών μάθησης)

Οι πρωτοβουλίες σχετικές με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση περιλαμβάνουν τα ερευνητικά προγράμματα που γίνονται στο πλαίσιο του προγράμματος Λεονάρντο ντα Βίντσι που προωθούν νέα εργαλεία μάθησης, ιστοσελίδες και ψηφιακούς δίσκους. Επιπλέον, σχέδια εκπαιδευτικής άδειας (με ή χωρίς απολαβές) λειτουργούν στο δημόσιο τομέα για να καλύψουν τις ανάγκες της κυβέρνησης και τις προτεραιότητες για την εκπαίδευση των δημοσίων υπαλλήλων. Αυτά τα σχέδια λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις του νέου μαθησιακού περιβάλλοντος και έχουν προσαρμοστεί για να καλύπτουν την εξ αποστάσεως μάθηση, την ηλεκτρονική μάθηση (eLearning) και την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών.

Προγράμματα του Λεονάρντο ντα Βίντσι

Ερευνητικά προγράμματα που προωθούνται στο πλαίσιο του προγράμματος Λεονάρντο ντα Βίντσι είναι τα ακόλουθα:

Προσαρμογή, Βελτίωση και Διάχυση Πακέτου Διαχείρισης Καινοτομίας Κατάρτισης μέσα από ανάμικτες μεθόδους μάθησης (Adapting, Improving and Disseminating an Innovation Management Training Package through Blended Learning Techniques) (2008)

Ο στόχος του προγράμματος είναι να βοηθήσει τους ιδιοκτήτες, διευθυντές και προσωπικό ανώτερου επιπέδου Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων να αποκτήσουν δεξιότητες στη διαχείριση καινοτομίας και να κατανοήσουν πως οι επιχειρήσεις σε άλλα κράτη-μέλη έχουν εφαρμόσει με επιτυχία την καινοτομία. Πρόσθετα, στοχεύει στην παροχή πληροφοριών για τη διαχείριση και καλύτερο σχεδιασμό προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και στην υιοθέτηση τεχνικών ηλεκτρονικής μάθησης και ανάμικτων μεθόδων μάθησης, με την ανάπτυξη προγράμματος σχετικού με εργαλεία διαχείρισης καινοτομίας.

Μεταφορά Γνώσεων και Δεξιοτήτων για Ανταγωνιστική και Αειφόρο Γεωργία σε Γεωργούς μέσα από Καινοτόμο Περιεχόμενο Ηλεκτρονικής Μάθησης (Transferring Knowledge and Skills for Competitive and Sustainable Agriculture to Agricultural Workers through Innovative e-learning Content) (2008-2010)

Ο στόχος του προγράμματος είναι να συμβάλει στην οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνικά αειφόρο γεωργική και αγροτική ανάπτυξη στη Ρουμανία, Βουλγαρία, Ελλάδα και Κύπρο. Τα προϊόντα τα οποία θα χρησιμοποιούνται είναι το "Πακέτο Εκπαίδευσης Νέων Γεωργών" συμπεριλαμβανομένων 5 εγχειρίδιων και ενός ψηφιακού δίσκου (σε 6 γλώσσες συμπεριλαμβανομένης της Ελληνικής και Αγγλικής) που δημιουργήθηκε στο πρόγραμμα Λεονάρντο ντα Βίντσι, "Πακέτο Εκπαίδευσης για νέους γεωργούς στις υποψήφιας για ένταξη χώρες".

Διοίκηση Επιχειρήσεων Εκκολαπτηρίων II (Business Incubator Management Training Institute II) (SUMMIT II) (2008-2009)

Ο στόχος του SUMMIT II είναι η περαιτέρω ανάπτυξη μιας σειράς ενοτήτων κατάρτισης οι οποίες δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του αρχικού έργου SUMMIT II, για διευθυντικά στελέχη και προσωπικό εκκολαπτηρίων, καθώς και για επιχειρηματίες και φορείς διαμόρφωσης πολιτικής που επικεντρώνονται στην ανάπτυξη των ικανοτήτων διαχείρισης εκκολαπτηρίων. Πρωταρχικός του στόχος είναι η περαιτέρω διάχυση της «Πηγής Κατάρτισης και Γνώσης» στο προσωπικό των εκκολαπτηρίων επιχειρήσεων με σκοπό να βοηθήσουν στην ανάπτυξη των επιχειρηματικών επιδόσεων.

Ως αποτέλεσμα της επιτυχούς εφαρμογής του έργου, οι διευθυντές και το προσωπικό υφιστάμενων και νεοσυσταθέντων εκκολαπτηρίων επιχειρήσεων θα επιτύχουν στη διαχείριση των εκκολαπτηρίων και θα διευκολυνθούν στη δημιουργία μικρών επιχειρήσεων και αξιοποίηση της ανάπτυξης τους. Αυτό θα έχει σημαντική επίδραση στην ανάπτυξη ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητας.

Σχέδια εκπαιδευτικής άδειας για δημοσίους υπαλλήλους στο νέο μαθησιακό περιβάλλον

Εκτός από αυτά τα καινοτόμα έργα, τα σχέδια εκπαιδευτικής άδειας (με ή χωρίς απολαβές) λειτουργούν στο δημόσιο τομέα για να καλύψουν τις ανάγκες της κυβέρνησης και τις προτεραιότητες για την εκπαίδευση των δημοσίων υπαλλήλων. Αυτά τα σχέδια λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις του νέου μαθησιακού περιβάλλοντος και έχουν προσαρμοστεί για να καλύπτουν την εξ αποστάσεως μάθηση, την ηλεκτρονική μάθηση (eLearning) και την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.

Εκπαιδευτική άδεια με απολαβές

Η εκπαιδευτική άδεια με απολαβές εφαρμόζεται στο δημόσιο τομέα στην Κύπρο σύμφωνα με το Μνημόνιο για Υποτροφίες και Εκπαιδευτικές Άδειες. Σύμφωνα με το Μνημόνιο, οι υποτροφίες που προσφέρονται από ή μέσω της Κυπριακής Κυβέρνησης θεωρούνται ότι εμπίπτουν κάτω από την εκπαιδευτική άδεια με απολαβές. Σπουδές που οδηγούν σε Πτυχίο Πανεπιστημίου, Μεταπτυχιακό, εξειδικευμένα θέματα, τεχνικά θέματα και άλλα εμπίπτουν κάτω από την εκπαιδευτική άδεια με απολαβές. Το Σχέδιο εκπαιδευτικής άδειας με απολαβές υιοθετήθηκε επίσης από ημικρατικούς οργανισμούς με σκοπό να το ενσωματώσουν στους κανόνες και κανονισμούς τους. Επιπλέον, κυβερνητικές υποτροφίες και δάνεια για εκπαιδευτικούς σκοπούς χορηγούνται επίσης και στον ιδιωτικό τομέα.

Οι στόχοι του σχεδίου εκπαιδευτικής άδειας με απολαβές είναι η κάλυψη των αναγκών και προτεραιοτήτων της κυβέρνησης για εκπαίδευση, με την παροχή ευκαιριών στους δημόσιους υπαλλήλους για να λάβουν εκπαιδευτική άδεια με απολαβές για σπουδές σχετικές με την εργασία τους. Επιπλέον, το σχέδιο στοχεύει στην ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων των δημοσίων υπαλλήλων με σκοπό να βοηθήσουν την κυβέρνηση να επιτελέσει αποτελεσματικά το έργο της και να επιτύχει την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

Οι μορφές κατάρτισης που παρέχονται από το σχέδιο αυτό είναι υποτροφίες για Πτυχίο Πανεπιστημίου και Μεταπτυχιακό στην Κύπρο και το εξωτερικό.

Η εκπαιδευτική άδεια με απολαβές στο δημόσιο τομέα αποτελείται από δύο μορφές υποτροφιών:

- Υποτροφίες που προσφέρονται από την Κυπριακή Κυβέρνηση για Πτυχίο Πανεπιστημίου και Μεταπτυχιακό σε τομείς που θεωρούνται από το Γραφείο Προγραμματισμού ότι έχουν ψηλό βαθμό προτεραιότητας. Όπου δεν μπορεί να εξασφαλιστεί υποτροφία από άλλη πηγή, το Γραφείο Προγραμματισμού μπορεί να συστήσει στην Υπουργική Επιτροπή (Υπουργούς Οικονομικών, Παιδείας και Πολιτισμού και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων) την παραχώρηση υποτροφίας από την κυβέρνηση.
- Υποτροφίες που προσφέρονται από εξωτερικές πηγές μέσω της Κυπριακής Κυβέρνησης.

Για τις υποτροφίες που προσφέρονται από την Κυπριακή Δημοκρατία, η εκπαίδευση και κατάρτιση παρέχεται από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Cyprus International Institute of Management (CIIM). Υποτροφίες που προσφέρονται μέσω της Κυπριακής Κυβέρνησης προέρχονται από κυβερνήσεις χωρών που ανήκουν κυρίως στην Κοινοπολιτεία (για παράδειγμα Ηνωμένο Βασίλειο, Καναδάς και άλλες) και η κατάρτιση παρέχεται από αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Οι ομάδες-στόχοι εξαρτώνται από το θέμα και τη φύση της υποτροφίας. Το τμήμα που αιτείται υποτροφία μετά από διαβουλεύσεις με την Επιτροπή Υποτροφιών είναι υπεύθυνο για τον προσδιορισμό της ομάδας-στόχου και των απαραίτητων προσόντων τα οποία εξαρτώνται από την κάθε υποτροφία. Η Επιτροπή Υποτροφιών, που διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο, είναι το αρμόδιο σώμα για προκήρυξη και παροχή των υποτροφιών.

Τα κριτήρια επιλογής για το σχέδιο εκπαιδευτικής άδειας με απολαβές είναι τα ακόλουθα:

- Ο αιτητής πρέπει να είναι μόνιμο προσωπικό.
- Οι σπουδές πρέπει να εμπίπτουν στο φάσμα αναγκών και εκπαιδευτικών προτεραιοτήτων της κυβέρνησης.
- Οι σπουδές πρέπει να είναι συναφείς με την εργασία του αιτητή.
- Η δυνατότητα απαλλαγής του αιτητή από τα καθήκοντα του για τη διάρκεια των σπουδών του.
- Η κατοχή από τον αιτητή των απαιτούμενων προσόντων για εισδοχή σε Πανεπιστήμιο ή άλλο εκπαιδευτικό ίδρυμα.
- Ο εργαζόμενος πρέπει να έχει συμπληρώσει καθορισμένο αριθμό χρόνων μόνιμης υπηρεσίας στο υπουργείο στο οποίο εργάζεται. Στις περισσότερες περιπτώσεις απαιτείται περίοδος υπηρεσίας 5 χρόνων.

Η διάρκεια κατάρτισης εξαρτάται πάντα από τη διάρκεια του προγράμματος και της υποτροφίας που παρέχεται.

Εκπαιδευτική άδεια χωρίς απολαβές

Η εκπαιδευτική άδεια χωρίς απολαβές εφαρμόζεται στο δημόσιο τομέα στην Κύπρο σύμφωνα με το Μνημόνιο για Υποτροφίες και Εκπαιδευτικές Άδειες. Σύμφωνα με το Μνημόνιο, στις περιπτώσεις που οι δημόσιοι υπάλληλοι αιτούνται εκπαιδευτικής άδειας για να αναλάβουν σπουδές με δική τους πρωτοβουλία είτε με δικά τους έξοδα ή με επιχορήγηση από ένα ίδρυμα / σώμα, αυτό εμπίπτει στην εκπαιδευτική άδεια χωρίς απολαβές.

Οι στόχοι του σχεδίου εκπαιδευτικής άδειας χωρίς απολαβές είναι η κάλυψη των αναγκών και προτεραιοτήτων της κυβέρνησης για εκπαίδευση, με την παροχή ευκαιριών στους δημόσιους υπαλλήλους για να λάβουν εκπαιδευτική άδεια χωρίς απολαβές για σπουδές σχετικές με την εργασία τους. Ο σκοπός που οι εργαζόμενοι αιτούνται εκπαιδευτική άδεια χωρίς απολαβές είναι η ατομική ανάπτυξη λαμβάνοντας επιπρόσθετα σχετικά προσόντα για να βελτιώσουν τις προοπτικές ανέλιξης τους. Η εκπαιδευτική άδεια χωρίς απολαβές ενθαρρύνεται όπου υπάρχει ανάγκη για ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων των δημοσίων υπαλλήλων για να βοηθηθεί η κυβέρνηση να επιτελέσει αποτελεσματικά το έργο της και να επιτύχει την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

Οι παροχείς εκπαίδευσης και κατάρτισης περιλαμβάνουν πανεπιστήμια εξωτερικού, το Πανεπιστήμιο της Κύπρου και το Cyprus International Institute of Management.

Οι ομάδες-στόχοι προσδιορίζονται από ετήσια και τριετή έρευνα που διεξάγεται από το Γραφείο Προγραμματισμού για τις εκπαιδευτικές ανάγκες στο δημόσιο τομέα και την Κυπριακή οικονομία. Οι ομάδες-στόχοι είναι δημόσιοι υπάλληλοι που είναι μόνιμο προσωπικό ενώ εξαιρούνται οι εκπαιδευτικοί σε δημοτικά και γυμνάσια.

Τα κριτήρια επιλογής για το σχέδιο εκπαιδευτικής άδειας χωρίς απολαβές είναι τα ακόλουθα:

- Οι σπουδές πρέπει να εμπίπτουν στις κυβερνητικές ανάγκες και προτεραιότητες.
- Οι σπουδές πρέπει να είναι συναφείς με την εργασία του αιτητή.
- Η δυνατότητα απαλλαγής του αιτητή από τα καθήκοντα του για τη διάρκεια των σπουδών του.
- Η κατοχή από τον αιτητή των απαιτούμενων προσόντων για εισδοχή σε Πανεπιστήμιο ή άλλο εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Αν η διάρκεια της εκπαιδευτικής άδειας χωρίς απολαβές είναι μεγαλύτερη των 12 μηνών τότε αρχικά εγκρίνεται εκπαιδευτική άδεια ενός ακαδημαϊκού χρόνου. Αυτό ανανεώνεται ανάλογα με τη διάρκεια της

εκπαίδευσης καθώς και με την ακαδημαϊκή πρόοδο του εργαζομένου. Η Εκπαιδευτική άδεια χωρίς απολαβές πληρώνεται είτε από το δημόσιο υπάλληλο ή από αναγνωρισμένο ίδρυμα / σώμα. Η εκπαιδευτική άδεια είναι πάντοτε χωρίς απολαβές όταν οι δημόσιοι υπάλληλοι αιτούνται εκπαιδευτικής άδειας για να αναλάβουν σπουδές με δική τους πρωτοβουλία.

5010504 Ευελιξία και διαφοροποίηση

Η αλληλεπίδραση και η συνεργασία μεταξύ Αρχικής και Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης παρέχουν πολυάριθμα πλεονεκτήματα, δεδομένου ότι η κανονική Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση έχει αναπτύξει μηχανισμούς που διασφαλίζουν τη σταθερή αναθεώρηση και εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων κατάρτισης καθώς επίσης και των διαδικασιών και μεθόδων που χρησιμοποιούνται στην εφαρμογή τους. Ένα μεγάλο μέρος των προγραμμάτων αποτελείται από εργαστήρια, κατά τη διάρκεια των οποίων οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να διαφοροποιήσουν τη μάθηση και να επικεντρωθούν στις μεμονωμένες πτυχές του θέματος που διδάσκονται, σύμφωνα με το υπόβαθρο και τα ειδικά ενδιαφέροντά τους.

Πρόσθετα με τα πιο πάνω, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να μεταπηδήσουν από ένα είδος Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης σε άλλο, όπως για παράδειγμα, ένας μαθητής που παρακολουθεί προγράμματα των Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων των Τεχνικών Σχολών έχει τη δυνατότητα να μεταπηδήσει στην Εσπερινή Τεχνική Σχολή και αντίστροφα.

Η εισαγωγή του Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων αναμένεται επίσης να συμβάλει στη διαφοροποίηση των προγραμμάτων κατάρτισης και να ακολουθήσει μια πιο ευέλικτη και τμηματική προσέγγιση. Η ανάπτυξη Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων είναι στόχος υψηλής προτεραιότητας, ο οποίος περιλαμβάνεται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας και στην Εθνική Στρατηγική δια Βίου Μάθησης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) το Μάιο 2005 και αργότερα το Υπουργικό Συμβούλιο το Νοέμβριο 2005 ενέκρινε λεπτομερή πρόταση, για την εγκαθίδρυση και εφαρμογή του Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων σε 2 φάσεις (1^η φάση: 2006 - 2008 και 2^η φάση: 2007-2013).

Κατά την 1^η φάση του Συστήματος, έχουν αναπτυχθεί 5 Πρότυπα Επαγγελματικών Προσόντων στο επίπεδο 2 (τραπεζοκόμου, μάγειρα, υπαλλήλου υποδοχής, οικοδόμου και πωλητή-λιανικού εμπορίου). Κατά τη διάρκεια της 1^{ης} φάσης, παρέχονται ευκαιρίες πρόσβασης στο Σύστημα Επαγγελματικών Προσόντων σε εργαζομένους. Κατά τη 2^η φάση, η οποία καλύπτει την περίοδο 2007-2013, αναμένεται να αναπτυχθούν 67 νέα

πρότυπα σε επαγγέλματα προτεραιότητας σε διάφορα επίπεδα και αναμένεται να παρέχονται ευκαιρίες πρόσβασης σε εργαζομένους, ανέργους και αδρανείς. Πρόσθετα, θα εξεταστεί το θέμα ενσωμάτωσης των κλάδων / ειδικοτήτων των Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών, του Συστήματος Μαθητείας καθώς και άλλων προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Τα πρότυπα που θα αναπτυχθούν θα καλύψουν ένα ευρύτερο φάσμα επαγγελμάτων στους οικονομικούς τομείς Λιανικού και Χονδρικού Εμπορίου, Επιδιόρθωσης Αυτοκινήτων, Ξενοδοχειακής και Επισιτιστικής Βιομηχανίας, Οικοδομικής Βιομηχανίας, Μεταποίησης, Συστημάτων και Δικτύων Επικοινωνίας / Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, Κομμωτικής Τέχνης, καθώς και του Εκπαιδευτή Επαγγελματικής Κατάρτισης.

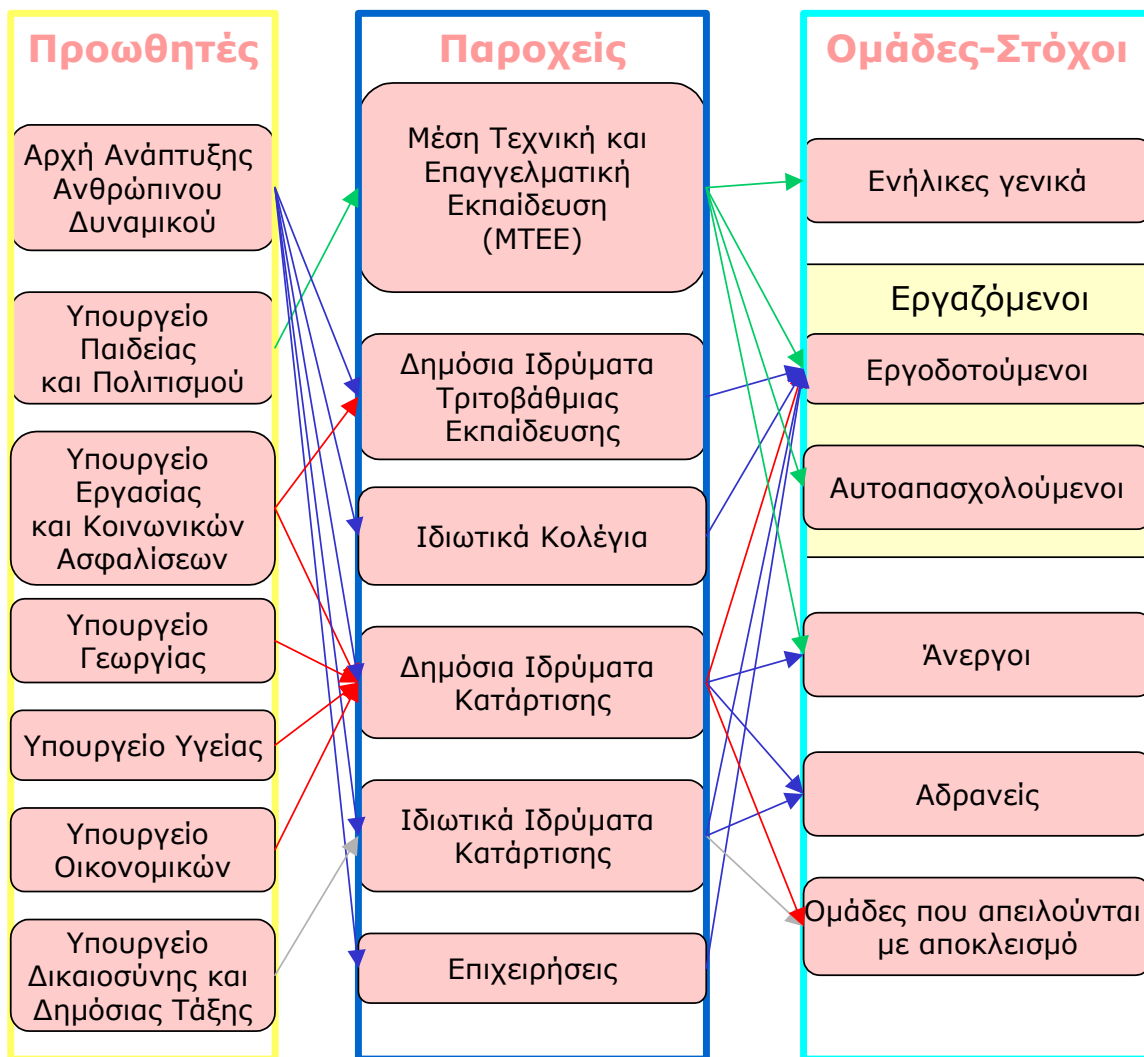
Το Υπουργικό Συμβούλιο συμφώνησε να συμπεριλάβει τη 2^η φάση του Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων στα έργα που θα συγχρηματοδοτηθούν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013.

Άλλος στρατηγικός στόχος της ΑνΑΔ είναι η προώθηση της εξέτασης και σταδιακής εισαγωγής συστήματος αξιολόγησης και πιστοποίησης των συντελεστών παροχής κατάρτισης περιλαμβανόμενων των εκπαιδευτών.

Το Σεπτέμβριο του 2005 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΑνΑΔ ενέκρινε την ανάπτυξη και την εφαρμογή του συστήματος αξιολόγησης και πιστοποίησης των συντελεστών παροχής κατάρτισης συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτών. Για το σκοπό αυτό, η ΑνΑΔ προκήρυξε διαγωνισμό τον Ιανουάριο 2006 για την επιλογή εξωτερικών συμβούλων. Η προσφορά ανατέθηκε στην Κοινοπραξία Εθνικού Κέντρου Πιστοποίησης Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ε.ΚΕ.ΠΙΣ) και ICAP Ανωλύμου Εταιρείας Ερευνών και Επενδύσεων, Συμβούλων Επιχειρήσεων. Η υλοποίηση του έργου άρχισε μέσα στον Οκτώβριο 2006. Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί σε 5 φάσεις σε μια περίοδο τριάντα έξι μηνών. Τον Αύγουστο 2007, σε μια προσπάθεια επίτευξης της μέγιστης δυνατής συναίνεσης για το σύστημα, συζητήθηκε ευρέως προσχέδιο του συστήματος με τους κυριότερους φορείς Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς. Τον Ιούλιο 2008 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΑνΑΔ αποφάσισε να αποδεχτεί το προτεινόμενο σύστημα και να προχωρήσει στο επόμενο στάδιο του έργου που αφορά την ετοιμασία των προδιαγραφών του προγράμματος ηλεκτρονικής διαχείρισης του συστήματος.

Στη Δημόσια Προωθούμενη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, όπως παρουσιάζεται διαγραμματικά στον Πίνακα 1, υπάρχει μια πληθώρα από παροχείς, τόσο δημόσιους όπως η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΔΜΤΕΕ) και δημόσια ιδρύματα κατάρτισης, όσο και ιδιωτικούς όπως κολέγια, ιδρύματα κατάρτισης και επιχειρήσεις.

Πίνακας 1: Δημόσια Προωθούμενη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση για όλους

Οι κύριοι δημόσιοι πρωθητές της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Κύπρο είναι:

- Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ).
- Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ).

- Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ).
- Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠΠ).
- Άλλα υπουργεία υπεύθυνα για την κατάρτιση των εργαζομένων σε συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς όπως υγεία, δημόσια διοίκηση και άμυνα.
- Το Υπουργείο Οικονομικών (ΥΟ) που έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και ανάπτυξη των δημοσίων υπαλλήλων.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η δημόσια προωθούμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση για τους ανέργους, τους αδρανείς και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό αναλύεται στο κεφάλαιο 503, ενώ η δημόσια προωθούμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση για τους δημόσιους υπαλλήλους και τους γεωργούς (οι οποίοι είναι κυρίως αυτοαπασχολούμενοι) αναλύεται στο κεφάλαιο 504. Έτσι η ανάλυση σε αυτό το κεφάλαιο επικεντρώνεται κυρίως σε τρεις δημόσιους προωθητές: ΑνΑΔ, ΥΠΠ και ΥΕΚΑ.

Στατιστικά στοιχεία

Τα μόνα διαθέσιμα στοιχεία για τη συμμετοχή στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Κύπρο προέρχονται από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) και σε αυτή την έρευνα δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία που να διαχωρίζουν τη δημόσια προωθούμενη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση. Τα ποσοστά συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων και η κατανομή των συμμετεχόντων κατά φύλο και επίπεδο εκπαίδευσης φαίνονται στο κεφάλαιο 501.

50201 Ομάδες-στόχοι και παροχή

Οι κύριες ομάδες-στόχοι της δημόσιας προωθούμενης Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης είναι οι ενήλικες γενικά και οι εργαζόμενοι. Η πιο κάτω ανάλυση εστιάζεται σε αυτές τις δυο ομάδες-στόχους και τις διαθέσιμες ευκαιρίες για συμμετοχή στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση.

Ενήλικες γενικά

Η παροχή της δημόσιας προωθούμενης Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης για τους ενήλικες γενικά οργανώνεται κυρίως κεντρικά από το ΥΠΠ και παρέχεται από:

Επιμορφωτικά Κέντρα

Υπάρχουν 250 Επιμορφωτικά Κέντρα στις αστικές και αγροτικές περιοχές της Κύπρου, που λειτουργούν κάτω από τη Διεύθυνση Δημοτικής

Εκπαίδευσης του ΥΠΠ, τα οποία προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων μικρής ή μέτριας διάρκειας που καλύπτουν διάφορα θέματα.

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα λειτουργούν από το τέλος Οκτωβρίου μέχρι το τέλος Απριλίου στις εγκαταστάσεις των Δημόσιων Σχολείων. Δεν απαιτούνται προσόντα για εισδοχή και οποιοσδήποτε πάνω από 15 χρονών μπορεί να παρακολουθήσει τα προγράμματα. Οι συμμετέχοντες στα προγράμματα καταβάλλουν μειωμένα δίδακτρα και στο τέλος της χρονιάς λαμβάνουν πιστοποιητικό παρακολούθησης.

Παρόλο που δίνεται στους εκπαιδευτές ένα πλαίσιο για το αναλυτικό πρόγραμμα, εντούτοις είναι ελεύθεροι να σχεδιάσουν το πρόγραμμα ανάλογα με τις ανάγκες των μελών της ομάδας τους. Τα μαθήματα παραδίδονται μια φορά την εβδομάδα και διαρκούν 90 λεπτά.

Παρέχονται συνολικά 65 μαθήματα. Παρόλο που τα Εκπαιδευτικά Κέντρα προσφέρουν μαθήματα γενικού ενδιαφέροντος, ένας μεγάλος αριθμός μαθημάτων που προσφέρονται είναι Τεχνικά και Επαγγελματικά και διδάσκονται από εκπαιδευτές που εργοδοτούνται στις Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές. Τα μαθήματα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, Τέχνες, Λογοτεχνία, Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές (για αρχάριους και για προχωρημένους), Ξένες Γλώσσες όπως Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Αραβικά, Τουρκικά, Ρωσικά, Ισπανικά, Ιταλικά και άλλα, Ελληνικά για ξενόγλωσσους, Νοηματική Γλώσσα, Κοινωνιολογία, Λογιστική, Δημόσιες Σχέσεις, Πρώτες Βοήθειες, Διακόσμηση Χώρου, Δακτυλογραφία, Δημοσιογραφία, Μαγειρική, Ξυλογλυπτική, Ραπτική, Αγγειοπλαστική, Μηχανική Αυτοκινήτου, Κηπουρική, Σχέδιο Μόδας, Οικοδομική, Φωτογραφική Τέχνη, Χορός και άλλα.

Σε μια προσπάθεια να προσφέρουν πρόσβαση σε όλους τους πολίτες, τα Επιμορφωτικά Κέντρα οργανώνουν περίπου 50 ειδικές τάξεις κάθε χρόνο, που είναι ειδικά προσαρμοσμένες για να καλύψουν τις ανάγκες διαφόρων μειονεκτουσών ομάδων όπως είναι οι αναλφάβητοι, κατάδικοι, άτομα μεγαλύτερης ηλικίας και άτομα με ειδικές ανάγκες όπως οι κωφοί. Οι τάξεις αυτές προσφέρονται δωρεάν.

Επαγγελματικές Σχολές Δια Βίου Εκπαίδευσης (ΕΣΔΕ)

Η ίδρυση των Επαγγελματικών Σχολών Δια Βίου Εκπαίδευσης προγραμματίζεται από το ΥΠΠ. Οι σχολές αυτές θα λειτουργήσουν στα υφιστάμενα Λύκεια και Τεχνικές Σχολές καθώς επίσης και σε υφιστάμενες ιδιωτικές σχολές μέσης και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Θα λειτουργήσουν ως ιδρύματα δημόσιας εκπαίδευσης, μέσα στη σφαίρα αρμοδιοτήτων και κάτω από την επίβλεψη του ΥΠΠ. Εκτός από τις Δημόσιες Επαγγελματικές Σχολές Δια Βίου Εκπαίδευσης, αναμένεται να ιδρυθούν Ιδιωτικές Σχολές Δια Βίου Εκπαίδευσης οι οποίες θα λειτουργήσουν κάτω από την επίβλεψη του ΥΠΠ.

Στόχος των Επαγγελματικών Σχολών Δια Βίου Εκπαίδευσης είναι να προσφέρουν όλα τα είδη αρχικής ή συνεχιζόμενης τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και να παρέχουν στους μαθητές τις κατάλληλες ακαδημαϊκές, τεχνικές, επαγγελματικές και πρακτικές γνώσεις και να τους προσφέρουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις δεξιότητες που θα διευκολύνουν την ένταξη τους στην κοινωνία και θα εξασφαλίσουν τη δυνατότητα προσαρμογής τους στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της οικονομίας.

Εργαζόμενοι

Η παροχή Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στους εργαζομένους είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη. Αυτό έχει επιτευχθεί με την ίδρυση και λειτουργία της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) η οποία επιχορηγεί τη συμμετοχή των εργαζομένων σε εγκεκριμένα προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης και την παροχή διαφόρων ευκαιριών από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) και το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ).

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η ΑνΑΔ επιχορηγεί τη συμμετοχή των εργαζομένων σε εγκεκριμένα προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης. Η μεγάλη πλειοψηφία των προγραμμάτων που προσφέρονται σε εργαζομένους επιχορηγείται από την ΑνΑΔ. Τα έσοδα της ΑνΑΔ προέρχονται από το Τέλος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού που καταβάλλουν όλες οι ιδιωτικές επιχειρήσεις και οι ημικρατικοί οργανισμοί. Οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι αυτοαπασχολούμενοι εξαιρούνται από τη σφαίρα αρμοδιοτήτων της ΑνΑΔ. Η ΑνΑΔ εγκρίνει και επιχορηγεί τα ακόλουθα είδη προγραμμάτων:

- Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στην Κύπρο

Σκοπός των προγραμμάτων είναι η παροχή ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης στους εργαζομένους, για κάλυψη των συγκεκριμένων αναγκών της επιχείρησης για αποτελεσματική αξιοποίηση του προσωπικού μέσω κατάλληλης κατάρτισης και ανάπτυξης.

Οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις σχεδιάζουν, οργανώνουν και εφαρμόζουν προγράμματα κατάρτισης για κάλυψη των αναγκών των εργαζομένων αφού πρώτα εξασφαλίσουν έγκριση και επιχορήγηση από την ΑνΑΔ. Τα προγράμματα που επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ μέσω αυτού του Σχεδίου καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων σε όλους τους τομείς λειτουργίας της επιχείρησης που καλύπτουν όλα τα επαγγέλματα και τους οικονομικούς τομείς.

Η ελάχιστη διάρκεια των προγραμμάτων αυτών είναι 6 ώρες. Η μέγιστη διάρκεια κατάρτισης ανά ημέρα είναι 8 ώρες (αφαιρουμένων των

διαλειμμάτων). Ο μέγιστος αριθμός συμμετοχών σε κάθε πρόγραμμα κατάρτισης είναι κατά κανόνα 25, ο οποίος δυνατό να αυξηθεί ή να μειωθεί, ανάλογα με το πρόγραμμα και τις διευκολύνσεις που παρέχονται για αποτελεσματική εφαρμογή του, ενώ δεν υπάρχει περιορισμός στον ελάχιστο αριθμό συμμετοχών. Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα στο αντικείμενο του προγράμματος και η επιχείρηση πρέπει να έχει την κατάλληλη υποδομή κατάρτισης για να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή του.

Καταβάλλεται χορήγηση στον εργοδότη, το οποίο υπολογίζεται ανάλογα με το κόστος εκπαιδευτών, το κόστος εκπαιδευτικών διευκολύνσεων, υλικών κατάρτισης και διοικητικών δαπανών και το κόστος προσωπικού του εργοδότη σε σχέση με τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα.

Κατά το 2007, 34.474 εργαζόμενοι συμμετείχαν σε 950 Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης.

- Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στο Εξωτερικό

Σκοπός των Μονοεπιχειρησιακών Προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στο Εξωτερικό είναι η κατάρτιση και ανάπτυξη των εργαζομένων στην επιχείρηση μέσα από προγράμματα κατάρτισης στο εξωτερικό, για κάλυψη των συγκεκριμένων αναγκών των επιχειρήσεων για αποτελεσματική αξιοποίηση του προσωπικού μέσω σχετικής κατάρτισης και ανάπτυξης.

Επιχειρήσεις και οι εργαζόμενοι τους συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης στο εξωτερικό για να καλύψουν συγκεκριμένες ανάγκες κατάρτισης αν τα προγράμματα αυτά δεν μπορούν να εφαρμοστούν στην Κύπρο. Οι επιχειρήσεις διευθετούν τη συμμετοχή τους στα προγράμματα κατάρτισης που οργανώνονται από ιδρύματα κατάρτισης, οργανισμούς ή επιχειρήσεις στο εξωτερικό, μετά την εκ των προτέρων έγκριση και επακόλουθη επιχορήγηση της ΑνΑΔ, σε θέματα σχετικά με καινοτομίες στον τομέα της Διεύθυνσης της επιχείρησης, νέες τεχνολογίες και τεχνογνωσία.

Η ελάχιστη διάρκεια των προγραμμάτων αυτών είναι 2 μέρες ενώ η μεγαλύτερη είναι 130 μέρες. Μια ημέρα κατάρτισης, πρέπει να προνοεί κατ' ελάχιστον 5 ώρες κατάρτισης (αφαιρουμένων των διαλειμμάτων). Αν δεν συμπληρώνονται 5 ώρες κατάρτισης, τότε υπολογίζεται μισή ημέρα κατάρτισης, ενώ διάρκεια ημερήσιας κατάρτισης λιγότερη των 2 ½ ωρών δε λαμβάνεται υπόψη. Σε συγκεκριμένο πρόγραμμα δεν εγκρίνεται η συμμετοχή πέραν του ενός εργοδοτούμενου από την ίδια επιχείρηση και δεν εγκρίνεται η συμμετοχή του ίδιου εργοδοτούμενου σε πρόγραμμα στο εξωτερικό πέραν της μίας φορές μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος.

Οι εργοδότες λαμβάνουν χορηγήματα ως ποσοστό των δαπανών (περιλαμβανομένων διδάκτρων, οδοιπορικών, διαμονής και συντήρησης) αναλόγως του μεγέθους της επιχείρησης και του είδους και διάρκειας της κατάρτισης.

Κατά το 2007, 665 εργαζόμενοι συμμετείχαν σε Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στο Εξωτερικό.

- Συνήθη Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στην Κύπρο

Σκοπός των Πολυεπιχειρησιακών Προγραμμάτων είναι η παροχή συνεχιζόμενης κατάρτισης για κάλυψη των αναγκών των εργαζομένων μέσω συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόζονται από δημόσια ή ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης και οργανισμούς.

Η ΑνΑΔ δέχεται αιτήσεις από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης, που προτείνουν Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης σε ανταπόκριση στο θεματολόγιο προτεραιοτήτων που ορίζεται ετήσια. Η επιλογή των εργαζομένων που συμμετέχουν σε αυτά τα προγράμματα κατάρτισης είναι αρμοδιότητα της επιχείρησης αλλά τα χαρακτηριστικά αυτών των ατόμων καθορίζονται από τις προδιαγραφές του κάθε προγράμματος όπως συμφωνείται μεταξύ της ΑνΑΔ και των παροχέων κατάρτισης.

Τα προγράμματα που επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ μέσω αυτού του Σχεδίου καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων σε όλες τις λειτουργίες της επιχείρησης και όλα τα επαγγέλματα. Δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης παρέχουν τα πολυεπιχειρησιακά προγράμματα. Τα δημόσια ιδρύματα κατάρτισης παρέχουν κυρίως προγράμματα τεχνολογίας και τεχνικών επαγγελμάτων, ενώ τα ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης παρέχουν κυρίως προγράμματα για την επιχείρηση, διοίκηση, πληροφορική και προγράμματα προσανατολισμένα προς τις υπηρεσίες. Το ίδρυμα κατάρτισης / οργανισμός που παρέχει την κατάρτιση πρέπει να απονέμει Πιστοποιητικό Κατάρτισης που να αναφέρει ότι το πρόγραμμα εγκρίθηκε από την ΑνΑΔ.

Η ελάχιστη διάρκεια των προγραμμάτων αυτών είναι 6 ώρες. Η μέγιστη διάρκεια κατάρτισης ανά ημέρα είναι 8 ώρες (αφαιρουμένων των διαλειμμάτων). Ο μέγιστος αριθμός συμμετοχών σε κάθε πρόγραμμα κατάρτισης είναι κατά κανόνα 25, ο οποίος δυνατό να αυξηθεί κατά 10%. Εξαιρέση αποτελεί η περίπτωση προγραμμάτων ενημερωτικής φύσης με διάρκεια 6-8 ώρες, στα οποία μπορούν να συμμετάσχουν μέχρι 50 άτομα. Ο μέγιστος αριθμός συμμετοχών δυνατό να μειωθεί, ανάλογα με το πρόγραμμα και τις διευκολύνσεις που παρέχονται για αποτελεσματική εφαρμογή του. Ο ελάχιστος αριθμός συμμετοχών είναι 8 ή 6 ανάλογα με το επίπεδο προγράμματος. Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα στο αντικείμενο του προγράμματος και τα ιδρύματα

κατάρτισης / οργανισμοί πρέπει να διαθέτουν την κατάλληλη υποδομή κατάρτισης ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος.

Καταβάλλεται χορήγηση στον εργοδότη, το οποίο υπολογίζεται ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης, το επίπεδο του προγράμματος καθώς και τη χώρα προέλευσης των εκπαιδευτών (Κύπριοι ή προερχόμενοι από το εξωτερικό). Ο εργοδότης παρέχει σχετική έγκριση και έτσι το χορήγηση καταβάλλεται στο εκπαιδευτικό ίδρυμα / διοργανωτή του προγράμματος.

Κατά το 2007, 15.080 άτομα συμμετείχαν σε 120 Συνήθη Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης.

- Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης Ζωτικής Σημασίας στην Κύπρο

Τα Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης Ζωτικής Σημασίας παρέχουν συνεχιζόμενη κατάρτιση για κάλυψη των αναγκών κατάρτισης των εργαζομένων μέσα από τη συμμετοχή τους σε προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόζονται από δημόσια ή ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης και οργανισμούς σε θέματα ζωτικής σημασίας.

Επιχειρήσεις και οι εργαζόμενοι τους συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης που οργανώνονται από διάφορα ιδρύματα κατάρτισης / οργανισμούς αφού πρώτα εξασφαλίσουν έγκριση και στη συνέχεια επιχορήγηση από την ΑνΑΔ. Το Σχέδιο περιλαμβάνει εξειδικευμένα θέματα σε σημαντικές πτυχές της ανάπτυξης της επιχείρησης όπως τεχνολογική αναβάθμιση, αναδιάρθρωση και αύξηση της παραγωγικότητας, ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και της διεύθυνσης των επιχειρήσεων, προώθηση εξειδικευμένων κλάδων Υπηρεσιών και εναρμόνιση με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η εφαρμογή των προγραμμάτων περιλαμβάνει ιδρυματικό μέρος καθώς και ενδοεπιχειρησιακό μέρος για να δίδεται η δυνατότητα μεταφοράς της θεωρίας σε πράξη μέσα από την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων αναγκών της κάθε επιχείρησης που συμμετέχει.

Η ελάχιστη διάρκεια του ιδρυματικού μέρους των προγραμμάτων αυτών είναι 12 ώρες (αφαιρουμένων των διαλειμμάτων). Η ελάχιστη διάρκεια της πρακτικής εξάσκησης μέσα στην επιχείρηση είναι 4 ώρες, ενώ η μέγιστη είναι 8 ώρες. Η μέγιστη διάρκεια κατάρτισης ανά ημέρα είναι 8 ώρες. Ο μέγιστος αριθμός συμμετοχών σε κάθε πρόγραμμα κατάρτισης είναι κατά κανόνα 25, ο οποίος δυνατό να αυξηθεί κατά 10%. Ο μέγιστος αριθμός συμμετοχών δυνατό να μειωθεί, ανάλογα με το πρόγραμμα και τις διευκολύνσεις που παρέχονται για αποτελεσματική εφαρμογή του. Ο ελάχιστος αριθμός συμμετοχών από την ίδια επιχείρηση είναι 3.

Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα στο αντικείμενο του προγράμματος και τα ιδρύματα κατάρτισης / οργανισμοί

πρέπει να έχουν την κατάλληλη υποδομή κατάρτισης ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος.

Καταβάλλεται χορήγηση στον εργοδότη, το οποίο υπολογίζεται ανάλογα με το κόστος συμμετεχόντων, το μέγεθος της επιχείρησης, τη χώρα προέλευσης των εκπαιδευτών (Κύπριοι ή προερχόμενοι από το εξωτερικό) καθώς και τη διάρκεια διδασκαλίας από κάθε εκπαιδευτή. Ο εργοδότης παρέχει σχετική έγκριση και έτσι το χορήγηση καταβάλλεται στο εκπαιδευτικό ίδρυμα / διοργανωτή του προγράμματος. Το ίδρυμα κατάρτισης / οργανισμός που παρέχει την κατάρτιση πρέπει να απονέμει Πιστοποιητικό Κατάρτισης που θα πρέπει να αναφέρει ότι το πρόγραμμα εγκρίθηκε από την ΑνΑΔ ως Πρόγραμμα Κατάρτισης Ζωτικής Σημασίας.

Κατά το 2007, η ΑνΑΔ επιχορήγησε τη συμμετοχή 936 ατόμων σε 59 Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης Ζωτικής Σημασίας.

- Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στο Εξωτερικό

Τα Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στο Εξωτερικό στοχεύουν στη βελτίωση και εμπλουτισμό των γνώσεων και δεξιοτήτων των υψηλόβαθμων στελεχών στις επιχειρήσεις στις διάφορες πτυχές οργάνωσης, διοίκησης και εξοπλισμού, με την απόκτηση πρακτικών γνώσεων και εμπειριών από ανάλογες επιτυχημένες επιχειρήσεις του εξωτερικού. Οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις και τα υψηλόβαθμα στελέχη τους συμμετέχουν σε ομάδες σε προγράμματα κατάρτισης στο εξωτερικό αφού πρώτα εγκριθούν και στη συνέχεια επιχορηγηθούν από την ΑνΑΔ.

Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- ο Επισκέψεις σε επιχειρηματικές μονάδες όπου οι συμμετέχοντες έχουν την ευκαιρία να ενημερωθούν για την εφαρμογή νέων μεθόδων και τεχνικών και τη χρήση νέας τεχνολογίας.
- ο Επισκέψεις σε επίσημους φορείς και οργανισμούς όπου οι συμμετέχοντες έχουν την ευκαιρία να ενημερωθούν για την ευρύτερη ανάπτυξη ενός οικονομικού τομέα και την ανάπτυξη πολιτικών και κανονισμών που επηρεάζουν τον τομέα.
- ο Παρουσιάσεις και ομιλίες σε συγκεκριμένα θέματα από εμπειρογνώμονες.

Οι εργοδότες λαμβάνουν χορηγήματα ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης τους. Κατά το 2007, η ΑνΑΔ επιχορήγησε τη συμμετοχή 39 ατόμων σε δυο Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Κατάρτισης στο Εξωτερικό.

- Προγράμματα κατάρτισης για νεοπροσληφθέντες αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Η ΑνΑΔ προωθεί προγράμματα κατάρτισης σε επιχειρήσεις για νεοπροσληφθέντες αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα προγράμματα αυτά καλύπτουν τις ανάγκες για στελέχωση επιχειρήσεων μέσα από την πρόσληψη και κατάρτιση ανέργων αποφοίτων πανεπιστημίων και άλλων σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα προγράμματα αυτά διαρκούν 6 ή 12 μήνες, ανάλογα με τη θέση και τα προσόντα των πτυχιούχων που λαμβάνουν μέρος. Περιλαμβάνουν θεωρητική και πρακτική κατάρτιση.

Η ένταξη στα προγράμματα γίνεται πάνω σε συνεχή βάση. Οι απόφοιτοι επιλέγονται από τις επιχειρήσεις. Γίνονται δεκτοί να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα αν δεν είχαν καθόλου προηγούμενη εργασιακή εμπειρία ή αν είχαν εργασιακή εμπειρία κάτω από 12 μήνες (για το πρόγραμμα των 12 μηνών) ή 6 μήνες (για το πρόγραμμα των 6 μηνών). Καταβάλλεται μηνιαίο χορηγήμα έναντι των εξόδων κατάρτισης, περιλαμβανομένων των μισθών των αποφοίτων κατά τη διάρκεια της περιόδου της κατάρτισης. Κατά το 2007, η ΑνΑΔ επιχορήγησε την κατάρτιση 67 αποφοίτων.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΔΜΤΕΕ) του ΥΠΠ είναι ο κύριος οργανωτής, παροχέας και προωθητής της δημόσιας Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης για τους εργαζομένους στην Κύπρο μέσω:

- Εσπερινή Τεχνική Σχολή.

Η Εσπερινή Τεχνική Σχολή λειτουργεί στις εγκαταστάσεις της Α΄ Τεχνικής Σχολής στη Λευκωσία από το Σεπτέμβριο του 1999. Λειτουργεί από το Σεπτέμβριο μέχρι το τέλος Μαΐου, κάτω από την επίβλεψη της ΜΤΕΕ του ΥΠΠ.

Τα προγράμματα που προσφέρονται από την Εσπερινή Τεχνική Σχολή είναι ισάξια με τα κανονικά προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που προσφέρονται το πρωί. Έτσι η ύλη που διδάσκεται σε κάθε κλάδο και ειδικότητα είναι η ίδια με την ύλη στους κλάδους / ειδικότητες που προσφέρονται στα κανονικά προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης προσαρμοσμένα όμως στα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και ανάγκες των μαθητών που παρακολουθούν βραδινές τάξεις.

Τα προγράμματα που προσφέρονται από την Εσπερινή Τεχνική Σχολή στοχεύουν στην παροχή είτε Αρχικής Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης σε άτομα που είναι δεκαπέντε χρονών και άνω και έχουν συμπληρώσει με επιτυχία το Γυμνάσιο (ένατη βαθμίδα), ή Συνεχιζόμενης

Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης σε απόφοιτους Τεχνικής Σχολής που επιθυμούν να ακολουθήσουν μια ειδικότητα άλλη από την αρχική που είχαν επιλέξει. Επιπλέον, οι απόφοιτοι Λυκείου που επιθυμούν να αποκτήσουν Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση μπορούν να φοιτήσουν στην Εσπερινή Τεχνική Σχολή.

Η διάρκεια των προγραμμάτων ποικίλει από ένα μέχρι τέσσερα χρόνια, ανάλογα με το μορφωτικό επίπεδο των μαθητών. Η Εσπερινή Τεχνική Σχολή παρέχει προγράμματα σπουδών στους κλάδους Γενικής Μηχανολογίας, Ηλεκτρολογίας, Πολιτικής Μηχανικής / Αρχιτεκτονικής και Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών. Εντούτοις, έχει τη δυνατότητα να προσφέρει προγράμματα σπουδών που καλύπτουν όλους τους κλάδους που προσφέρονται στις πρωινές τάξεις των Τεχνικών Σχολών νοουμένου ότι τουλάχιστον 8 μαθητές ενδιαφερθούν για παρακολούθηση του κάθε προγράμματος σπουδών.

Η φοίτηση είναι δωρεάν και οδηγεί σε απόκτηση Απολυτηρίου το οποίο έχει την ίδια νομική υπόσταση με αυτό που απονέμεται από το Ενιαίο Λύκειο και τις Τεχνικές Σχολές. Έτσι οι απόφοιτοι της Εσπερινής Τεχνικής Σχολής μπορούν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ή να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε ιδρύματα ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης στην Κύπρο ή το εξωτερικό.

- Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών

Παρέχονται απογευματινά και βραδινά Προγράμματα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης καθώς και προπαρασκευαστικά μαθήματα για διάφορες εξετάσεις από τη Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στις εγκαταστάσεις των Τεχνικών Σχολών σε όλες τις μεγάλες πόλεις της Κύπρου. Δεν απαιτούνται προσόντα και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται ποικίλουν ανάλογα με το πρόγραμμα που θα ακολουθηθεί από τους μαθητές.

Σκοπός των Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών είναι η παροχή συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης σε εργαζόμενους ενήλικες με στόχο την αποτελεσματικότερη ανταπόκριση στις διαφοροποιούμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας. Παρέχουν επίσης κατάρτιση που στοχεύει στην επανένταξη των ανέργων ατόμων στην αγορά εργασίας σε τομείς που υπάρχουν ελλείψεις σε εξειδικευμένους εργάτες. Έτσι, τέτοια προγράμματα βοηθούν στην ποσοτική και ποιοτική κάλυψη των αναγκών της οικονομίας σε εργατικό δυναμικό.

Προσφέρονται προπαρασκευαστικά μαθήματα για διάφορες εξετάσεις τόσο σε μαθητές της κανονικής Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης όσο και σε ενήλικες. Καλύπτουν ποικιλία θεμάτων και στοχεύουν στην:

- ο Ετοιμασία μαθητών ή αποφοίτων της κανονικής Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης για εισαγωγικές εξετάσεις σε Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο και το εξωτερικό.
- ο Ετοιμασία μαθητών και ενηλίκων για διάφορες εξετάσεις που απαιτούνται από την κυβέρνηση και τους ημικρατικούς οργανισμούς για σκοπούς πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων ή για την έκδοση άδειας για άσκηση ενός ρυθμιζόμενου επαγγέλματος.

Τα Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών καθώς και τα προπαρασκευαστικά μαθήματα για διάφορες εξετάσεις παρακολουθούνται από περίπου 1.360 άτομα, κυρίως εργαζομένους. Περισσότεροι από 80 εκπαιδευτές και ειδικοί από τις επιχειρήσεις διδάσκουν τα προγράμματα πάνω σε υπερωριακή βάση.

Όλες οι τάξεις οργανώνονται με ευελιξία για να ικανοποιήσουν τους εργαζόμενους που επιθυμούν να παρακολουθήσουν τα μονοετή ή διετή προγράμματα που οδηγούν σε απόκτηση πιστοποιητικού ή τα προγράμματα που διαρκούν τρία χρόνια και οδηγούν σε απόκτηση πιστοποιητικού που είναι ισάξιο με το Απολυτήριο που απονέμεται από τις Τεχνικές Σχολές, όσον αφορά το τεχνικό μέρος.

Τα άτομα που παρακολουθούν τα πιο πάνω προγράμματα καταβάλλουν μειωμένα δίδακτρα τα οποία εγκρίνονται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Τα προγράμματα σπουδών και τα προπαρασκευαστικά μαθήματα για διάφορες εξετάσεις που προσφέρονται από τη Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης παρουσιάζονται στους Πίνακες 1 και 2 αντίστοιχα.

Πίνακας 1: Προγράμματα Σπουδών Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Προγράμματα Σπουδών Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης		Τεχνικές Σχολές				
		Λευκωσία	Λεμεσός	Λάρνακα	Πάφος	Παραλίμνι
Προγράμματα Τριετούς Διάρκειας						
Α. Επίπεδο Τεχνικού (Θεωρητικής)						
1.	Μηχανουργείο / Εφαρμοστήριο	X	X	X	X	
2.	Υδραυλικές, Θερμικές και Ψυκτικές Εγκαταστάσεις	X	X	X	X	
3.	Μηχανική Αυτοκινήτων	X	X	X	X	
4.	Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις	X	X	X	X	

Προγράμματα Σπουδών Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης		Τεχνικές Σχολές				
		Λευκωσία	Λεμεσός	Λάρνακα	Πάφος	Παραλίμνι
5.	Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές		X			
6.	Πολιτική Μηχανική	X	X	X	X	
7.	Τοπογραφία	X	X	X	X	
B. Επίπεδο Τεχνίτη (Πρακτική)						
1.	Μηχανική Αυτοκινήτων	X	X		X	
2.	Συντήρηση Ηλεκτρομηχανολογικού Εξοπλισμού Ξενοδοχείων		X		X	X
3.	Οικιακές Συσκευές και Ψύξη	X	X	X	X	X
4.	Οικοδομική	X	X	X	X	
5.	Σχεδιαστές	X	X		X	
6.	Ξυλουργική - Επιπλοποιία	X	X		X	
7.	Μαγειρική - Τραπεζοκομία	X	X	X	X	X
Προγράμματα Διαιτούς Διάρκειας						
1.	Κεντρικές Θερμάνσεις	X	X	X	X	
2.	Συγκολλήσεις και Μεταλλικές Κατασκευές	X	X		X	
3.	Ηλεκτρολογία / Ηλεκτρονικά των Αυτοκινήτων	X	X		X	
4.	Τραπεζοκομία	X	X		X	X
5.	Μαγειρική / Ζαχαροπλαστική / Αρτοποιία	X	X		X	X
6.	Φωτογραφία	X	X	X	X	X
Προγράμματα Μονοετούς Διάρκειας						
1	Τεχνικό Σχέδιο	X	X		X	
2	Μηχανολογικό Σχέδιο	X	X	X	X	X
3	Σχέδιο και Κοστολόγηση Μεταλλικών Κατασκευών	X	X	X	X	X
4	Κοπή Οδοντωτών Τροχών στη Φρέζα	X	X	X	X	
5	Μηχανική Αυτοκινήτων	X	X	X	X	X
6	Σύστημα Ηλεκτρονικής Ανάφλεξης και Ηλεκτρονικό Σύστημα Τροφοδοσίας Καυσίμων Μηχανοκινήτων Οχημάτων	X	X	X	X	

Προγράμματα Σπουδών Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης		Τεχνικές Σχολές				
		Λευκωσία	Λεμεσός	Λάρνακα	Πάφος	Παραλίμνι
7	Υδραυλικά – Συντήρηση Υδραυλικών Εγκαταστάσεων	X	X	X	X	X
8	Ηλεκτροπνευματικά Συστήματα	X	X		X	
9	Εργαλειομηχανές με Ηλεκτρονικό (αριθμικό) Προγραμματισμό Εργασίας – Τόρνος CNC, Βασικό Επίπεδο	X	X			
10	Εργαλειομηχανές με Ηλεκτρονικό (αριθμικό) Προγραμματισμό Εργασίας – Φρέζα CNC, Βασικό Επίπεδο	X	X	X		
11	Συστήματα για Μελέτη- Σχεδιασμό με την Υποστήριξη Ηλεκτρονικού Υπολογιστή και Συστήματα Αυτοματοποιημένων Παραγωγικών Διαδικασιών με την Υποστήριξη Ηλεκτρονικού Υπολογιστή CAD/CAM (Computer Aided Design /Computer Aided Manufacturing)	X	X			
12	Εφαρμογή των Κανονισμών της 14 ^{ης} και 16 ^{ης} έκδοσης του Ινστιτούτου Ηλεκτρολόγων Μηχανικών (ΙΕΕ) για Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις	X	X	X	X	X
13	Τηλεπικοινωνιακά Δίκτυα Κτιρίων	X	X	X	X	
14	Προγράμματα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Windows, MS Word, MS Excel, MS Power Point, Internet)	X	X	X	X	X
15	Σχεδιαστικό Πρόγραμμα AUTOCAD	X	X	X	X	
16	Προγράμματα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Freehand, Photoshop, QuarkXPress)	X	X		X	
17	Αρχιτεκτονικό Σχέδιο	X	X	X	X	X
18	Στατικό Σχέδιο	X	X	X	X	
19	Επιμετρήσεις Ποσοτήτων	X	X	X	X	X
20	Τεχνολογία Σκυροδέματος	X	X	X		

Προγράμματα Σπουδών Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης		Τεχνικές Σχολές				
		Λευκωσία	Λεμεσός	Λάρνακα	Πάφος	Παραλίμνι
21	Τοπογραφία – Χρήση Οργάνων	X	X	X	X	X
22	Σχέδιο Επίπλων και Ξυλουργικών Κατασκευών	X	X	X	X	
23	Ιδιοσυσκευές και Ασφάλεια στα Εργαστήρια Ξυλουργικής	X	X	X		
24	Ξυλογλυπτική	X	X	X		
25	Μαγειρική	X	X		X	X
26	Κυπριακή Κουζίνα	X	X	X	X	X
27	Οινολογία - Ποτοποιία	X	X	X	X	X
28	Ζαχαροπλαστική	X	X	X	X	X
29	Οροφοκομία	X	X		X	X
30	Αργυροχοΐα – Χρυσοχοΐα	X				
31	Σχεδιασμός και Κατασκευή Παιδικής, Εφηβικής και Γυναικείας Φούστας και Παντελονιού		X	X	X	

Πίνακας 2: Προπαρασκευαστικά Μαθήματα για Διάφορες Εξετάσεις σε Τεχνικές Σχολές

Προπαρασκευαστικά Μαθήματα για Διάφορες Εξετάσεις		Τεχνικές Σχολές				
		Λευκωσία	Λεμεσός	Λάρνακα	Πάφος	Παραλίμνι
Προγράμματα Μονοετούς Διάρκειας						
1.	Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Πολυτεχνικός Κύκλος, Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο Κύπρου, Ανώτερα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα Ελλάδας) (Ελληνικά, Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία, Αγγλικά, Τεχνολογία Ειδικότητας)	X	X	X	X	
2.	GCE Pure Mathematics OL/AL	X	X		X	
3.	GCE Physics OL/AL	X	X			
4.	GCE Chemistry OL/AL	X	X			
5.	GCE Computing Studies OL/AL	X	X			

Προπαρασκευαστικά Μαθήματα για Διάφορες Εξετάσεις		Τεχνικές Σχολές				
		Λευκωσία	Λεμεσός	Λάρνακα	Πάφος	Παραλίμνι
6.	City and Guilds	X	X			
7.	Προπαρασκευαστικά Μαθήματα για Εξετάσεις για την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ) και άλλους ημικρατικούς οργανισμούς	X	X	X	X	X
8.	Προπαρασκευαστικά Μαθήματα για Εξετάσεις για το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών και άλλες Κρατικές Υπηρεσίες	X	X	X	X	X

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Το ΥΕΚΑ έχει την ευθύνη για τα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και δημόσια ιδρύματα κατάρτισης που αποτελούνται από:

- Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ).

Το ΚΕΠΑ προσφέρει σύντομα προγράμματα για εργαζομένους που εστιάζονται σε τεχνικά επαγγέλματα και διοίκηση επιχειρήσεων. Ο βασικός σκοπός των προγραμμάτων αυτών είναι να προσφέρουν στους εργαζομένους την ευκαιρία να αναβαθμίσουν τις δεξιότητες τους, με σκοπό πιθανόν να προαχθούν καθώς και να βοηθήσουν τα ενδιαφερόμενα άτομα να αποκτήσουν νέες δεξιότητες γνώσεων, αυξάνοντας την απασχολησιμότητα τους και τις πιθανότητες ανέλιξης στην καριέρα τους.

Τα προγράμματα κατάρτισης σε τεχνικά θέματα εστιάζονται στην απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων σε επαγγέλματα όπως ηλεκτρολόγοι, οικοδόμοι, υδραυλικοί και επιπλοποιοί. Τα προγράμματα διευθυντικής ανάπτυξης απευθύνονται σε πωλητές και διαφημιστές, ενώ υπάρχουν επίσης προγράμματα που απευθύνονται σε ανώτερου επιπέδου διευθυντές.

Τα προγράμματα προσφέρονται στα εργαστήρια της επαγγελματικής κατάρτισης του ΚΕΠΑ στη Λευκωσία, ενώ προσφέρονται πιο περιορισμένες επιλογές στις εγκαταστάσεις του ΚΕΠΑ στη Λεμεσό και Λάρνακα.

- Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο (ΑΤΙ) και Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (ΑΞΙΚ).

Το ΑΤΙ και το ΑΞΙΚ προσφέρουν προγράμματα αναβάθμισης των γνώσεων και δεξιοτήτων στους εργαζομένους στους αντίστοιχους τομείς. Τα

περισσότερα από αυτά τα προγράμματα εγκρίνονται και επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ.

Δυνατά και αδύνατα σημεία

Σε γενικές γραμμές, η υφιστάμενη παροχή Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο και θα ενισχυθεί περαιτέρω με την εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής δια Βίου Μάθησης.

Τα δυνατά και αδύνατα σημεία στην παρεχόμενη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Κύπρο αναλύονται στο κεφάλαιο 501.

50202 Παροχές

Προωθητές Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Οι κύριοι δημόσιοι προωθητές της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Κύπρο είναι:

- Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ).
- Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ).
- Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ).

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Ο εθνικός φορέας στον τομέα επαγγελματικής κατάρτισης και ανάπτυξης είναι η ΑνΑΔ η οποία εγκρίνει και επιχορηγεί προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόζονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα. Η ΑνΑΔ δεν είναι παροχέας κατάρτισης αλλά η ίδρυση και λειτουργία της έχει αλλάξει και επηρεάσει σημαντικά την ανάπτυξη της αγοράς κατάρτισης της Κύπρου.

Η ΑνΑΔ είναι ημικρατικός οργανισμός και ιδρύθηκε αρχικά στο πλαίσιο των διατάξεων του νόμου 21 του 1974 με το όνομα Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισης της Κύπρου. Μετά συνέχισε τη λειτουργία της με το όνομα Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού από τη 1^η Νοεμβρίου 1999, όταν τέθηκε σε εφαρμογή ο νόμος περί Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Αρ. 125(Ι) του 1999. Η Αρχή αναφέρεται στην Κυβέρνηση μέσω του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων που είναι δια νόμου ο αρμόδιος Υπουργός.

Τα έσοδα της ΑνΑΔ προέρχονται από το Τέλος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού που καταβάλλεται από όλες τις ιδιωτικές επιχειρήσεις και τους ημικρατικούς οργανισμούς. Το Τέλος αντιστοιχεί στο 0.5% του συνολικού

μισθολογίου της κάθε επιχείρησης. Οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι αυτοαπασχολούμενοι εξαιρούνται από τη σφαίρα αρμοδιοτήτων της ΑνΑΔ.

Η ΑνΑΔ διοικείται από 13μελές Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από εκπροσώπους της Κυβέρνησης, των εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Η αποστολή της ΑνΑΔ είναι να δημιουργήσει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για προγραμματισμένη και συστηματική κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου, σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς για την ικανοποίηση των αναγκών της οικονομίας μέσα στα πλαίσια της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής του κράτους. Οι κυριότεροι στρατηγικοί στόχοι της ΑνΑΔ για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 είναι:

- Αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού του τόπου, με τη συνεχή και δια βίου κατάρτιση και επιμόρφωση των εργαζομένων, των νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας, των ανέργων, του αδρανούς γυναικείου δυναμικού και των ατόμων χαμηλής εξειδίκευσης και μεγαλύτερης ηλικίας, ώστε να έχουν τη δυνατότητα απασχόλησης σε ολόκληρο τον ευρωπαϊκό χώρο.
- Βελτίωση της παραγωγικότητας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των κυπριακών επιχειρήσεων μέσα από την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού τους και τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας του.

Η αποτελεσματική προώθηση των στρατηγικών επιδιώξεων της ΑνΑΔ αναμένεται να υλοποιηθεί με την υιοθέτηση και εφαρμογή και οριζόντιων στοχεύσεων στους διάφορους άξονες προτεραιότητας, οι οποίες θα ενσωματώνουν τη διάσταση του φύλου, ηλικίας και μορφωτικού επιπέδου, την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων στις τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας καθώς και την ισότητα ευκαιριών τόσο για τους εργαζόμενους όσο και τις επιχειρήσεις. Η ποιοτική διάσταση της κατάρτισης θα αποτελέσει ειδική επιδίωξη και στόχο.

Βασική στόχευση αποτελεί η εστίαση των δράσεων στους καίριους τομείς για την κοινωνία της γνώσης με την ενίσχυση της συνέργειας και της συμπληρωματικότητας μεταξύ της κατάρτισης και άλλων τομέων πολιτικής όπως της απασχόλησης, της έρευνας και καινοτομίας καθώς και της παραγωγικότητας. Πρόσθετη σημαντική στόχευση είναι η προώθηση της δια βίου μάθησης με τη δημιουργία ανοικτού, ελκυστικού και προσβάσιμου μαθησιακού περιβάλλοντος με στόχο τη σμίκρυνση του σημερινού χάσματος που παρατηρείται μεταξύ μεγάλων και μικρών επιχειρήσεων, και μεταξύ ατόμων ψηλού και χαμηλού μορφωτικού επιπέδου και εξειδίκευσης.

Για την επίτευξη των κυρίαρχων στρατηγικών επιδιώξεων της αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού του τόπου και της βελτίωσης της

παραγωγικότητας και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των κυπριακών επιχειρήσεων απαιτούνται στρατηγικές στοχεύσεις σε συγκεκριμένους άξονες προτεραιότητας:

- Κατάρτιση και Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού: Επικεντρωμένες δράσεις Δια Βίου Μάθησης των Απασχολουμένων και Ένταξης / Επανένταξης στην Αγορά Εργασίας επίλεκτων ομάδων – στόχων ανθρώπινου δυναμικού.
- Στήριξη Επιχειρήσεων για Αναβάθμιση του Ανθρώπινου Δυναμικού τους: Πολλαπλές μορφές υποστηρικτικών υπηρεσιών ανθρώπινου δυναμικού στις επιχειρήσεις, για αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο και βελτίωση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων.
- Υποδομές και Συστήματα Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού: Προώθηση της ποιοτικής διάστασης της κατάρτισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού με Ενίσχυση των Υποδομών Κατάρτισης και την Εγκαθίδρυση Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων.
- Έρευνα και Ανάπτυξη: Ποικιλόμορφες δράσεις έρευνας και ανάπτυξης σε καίριας σημασίας θέματα για την κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου.
- Αποτελεσματική Διακυβέρνηση: Ποικιλόμορφες δράσεις για ενίσχυση των Συστημάτων και Μηχανισμών Διακυβέρνησης τόσο της ίδιας της ΑνΑΔ όσο και των κυριότερων Εταίρων της.

Η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, όπως προωθείται από την ΑνΑΔ περιλαμβάνει κυρίως την υποβολή, εξέταση, έγκριση, εφαρμογή και επιχορήγηση προγραμμάτων κατάρτισης που εφαρμόζονται από:

- Δημόσια Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Ιδιωτικά Κολέγια.
- Δημόσια Ιδρύματα Κατάρτισης.
- Ιδιωτικά Ιδρύματα Κατάρτισης.
- Επιχειρήσεις.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Άλλη μια μορφή Δημόσια Προωθούμενης Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης εμπίπτει στην αρμοδιότητα του ΥΠΠ. Η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΔΜΤΕΕ) του ΥΠΠ είναι ο κύριος οργανωτής, παροχέας και προωθητής της δημόσιας Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Κύπρο μέσω:

- Εσπερινής Τεχνικής Σχολής.

- Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων των Τεχνικών Σχολών.
- Επιμορφωτικών Κέντρων.
- Επαγγελματικών Σχολών Δια Βίου Εκπαίδευσης που θα ιδρυθούν σύντομα.

Τα δυο πρώτα είδη αυτών των προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης απευθύνονται κυρίως στους εργαζόμενους, ενώ οι ενήλικες γενικότερα συμμετέχουν στα προγράμματα που προσφέρονται στα Επιμορφωτικά Κέντρα.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Το ΥΕΚΑ έχει την ευθύνη για το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) που προσφέρει προγράμματα μικρής διάρκειας που εστιάζονται στην απόκτηση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων σε τεχνικά επαγγέλματα και στη βελτίωση των λειτουργιών των επιχειρήσεων.

Το ΥΕΚΑ έχει επίσης την ευθύνη για δυο δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο (ΑΤΙ) και το Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (ΑΞΙΚ). Αυτά προσφέρουν προγράμματα αναβάθμισης των γνώσεων και δεξιοτήτων στους εργαζομένους στους αντίστοιχους τομείς. Τα περισσότερα από αυτά τα προγράμματα εγκρίνονται και επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ.

Παροχές Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Στη Δημόσια Προωθούμενη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση υπάρχει μια πληθώρα από παροχές, τόσο δημόσιους όσο και ιδιωτικούς:

- Δημόσια Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Ιδιωτικά Κολέγια.
- Δημόσια Ιδρύματα Κατάρτισης.
- Ιδιωτικά Ιδρύματα Κατάρτισης.
- Επιχειρήσεις.
- Ανώτερη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ).

Δημόσια Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Το ΥΕΚΑ είναι υπεύθυνο για τη λειτουργία των Δημόσιων Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, δηλαδή το ΑΤΙ και το ΑΞΙΚ που προσφέρουν προγράμματα αναβάθμισης των γνώσεων και δεξιοτήτων στους

εργαζομένους στους αντίστοιχους τομείς. Τα περισσότερα από αυτά τα προγράμματα εγκρίνονται και επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ, που είναι ημικρατικός οργανισμός με εθνική ευθύνη για την προγραμματισμένη και συστηματική κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου.

Ιδιωτικά Κολέγια

Υπάρχουν είκοσι ιδιωτικές σχολές, κολέγια και ιδρύματα εγγεγραμμένα στο ΥΠΠ. Αυτά προσφέρουν ποικιλία προγραμμάτων σπουδών για ενήλικες.

Δημόσια Ιδρύματα Κατάρτισης

Το ΚΕΠΑ προσφέρει προγράμματα σύντομης διάρκειας σε ενήλικες που εστιάζονται στην απόκτηση δεξιοτήτων σε τεχνικά επαγγέλματα και διοίκηση επιχειρήσεων. Τα προγράμματα προσφέρονται στις εγκαταστάσεις του ΚΕΠΑ στη Λευκωσία, ενώ μερικά προσφέρονται στα εργαστήρια επαγγελματικής κατάρτισης στη Λευκωσία, Λεμεσό και Λάρνακα. Τα περισσότερα προγράμματα που προσφέρονται από το ΚΕΠΑ εγκρίνονται και επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ.

Ιδιωτικά Ιδρύματα Κατάρτισης

Υπάρχουν πολλές δραστηριότητες κατάρτισης που είναι διαθέσιμες στους εργαζομένους. Υπάρχουν περισσότεροι από 160 παροχείς κατάρτισης, που απασχολούν πάνω από 800 εκπαιδευτές, οι οποίοι προσφέρουν προγράμματα σε εργοδότες και εργαζόμενους.

Η μεγάλη πλειοψηφία των προγραμμάτων που προσφέρονται σε εργαζόμενους επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ. Τα έσοδα της ΑνΑΔ προέρχονται από το Τέλος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού που καταβάλλεται από όλες τις ιδιωτικές επιχειρήσεις και τους ημικρατικούς οργανισμούς. Οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι αυτοαπασχολούμενοι εξαιρούνται από τη σφαίρα αρμοδιοτήτων της ΑνΑΔ.

Επιχειρήσεις

Οι επιχειρήσεις σχεδιάζουν, οργανώνουν και εφαρμόζουν μονοεπιχειρησιακά προγράμματα κατάρτισης στην Κύπρο και το εξωτερικό με σκοπό να καλύψουν τις ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων αφού πρώτα εγκριθούν και στη συνέχεια επιχορηγηθούν από την ΑνΑΔ. Οι επιχειρήσεις επίσης στέλλουν τους εργαζομένους σε πολυεπιχειρησιακά προγράμματα κατάρτισης που παρέχονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης, κολέγια και οργανισμούς τα περισσότερα από τα οποία επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ.

Ανώτερη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ)

Το ΥΠΠ και πιο συγκεκριμένα η Διεύθυνση ΜΤΕΕ είναι ο κύριος οργανωτής, παροχέας και προωθητής της Δημόσιας Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Κύπρο.

50203 Πρόσβαση

Τα απαιτούμενα κριτήρια πρόσβασης καθορίζονται από το σκοπό των συγκεκριμένων προγραμμάτων Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Αυτά καθορίζονται από τους οργανισμούς της Δημόσιας Προωθούμενης Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και είναι τα ακόλουθα:

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Τα μονοεπιχειρησιακά και πολυεπιχειρησιακά προγράμματα στην Κύπρο και το εξωτερικό, που εγκρίνονται και επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ και παρέχονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα, απευθύνονται σε εργαζομένους. Οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι αυτοαπασχολούμενοι εξαιρούνται από τη σφαίρα αρμοδιοτήτων της ΑνΑΔ και δεν καλύπτονται για επιχορήγηση αφού δεν καταβάλλουν το σχετικό Τέλος. Εντούτοις, η ΑνΑΔ αναγνωρίζει τη σημασία της συμπερίληψης των αυτοαπασχολούμενων στη σφαίρα των αρμοδιοτήτων της και την ανάγκη λήψης αποφάσεων πολιτικής προς αυτή την κατεύθυνση. Το θέμα αυτό συζητείται με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Η επιλογή των εργαζομένων που συμμετέχουν σε αυτά τα προγράμματα είναι ευθύνη των επιχειρήσεων αλλά τα χαρακτηριστικά αυτών των ατόμων καθορίζονται μέσα από τις προδιαγραφές του κάθε προγράμματος όπως συμφωνείται μεταξύ της ΑνΑΔ, των επιχειρήσεων και των παροχέων των προγραμμάτων κατάρτισης.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Η Εσπερινή Τεχνική Σχολή προσφέρει προγράμματα που στοχεύουν στην παροχή είτε Αρχικής Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης σε άτομα που είναι δεκαπέντε χρονών και άνω και έχουν συμπληρώσει με επιτυχία το Γυμνάσιο (ένατη βαθμίδα) ή Συνεχιζόμενης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης σε αποφοίτους Τεχνικής Σχολής που επιθυμούν να ακολουθήσουν μια ειδικότητα άλλη από την αρχική που είχαν επιλέξει. Επιπλέον, οι απόφοιτοι Λυκείου που επιθυμούν να αποκτήσουν Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση μπορούν να φοιτήσουν στην Εσπερινή Τεχνική Σχολή. Το ελάχιστο απαιτούμενο προσόν για εγγραφή στην Εσπερινή Τεχνική Σχολή είναι το απολυτήριο Γυμνασίου (ένατη βαθμίδα). Ένα μεγάλο εμπόδιο για φοίτηση στην Εσπερινή Τεχνική Σχολή είναι το γεγονός ότι λειτουργεί μόνο στην πρωτεύουσα.

Δεν απαιτούνται ιδιαίτερα προσόντα για συμμετοχή στα Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών τα οποία προσφέρονται στις εγκαταστάσεις των Τεχνικών Σχολών σε όλες τις μεγάλες πόλεις. Όλες οι τάξεις οργανώνονται με ευελιξία για να ικανοποιήσουν τους εργαζόμενους που επιθυμούν να παρακολουθήσουν τα μονοετή ή διετή προγράμματα που οδηγούν σε απόκτηση πιστοποιητικού ή τα προγράμματα που διαρκούν τρία χρόνια και οδηγούν σε απόκτηση πιστοποιητικού που είναι ισάξιο με το Απολυτήριο που απονέμεται από τις Τεχνικές Σχολές, όσον αφορά το τεχνικό μέρος. Τα άτομα που παρακολουθούν τα πιο πάνω προγράμματα καταβάλλουν μειωμένα δίδακτρα τα οποία εγκρίνονται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Υπάρχουν 250 Επιμορφωτικά Κέντρα στις αστικές και αγροτικές περιοχές της Κύπρου. Δεν απαιτούνται ιδιαίτερα προσόντα και οποιοσδήποτε 15 χρονών και άνω μπορεί να συμμετάσχει στα προγράμματα. Όσοι παρακολουθούν τα προγράμματα καταβάλλουν μειωμένα δίδακτρα και στο τέλος του χρόνου λαμβάνουν πιστοποιητικό παρακολούθησης. Σε μια προσπάθεια να παρέχουν πρόσβαση σε δωρεάν εκπαίδευση σε όλους τους πολίτες, τα Επιμορφωτικά Κέντρα οργανώνουν περίπου 50 ειδικές τάξεις κάθε χρόνο που είναι ειδικά προσαρμοσμένες για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των μειονεκτουσών ομάδων ατόμων όπως είναι οι αναλφάβητοι, φυλακισμένοι, άτομα μεγαλύτερης ηλικίας και άτομα με ειδικές ανάγκες όπως οι κωφοί. Οι τάξεις αυτές προσφέρονται δωρεάν.

Πρωτοβουλίες για βελτίωση της πρόσβασης

Με σκοπό να ενθαρρυνθεί και να διευκολυνθεί η πρόσβαση σε ευκαιρίες μάθησης υπάρχουν οικονομικά κίνητρα υπό μορφή επιχορηγήσεων από την ΑνΑΔ και φορολογικά κίνητρα σε επιχειρήσεις. Η πρόσβαση στην κατάρτιση διευκολύνεται μέσω συγκεκριμένων σχεδίων της ΑνΑΔ και την παροχή πληροφοριών για ευκαιρίες κατάρτισης.

Η πρόσβαση στην κατάρτιση διευκολύνεται περαιτέρω με τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΑ) και τη λειτουργία του νέου Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΑΠΚυ). Το δημόσιο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο έχει επίσης ιδρυθεί και θα αρχίσει να λειτουργεί το Σεπτέμβριο 2007. Το δημόσιο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο συνδέεται και πιθανότατα να απορροφήσει το Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο (ΑΤΙ), το Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (ΑΞΙΚ), τη Νοσηλευτική Σχολή και το Δασικό Κολέγιο.

Η ίδρυση κεντρικού ταμείου για κατάρτιση κάτω από την ΑνΑΔ, στο οποίο πρέπει να συνεισφέρουν όλοι οι εργοδότες με εξαίρεση το δημόσιο τομέα και τους αυτοαπασχολούμενους, αποτελεί ουσιαστική συνεισφορά η οποία διευκολύνει την πρόσβαση σε προγράμματα κατάρτισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού. Η ΑνΑΔ έχει διαμορφώσει όλα τα σχέδια από το 2003 για να καλύψει τις πρόνοιες της περί Δημοσίων Ενισχύσεων

νομοθεσίας. Γενικά, η ΑνΑΔ επιχορηγεί μέχρι το 50% των επιλέξιμων συνολικών δαπανών των προγραμμάτων κατάρτισης για επιχειρήσεις με πάνω από 250 εργαζομένους και μέχρι το 70% για επιχειρήσεις που εργοδοτούν μέχρι 249 άτομα.

Για σκοπούς φορολογικών κινήτρων όλες οι δαπάνες για ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού αφαιρούνται από τη φορολογία με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζονται οι άλλες δαπάνες παραγωγής. Έτσι, με τον τρόπο αυτό υπολογίζεται ότι το κράτος επωμίζεται περίπου το 20-25% της συνολικής δαπάνης για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.

Η ενίσχυση και ο εκσυγχρονισμός της ΔΥΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) αποτελεί ένα από τους πυλώνες προτεραιότητας του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας. Βρίσκεται σε εξέλιξη κατά την περίοδο 2005-2008 ένα μέτρο που αφορά την ανάπτυξη του δικτύου της ΔΥΑ, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Σύμφωνα με το μέτρο, μέχρι το τέλος του 2008, θα αναπτυχθούν δέκα νέα Τοπικά Γραφεία Εργασίας. Μέχρι τον Ιούλιο 2008 είχαν ήδη αρχίσει να λειτουργούν εννιά Τοπικά Γραφεία Εργασίας και είχαν αναβαθμιστεί τέσσερα υφιστάμενα επαρχιακά γραφεία εργασίας, ενώ προσοντούχο προσωπικό έχει προσληφθεί και καταρτιστεί ως σύμβουλοι με σκοπό να παρέχουν ενεργή στήριξη μέσα από εξειδικευμένη προσέγγιση σε ευάλωτες ομάδες περιλαμβανομένων νέων ανέργων, γυναικών που ενδιαφέρονται να ενταχθούν στην αγορά εργασίας, ληπτών δημοσίου βοηθήματος και ατόμων με αναπηρία. Αναμένεται ότι η ενίσχυση και ο εκσυγχρονισμός της ΔΥΑ θα προετοιμάσουν το έδαφος για μια προληπτική αντιμετώπιση και περιορισμό της ανεργίας και καλύτερη αξιοποίηση του εργατικού δυναμικού καθώς και βελτίωση της πρόσβασης σε προγράμματα κατάρτισης μέσω εξατομικευμένης προσέγγισης. Η παροχή υπηρεσιών εξατομικευμένης στήριξης και παρακολούθησης αποτελείται από επαγγελματικό προσανατολισμό, προσδιορισμό δεξιοτήτων, κατάρτιση, προσαρμογή και ένταξη στο εργασιακό περιβάλλον.

Η αναβάθμιση του υφιστάμενου Συστήματος Τοποθέτησης Υποψηφίων και η εισαγωγή νέου λογισμικού και στατιστικού συστήματος για παρακολούθηση των ροών είναι ένα άλλο μέτρο της πολιτικής προτεραιότητας που αναφέρθηκε πιο πάνω και συγχρηματοδοτείται (50%) από το ΕΚΤ. Το μέτρο αυτό στοχεύει στην αναβάθμιση του υφιστάμενου συστήματος και στην εισαγωγή νέου λογισμικού και στατιστικού συστήματος για παρακολούθηση των ροών κατά την περίοδο 2005-2008, με σκοπό να εφαρμοστεί ο στόχος της ΕΕ να δοθεί μια νέα αρχή (π.χ. κατάρτιση / εκπαίδευση ή εργασία) σε κάθε νέο άνεργο μέσα σε 6 μήνες.

Το Εθνικό Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΚΠΕΕΚ) έχει δημιουργήσει ιστοσελίδα, σύμφωνα με την πρωτοβουλία Euroguidance, όπου παρέχονται πληροφορίες σχετικές με ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης στον ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα στην Κύπρο προς όφελος ενδιαφερομένων

ατόμων σε χώρες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των επαναπατριζομένων Κυπρίων καθώς και ντόπιων. Το δίκτυο Euroguidance που ιδρύθηκε το 1992-1993, περιλαμβάνει σήμερα 65 κέντρα συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ (το πρόγραμμα Leonardo da Vinci) και από Εθνικές Αρχές. Στην Κύπρο η Εθνική Αρχή είναι το Τμήμα Εργασίας στο ΥΕΚΑ.

50204 Εξασφάλιση ποιότητας

Δυο οργανισμοί είναι υπεύθυνοι για την ποιότητα των προγραμμάτων που προσφέρονται:

- Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ).
- Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ).

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η ΑνΑΔ διασφαλίζει την ποιότητα των προγραμμάτων που επιχορηγεί με τη διενέργεια ελέγχου στα ακόλουθα τρία στάδια:

- Στάδιο έγκρισης προγράμματος.
- Στάδιο εφαρμογής προγράμματος.
- Στάδιο καταβολής χορηγήματος.

Οι διαδικασίες αυτές είναι ισχύουν για τα ακόλουθα προγράμματα:

- Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στην Κύπρο.
- Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στο Εξωτερικό.
- Συνήθη Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης.
- Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης Ζωτικής Σημασίας.
- Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στο Εξωτερικό.

Στην περίπτωση των Πολυεπιχειρησιακών Προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Κατάρτισης, η ΑνΑΔ ετοιμάζει σε ετήσια βάση έγγραφο με το θεματολόγιο προτεραιοτήτων. Το έγγραφο αποστέλλεται σε όλα τα ιδρύματα κατάρτισης / παροχής. Η ΑνΑΔ εξετάζει δυο φορές το χρόνο τα προγράμματα που υποβάλλονται από οργανισμούς, τα οποία ανταποκρίνονται στο θεματολόγιο προτεραιοτήτων και επιχορηγεί την παροχή συνεχιζόμενης κατάρτισης.

Η ΑνΑΔ επίσης εκπονεί μελέτες αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας και επίδρασης των δραστηριοτήτων κατάρτισης και ανάπτυξης της. Οι μελέτες αυτές εξετάζουν το φάσμα δραστηριοτήτων της ΑνΑΔ που απευθύνονται σε επιχειρήσεις και τους εργαζομένους, προσδιορίζει οποιοδήποτε χάσμα στην παροχή κατάρτισης και συμβουλευτικών υπηρεσιών και διατυπώνει εισηγήσεις για κατάλληλο εμπλουτισμό όπως και όπου είναι απαραίτητο. Το Δεκέμβριο 2006, ανεξάρτητοι εξωτερικοί σύμβουλοι εκπόνησαν μια μελέτη με τίτλο «Εκ των Υστέρων Αξιολόγηση (ex-post evaluation) των Υφιστάμενων Σχεδίων της ΑνΑΔ» για τα σχέδια της ΑνΑΔ που λειτουργούσαν κατά την περίοδο 1998-2004. Η κύρια επιδίωξη της μελέτης, η οποία περιλάμβανε έρευνα πεδίου και συλλογή στοιχείων από δευτερογενείς πηγές, ήταν ο εντοπισμός της αποτελεσματικότητας του κάθε σχεδίου και των επιδράσεων του στο ανθρώπινο δυναμικό και τις επιχειρήσεις της Κύπρου. Υπό το φως των πορισμάτων της μελέτης, η ΑνΑΔ θα λάβει σχετικές αποφάσεις πολιτικής με σκοπό να αναθεωρήσει / εμπλουτίσει το φάσμα των σχεδίων που θα προωθηθούν στο μέλλον. Αυτό θα οδηγήσει στην περαιτέρω αναβάθμιση της ανάπτυξης του ανθρώπινου κεφαλαίου της Κύπρου.

Πρόσθετα, η ΑνΑΔ με τη βοήθεια εξωτερικών συμβούλων θα σχεδιάσει ένα ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης των επιδράσεων της ΑνΑΔ στην Κυπριακή οικονομία. Για το σκοπό αυτό η ΑνΑΔ προκήρυξε το 2008 διαγωνισμό για την επιλογή των εξωτερικών συμβούλων.

- Στάδιο έγκρισης προγράμματος

Η επιχείρηση και / ή το ίδρυμα κατάρτισης που επιθυμεί να οργανώσει πρόγραμμα κατάρτισης υποβάλλει στην ΑνΑΔ σχετική αίτηση για έγκριση της επιχορήγησης, πριν την έναρξη του προγράμματος, με την αναλυτική προδιαγραφή κατάρτισης.

Ο έλεγχος στο στάδιο αυτό γίνεται στη βάση συγκεκριμένων κριτηρίων που αναφέρονται στον Οδηγό Πολιτικής και Διαδικασιών του κάθε Σχεδίου. Η απόφαση για έγκριση του προγράμματος κοινοποιείται στην επιχείρηση και / ή το ίδρυμα κατάρτισης πριν την έναρξη του.

- Στάδιο εφαρμογής προγράμματος

Κατά την εφαρμογή του προγράμματος η επιχείρηση και / ή το ίδρυμα κατάρτισης πρέπει να τηρήσει την εγκριθείσα προδιαγραφή και να μεριμνήσει για τη σωστή συμπλήρωση του Παρουσιολογίου και Βιβλιαρίου Κατάρτισης.

Οι λειτουργοί της ΑνΑΔ πραγματοποιούν, πάνω σε δειγματοληπτική βάση, απροειδοποίητες επισκέψεις στους χώρους εφαρμογής των προγραμμάτων στην επιχείρηση και / ή ίδρυμα κατάρτισης για να διασφαλίσουν την ποιότητα των προγραμμάτων.

- Στάδιο καταβολής χορηγήματος

Σύμφωνα με την ισχύουσα διαδικασία, μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, πρέπει να υποβληθεί στην ΑνΑΔ αίτηση για καταβολή χορηγήματος. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από το Παρουσιολόγιο, το Βιβλιάριο Κατάρτισης και Τιμολόγια και Αποδείξεις Πληρωμής για τα επιλέξιμα κόστη ανάλογα με το Σχέδιο.

Η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών της ΑνΑΔ διενεργεί τους απαραίτητους ελέγχους στη βάση προκαθορισμένου καταλόγου ελέγχων. Η καταβολή χορηγήματος γίνεται εφόσον διαπιστωθεί ότι ικανοποιούνται όλες οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στον Οδηγό Πολιτικής και Διαδικασιών του συγκεκριμένου Σχεδίου.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Τα αναλυτικά προγράμματα που δημιουργούνται για τα προγράμματα που προσφέρονται από την Εσπερινή Τεχνική Σχολή και τα Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών συμβαδίζουν με τα αναλυτικά προγράμματα που εφαρμόζονται στις κανονικές σχολές Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Ο αντίστοιχος Επιθεωρητής κάθε κλάδου είναι υπεύθυνος για τη σωστή εφαρμογή των αναλυτικών προγραμμάτων τόσο της Αρχικής όσο και της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Έτσι κάθε Επιθεωρητής επιβλέπει την εργασία των εκπαιδευτών και διασφαλίζει ότι η εκπαιδευτική ύλη καλύπτεται ικανοποιητικά με τη χρήση αποτελεσματικών εκπαιδευτικών μεθόδων.

Η συνεχής αξιολόγηση της προόδου των μαθητών υπό μορφή διαγωνισμάτων που διενεργείται από τα σχολεία και οι τελικές εξετάσεις που οργανώνονται κεντρικά από το ΥΠΠ βοηθούν τους Επιθεωρητές στο να αξιολογήσουν την εργασία των εκπαιδευτών. Πρόσθετα με τα πιο πάνω, ζητείται από τους μαθητές να συμπληρώσουν ερωτηματολόγια, για να αξιολογήσουν το περιεχόμενο των προγραμμάτων που παρακολούθησαν.

Τέλος, οι Επιθεωρητές του κάθε κλάδου έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι η υποδομή των Τεχνικών Σχολών που προσφέρουν προγράμματα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης χρησιμοποιείται με τον καλύτερο δυνατό και αποτελεσματικότερο τρόπο. Έχουν την ευθύνη να ενθαρρύνουν και να καθοδηγούν τους εκπαιδευτές να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα όπου υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης και να τους βοηθούν να υπερπηδήσουν οποιαδήποτε εμπόδια στη σωστή λειτουργία των προγραμμάτων.

Όσον αφορά τα Επιμορφωτικά Κέντρα, η μόνη μορφή αξιολόγησης του περιεχομένου των προσφερόμενων προγραμμάτων διεξάγεται μέσω της ανάλυσης των απαντήσεων στα ερωτηματολόγια που συμπληρώνουν οι μαθητές στο τέλος κάθε προγράμματος.

Η πλήρης αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού σε συνθήκες κοινωνικής συνοχής και ίσων ευκαιριών αποτελεί προτεραιότητα όπως έχει περιγραφεί στο Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης (ΣΣΑ) και το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής (ΕΣΠΑ). Επιπλέον, τα συγκεκριμένα μέτρα για τους ανέργους και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας περιγράφονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας, στην Κοινοτική Πρωτοβουλία "EQUAL" (CIP EQUAL) και στις Εθνικές Στρατηγικές για Κοινωνική Προστασία και Κοινωνική Ενσωμάτωση (ΕΣΠΕ) 2006-2008.

Η Κυπριακή κυβέρνηση μέσω του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης και του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής 2007-2013 δίνει έμφαση στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου, την προώθηση ίσων ευκαιριών και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Οι τομείς προτεραιότητας για δράσεις στον τομέα του ανθρώπινου κεφαλαίου περιλαμβάνουν την προώθηση ίσων ευκαιριών και κοινωνικής συνοχής, μέσω της αναβάθμισης της ποιότητας ζωής των ατόμων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

Η Κύπρος ετοίμασε το 2005 το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας, όπως προδιαγράφηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με σκοπό να προωθήσει τους στόχους που τέθηκαν στη στρατηγική της Λισσαβόνας. Οι προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην ανάγκη βελτίωσης των συνθηκών κοινωνικής συνοχής. Οι κύριες προτεραιότητες είναι η διασφάλιση ικανοποιητικού βιοτικού επιπέδου για τις μειονεκτούσες και ευάλωτες ομάδες και η ενθάρρυνση της ένταξης / επανένταξης στην αγορά εργασίας, και η εξασφάλιση προσιτής για όλους πρόσβασης σε κυβερνητικές υπηρεσίες όπως μόρφωση και υγεία.

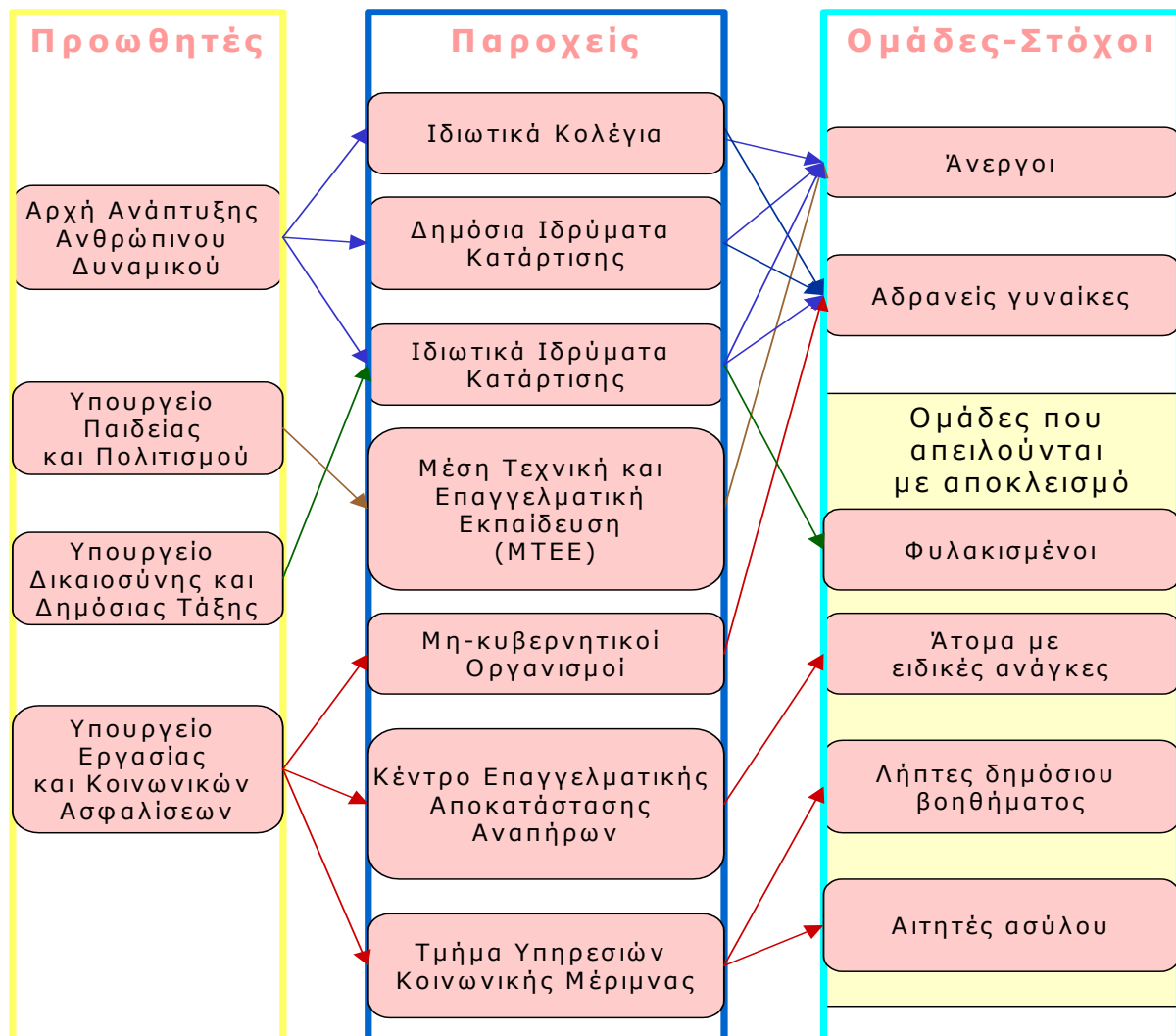
Στην Κοινοτική Πρωτοβουλία "EQUAL" πρωταρχική προτεραιότητα είναι να διευκολυνθεί η πρόσβαση και η επιστροφή στην αγορά εργασίας των ατόμων που έχουν δυσκολία να ενταχθούν ή να επανενταχθούν σε μια αγορά εργασίας που πρέπει να είναι προσβάσιμη σε όλους.

Οι ευκαιρίες κατάρτισης για τους ανέργους και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας είναι σχετικά περιορισμένες στην Κύπρο. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι έχουν αναπτυχθεί από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) νέα σχέδια, με στόχο την προώθηση της κατάρτισης και απασχολησιμότητας των ανέργων και του αδρανούς γυναικείου δυναμικού καθώς και της ενδυνάμωσης του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού των ανέργων, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Οι προωθητές και παροχείς Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης για τους ανέργους και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας παρουσιάζονται διαγραμματικά στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Κατάρτιση για τους ανέργους και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας

Στατιστικά στοιχεία

Η πηγή των ακόλουθων στατιστικών στοιχείων σε σχέση με τη συμμετοχή στη εκπαίδευση ενηλίκων είναι η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) που διεξάγεται από τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου από το 2000. Εντούτοις, η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού από το 2003 και μετά δε διαχωρίζει την αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση από την εκπαίδευση ενηλίκων. Έτσι, τα στοιχεία του 2003 - 2007 έχουν προσαρμοστεί με την εφαρμογή του ποσοστού της εκπαίδευσης ενηλίκων από τα στοιχεία του 2002 προκειμένου να υπάρξει μια εκτίμηση της εκπαίδευσης ενηλίκων για αυτά τα χρόνια.

Από τους πίνακες φαίνεται ότι τα ποσοστά συμμετοχής στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση έχουν αυξηθεί το 2007 σε σύγκριση με το 2001 για τους ανέργους και τις γυναίκες ηλικίας 15-64 χρόνων που επιστρέφουν στην αγορά εργασίας. Τα ποσοστά συμμετοχής του αδρανούς δυναμικού ηλικίας 15-64 χρόνων έχουν παραμείνει σχετικά σταθερά, παρόλο που έχει παρατηρηθεί μια σημαντική αύξηση στην ομάδα ηλικίας 25-64 χρόνων.

Τα ποσοστά συμμετοχής ήταν μεγαλύτερα στην ηλικιακή ομάδα 25-34 στην περίπτωση των ανέργων (ενώ το 2007 ήταν ψηλότερα στην ηλικιακή ομάδα 35-49), στην ηλικιακή ομάδα 15-24 στην περίπτωση των γυναικών που επιστρέφουν στην αγορά εργασίας και στην ηλικιακή ομάδα 25-34 στην περίπτωση του αδρανούς δυναμικού. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι αριθμοί ειδικά για τις γυναίκες που επιστρέφουν στην αγορά εργασίας και τους ανέργους είναι σχετικά μικροί και τα στοιχεία πρέπει να εξετάζονται με προσοχή.

Οι άνεργοι και οι γυναίκες που επιστρέφουν στην αγορά εργασίας (οι εργαζόμενες γυναίκες που ήταν αδρανείς τον προηγούμενο χρόνο) που συμμετείχαν στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση είχαν κυρίως ανώτερη μέση εκπαίδευση κατά την περίοδο 2001-2004 και το 2007. Κατά το 2005 και 2006 είχαν κυρίως πανεπιστημιακή μόρφωση. Όσον αφορά το αδρανές δυναμικό (άτομα που δεν ταξινομούνται στην ΕΕΔ ως είτε εργαζόμενοι ή άνεργοι) που συμμετείχαν στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση είχαν κυρίως ανώτερη μέση εκπαίδευση κατά την περίοδο 2001-2004, ενώ την περίοδο 2006-2007 είχαν κυρίως πανεπιστημιακή μόρφωση.

Η μεγάλη πλειοψηφία των ανέργων και του αδρανούς δυναμικού που συμμετέχουν στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση είναι γυναίκες (100,0% και 79,9% το 2007 αντίστοιχα).

Πίνακας 1: Ποσοστά συμμετοχής των ανέργων στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά ομάδα ηλικίας το 2001-2007

Ομάδα ηλικίας	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
15-24	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
25-34	3,2%	3,9%	6,3%	10,2%	10,7%	9,4%	4,7%
35-49	3,0%	2,1%	8,6%	7,9%	2,6%	4,4%	6,9%
50-64	2,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
15-64	2,1%	1,6%	4,1%	3,7%	3,6%	4,0%	5,4%
25-64	2,1%	1,6%	5,6%	6,9%	5,6%	6,2%	4,3%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 2: Ποσοστό των ανέργων στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά φύλο το 2001-2007

Φύλο	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Άνδρας	24,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Γυναίκα	75,8%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 3: Ποσοστό των ανέργων στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά επίπεδο εκπαίδευσης το 2001-2007

Επίπεδο εκπαίδευσης	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Δημοτική	24,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Κατώτερη μέση	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ανώτερη μέση	51,8%	72,4%	80,4%	67,4%	45,0%	32,3%	74,8%
Τριτοβάθμια μη πανεπιστημιακή	0,0%	27,6%	19,6%	32,6%	55,0%	67,7%	25,2%
Πανεπιστημιακή	23,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 4: Ποσοστό των ανέργων ηλικίας 15-24 χρονών στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά διάρκεια ανεργίας το 2001-2007

Διάρκεια	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
< 6 μήνες	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
> 6 μήνες	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Σύνολο	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 5: Ποσοστό των ανέργων ηλικίας 25-34 χρονών στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά διάρκεια ανεργίας το 2001-2007

Διάρκεια	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
< 6 μήνες	0,0%	53,9%	46,5%	42,4%	12,3%	42,2%	56,1%
> 6 μήνες	100,0%	46,1%	53,5%	57,6%	87,7%	57,8%	43,9%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 6: Ποσοστό των ανέργων ηλικίας 25-34 χρονών στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά διάρκεια ανεργίας το 2001-2007

Διάρκεια	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
< 1 χρόνο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
> 1 χρόνο	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 7: Ποσοστό των ανέργων ηλικίας 35-49 χρονών στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά διάρκεια ανεργίας το 2001-2007

Διάρκεια	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2006
< 1 χρόνο	49,5%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
> 1 χρόνο	50,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 8: Ποσοστά συμμετοχής των γυναικών που επιστρέφουν στην αγορά εργασίας στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά ομάδα ηλικίας το 2001-2007

Ομάδα ηλικίας	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
15-24	5,1%	5,2%	25,7%	24,6%	18,8%	28,7%	31,2%
25-34	3,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
35-49	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
50-64	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
15-64	2,6%	5,2%	10,8%	11,9%	9,1%	13,7%	18,4%
25-64	3,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 9: Ποσοστά συμμετοχής των γυναικών που επιστρέφουν στην αγορά εργασίας στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά επίπεδο εκπαίδευσης το 2001-2007

Επίπεδο εκπαίδευσης	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Δημοτική	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Κατώτερη μέση	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ανώτερη μέση	19,2%	34,0%	45,4%	3,2%	91,9%	43,8%	65,1%
Τριτοβάθμια μη πανεπιστημιακή	19,6%	33,0%	12,9%	20,2%	0,0%	6,3%	0,0%
Πανεπιστημιακή	61,2%	33,0%	41,7%	36,6%	8,1%	50,0%	34,9%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 10: Ποσοστά συμμετοχής του αδρανούς δυναμικού στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά ομάδα ηλικίας το 2001-2007

Ομάδα ηλικίας	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
15-24	0,4%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
25-34	2,9%	3,7%	5,9%	6,7%	4,7%	7,8%	13,2%
35-49	0,7%	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
50-64	0,3%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
15-64	0,7%	0,7%	0,7%	0,8%	0,7%	0,7%	0,8%
25-64	0,8%	1,0%	2,8%	4,3%	2,4%	4,0%	7,4%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 11: Ποσοστά συμμετοχής του αδρανούς δυναμικού στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά φύλο το 2001-2007

Φύλο	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Άνδρας	23,6%	22,5%	22,3%	21,6%	21,5%	21,1%	20,1%
Γυναίκα	76,4%	77,5%	77,7%	78,4%	78,5%	78,9%	79,9%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 12: Ποσοστά συμμετοχής του αδρανούς δυναμικού στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά επίπεδο εκπαίδευσης το 2001-2007

Επίπεδο εκπαίδευσης	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Δημοτική	0,0%	5,4%	4,8%	5,6%	3,3%	3,2%	3,6%
Κατώτερη μέση	8,7%	12,3%	12,4%	13,1%	13,6%	10,7%	19,1%
Ανώτερη μέση	62,9%	42,4%	35,1%	36,1%	39,1%	33,3%	26,3%
Τριτοβάθμια μη πανεπιστημιακή	14,5%	16,7%	28,4%	24,8%	19,0%	17,8%	27,1%
Πανεπιστημιακή	13,9%	23,1%	19,2%	20,4%	24,7%	34,9%	33,9%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

50301 Ομάδες στόχοι και παροχή

Στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας προτεραιότητα αποτελεί η διασφάλιση ικανοποιητικού βιοτικού επιπέδου για τις μειονεκτούσες και ευάλωτες ομάδες και η ενθάρρυνση της ένταξης / επανένταξης στην αγορά εργασίας.

Τον Οκτώβριο 2006 υποβλήθηκε ένα έγγραφο στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι Εθνικές Στρατηγικές για Κοινωνική Προστασία και Κοινωνική Ενσωμάτωση (ΕΣΠΕ), το οποίο περιλαμβάνει την Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, την Εθνική Στρατηγική Συντάξεων και τις Εθνικές Στρατηγικές για τη Φροντίδα Υγείας και τη Μακροχρόνια Φροντίδα. Οι προτεραιότητες της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ενσωμάτωσης για το 2006-2008 είναι:

- Μείωση του κινδύνου φτώχειας γενικά και ιδιαίτερα για τον πληθυσμό ηλικίας 65 και άνω.
- Ένταξη των ευάλωτων ομάδων στην αγορά εργασίας.
- Πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού στα παιδιά.

Στην Κοινοτική Πρωτοβουλία "EQUAL" πρωταρχική προτεραιότητα είναι να διευκολυνθεί η πρόσβαση και η επιστροφή στην αγορά εργασίας των ατόμων που έχουν δυσκολία να ενταχθούν ή να επανενταχθούν σε μια αγορά εργασίας που πρέπει να είναι προσβάσιμη για όλους.

Ειδικότερα, το μέτρο στοχεύει στην προώθηση νέων προσεγγίσεων για στήριξη των ομάδων κατά των οποίων γίνονται διακρίσεις στην αγορά εργασίας. Αυτές οι προσεγγίσεις αφορούν ειδικότερα τις ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης και άλλους επαγγελματικούς ή εθελοντικούς οργανισμούς που παρέχουν συμβουλές και κατάρτιση ομάδων όπως είναι οι άνεργοι, νέοι, ηλικιωμένοι, γυναίκες, χρήστες ναρκωτικών ουσιών, οι αποφυλακισθέντες και άτομα με μακροχρόνια προβλήματα υγείας. Επιπλέον, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ενεργός συμμετοχή των ομάδων-στόχων σε όλα τα στάδια της εφαρμογής των προγραμμάτων, θα προωθηθεί επίσης η βελτίωση των δεξιοτήτων των μελών αυτών των ομάδων με την παροχή καθοδήγησης και υποστήριξης.

Πρόσθετα, το μέτρο στοχεύει στην προώθηση της ενεργούς συμμετοχής των εργοδοτών σε προγράμματα ενίσχυσης της απασχολησιμότητας μέσω της εμπλοκής τους σε καινοτόμες δράσεις που προσφέρουν επαγγελματική εμπειρία και τη χρήση εξειδικευμένης τεχνογνωσίας. Τέλος, η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης θα αξιοποιηθεί για την προώθηση των στόχων αυτού του μέτρου.

Ένα από τα χαρακτηριστικά των μειονεκτουσών ομάδων στην αγορά εργασίας είναι το χαμηλό επίπεδο των προσόντων, που σε συνδυασμό με τις σχετικά περιορισμένες ευκαιρίες για κατάρτιση, κάνουν ακόμη πιο

δύσκολη την ένταξη τους στην αγορά εργασίας. Η εφαρμογή καινοτόμων προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης διάρκειας, των μειονεκτουσών ομάδων θα συνδυάζεται με περιόδους τοποθετήσεων σε επιχειρήσεις και οργανισμούς και συγκεκριμένα σε θέσεις που παρέχουν ευκαιρίες πλήρους απασχόλησης. Θα δίνεται προτεραιότητα σε κοινωνικούς τομείς (φροντίδα παιδιών και ηλικιωμένων, προστασία του περιβάλλοντος και άλλα), του Διαδικτύου και της κοινωνίας της πληροφορίας. Η συνολική δαπάνη για το μέτρο αυτό ανέρχεται σε €1,5 εκ. (41,5% της συνολικής δαπάνης του EQUAL).

Άνεργοι

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) έχει αναπτύξει ένα νέο Σχέδιο, που στοχεύει στην προώθηση της κατάρτισης και απασχολησιμότητας των ανέργων, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Το σχέδιο αφορά την ανάπτυξη και αξιοποίηση συγκεκριμένων ομάδων ανέργων με έμφαση στις γυναίκες, τους ανειδίκευτους ανέργους νέους ηλικίας 15-24 χρονών και ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό σε σχέση με την πρόσβαση τους στην αγορά εργασίας.

Πρόσθετα, αναπτύχθηκε και εφαρμόστηκε την περίοδο Νοεμβρίου 2006-Δεκεμβρίου 2007, ένα νέο σχέδιο για την ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού των ανέργων, το οποίο επίσης συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΚΤ. Το σχέδιο στόχευε στην ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού και κατά συνέπεια στη βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων με προτεραιότητα στους νέους ανέργους, τις άνεργες γυναίκες καθώς και ομάδες ανέργων που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό όπως άτομα μεγαλύτερης ηλικίας.

Η εφαρμογή εξατομικευμένης προσέγγισης στους αποδέκτες κάθε ομάδας-στόχου θεωρείται σημαντικό μέρος για την επιτυχή και συνολική εφαρμογή των δράσεων αυτών. Η εξατομικευμένη προσέγγιση, η οποία θα παρέχεται μέσω της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΑ), περιλαμβάνει τον προσδιορισμό και καταγραφή των δεξιοτήτων, ικανοτήτων και ενδιαφερόντων των δικαιούχων, καθώς και το σχεδιασμό ενός ατομικού προγράμματος δράσης μαζί με τη συνεχή παροχή πληροφοριών για τις διαθέσιμες ευκαιρίες για κατάρτιση και απασχόληση.

Στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας, επίσης αναφέρεται ότι μέσω της υποστήριξης και του εκσυγχρονισμού των ΔΥΑ, θα προωθηθούν διάφορα μέτρα για την επανένταξη των μακροπρόθεσμα ανέργων στην αγορά εργασίας. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν:

- Βελτίωση της γεωγραφικής κάλυψης μέσω της ανάπτυξης των σημείων εξυπηρέτησης για το κοινό.

- Αξιοποίηση της πληροφορικής έτσι ώστε να καλύπτεται ένα ευρύτερο μέρος του εργατικού δυναμικού, να διευκολύνονται οι γενικές υπηρεσίες στους πολίτες και να βελτιώνεται η παρακολούθηση της αγοράς εργασίας.
- Βελτίωση της δυνατότητας να εξυπηρετηθούν οι ειδικές ομάδες του πληθυσμού, όπως τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι μακροπρόθεσμα άνεργοι, οι γυναίκες, οι μεγαλύτεροι εργάτες και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.
- Γρήγορη και συχνή επαφή των λειτουργών των ΔΥΑ με τους άνεργους, υποστήριξη για την ενεργό επιδίωξη απασχόλησης και διευκόλυνση της πρόσβασης σε ευκαιρίες κατάρτισης.

Ο εκσυγχρονισμός και η ενδυνάμωση των ΔΥΑ θα ωφελήσουν τόσο τα άτομα που αναζητούν εργασία όσο και τους εργοδότες που ψάχνουν προσωπικό.

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία "EQUAL" στοχεύει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων σημαντικού αριθμού ανέργων, εναντίων των οποίων γίνονται διακρίσεις. Συγκεκριμένα, στοχεύονται ειδικεύσεις σε κοινωνικούς τομείς και δραστηριότητες σχετικά με την εμπορική χρήση του Διαδικτύου και τις νέες τεχνολογίες επικοινωνιών. Οι καινοτόμες προσεγγίσεις και οι δραστηριότητες που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν περιλαμβάνουν προγράμματα της μακροπρόθεσμης κατάρτισης σε επιλεγμένες περιοχές.

Η Ανώτερη Μέση Γενική και Επαγγελματική Εκπαίδευση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) παρέχει προγράμματα που δεν απευθύνονται άμεσα στους άνεργους όμως όλοι οι ενήλικες μπορούν να το παρακολουθήσουν. Τα προγράμματα έχουν αναλυθεί στο κεφάλαιο 502 και είναι τα ακόλουθα:

- Εσπερινή Τεχνική Σχολή.
- Εκπαιδευτικά Προγράμματα Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων Τεχνικής Εκπαίδευσης.
- Επιμορφωτικά Κέντρα.

Αδρανές γυναικείο δυναμικό

Μια από τις κύριες προτεραιότητες της ΑνΑΔ είναι να προσελκύσει γυναίκες στην αγορά εργασίας μέσω ενός Σχεδίου για την Προώθηση της Κατάρτισης και Απασχολησιμότητας του Οικονομικά Αδρανούς Γυναικείου Δυναμικού. Το σχέδιο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Το σχέδιο αφορά τη βελτίωση της απασχολησιμότητας των γυναικών που παραμένουν οικονομικά αδρανείς μέσα από δράσεις κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής εμπειρίας.

Η εφαρμογή μιας εξατομικευμένης προσέγγισης στους αποδέκτες της ομάδας-στόχου θεωρείται σημαντικό μέρος για την επιτυχή και συνολική εφαρμογή των δράσεων αυτών. Η εξατομικευμένη προσέγγιση που θα παρέχεται από τις ΔΥΑ περιλαμβάνει τον προσδιορισμό και την καταγραφή των δεξιοτήτων, ικανοτήτων και ενδιαφερόντων των δικαιούχων καθώς και το σχεδιασμό ενός ατομικού προγράμματος δράσης μαζί με τη συνεχή παροχή πληροφοριών για τις διαθέσιμες ευκαιρίες για κατάρτιση και απασχόληση.

Στην Κοινοτική Πρωτοβουλία "EQUAL" περιλαμβάνεται στην προτεραιότητα για ίσες ευκαιρίες για άνδρες και γυναίκες μέτρο για τη συμφιλίωση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής καθώς και την επανένταξη των ανδρών και των γυναικών που εγκατέλειψαν την αγορά εργασίας, με την ανάπτυξη ευέλικτων μορφών απασχόλησης (όπως η τηλεργασία, το ευέλικτο ωράριο εργασίας και άλλα) και υπηρεσιών υποστήριξης.

Η Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ενσωμάτωσης για το 2006-2008 περιλαμβάνει μέτρα για ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών και υπηρεσίες φροντίδας παιδιών και άλλων εξαρτημένων ατόμων.

Από το 2002 εφαρμόζεται ειδικό Πρόγραμμα Ενίσχυσης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας. Στοχεύει στην ενθάρρυνση των γυναικών να αναπτύξουν επιχειρηματικές δραστηριότητες σε διάφορους τομείς της οικονομίας με κρατική επιχορήγηση. Το πρόγραμμα χειρίζονται από κοινού η ΑνΑΔ και το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΒΤ). Το ΥΕΒΤ επιλέγει υποψηφίους για χορηγίες για να δημιουργήσουν μια νέα επιχείρηση, ενώ η ΑνΑΔ οργανώνει προγράμματα κατάρτισης που παρέχονται από ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης με σκοπό να εκπαιδεύσουν τους υποψηφίους να διευθύνουν αποτελεσματικά τη νέα επιχείρηση. Το 2007 οργανώθηκαν δυο προγράμματα, ένα στη Λευκωσία με 26 νέους επιχειρηματίες και ένα άλλο στη Λεμεσό με 18 νέους επιχειρηματίες.

Για την προώθηση σύγχρονων και ευέλικτων μορφών απασχόλησης με στόχο την προσέλκυση στην απασχόληση ανέργων ή αδρανών γυναικών, έχει εκπονηθεί διαγνωστική μελέτη, με συγχρηματοδότηση από το ΕΚΤ. Στόχος της μελέτης ήταν να αναδείξει τις συγκεκριμένες μορφές ευέλικτης απασχόλησης που έχουν τη μεγαλύτερη πιθανότητα επιτυχίας στην Κύπρο. Κατά την περίοδο 2006-2008 διατίθεται ποσό €420.316 για τη λειτουργία σχεδίου επιχορήγησης εργοδοτών που προσλαμβάνουν 60 άνεργες και αδρανείς γυναίκες σε νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται στη βάση ευέλικτων ρυθμίσεων.

Μέτρα για συμφιλίωση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής έχουν ήδη ενσωματωθεί στη νομοθεσία, πολιτικές και προγράμματα των Υπηρεσιών Κοινωνικής Μέριμνας. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Μέριμνας στοχεύουν στη στήριξη της οικογένειας και στην ενθάρρυνση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας μέσα από την προώθηση

υπηρεσιών φροντίδας για παιδιά, ηλικιωμένους και άτομα με ειδικές ανάγκες. Στο πλαίσιο του Σχεδίου Επιχορηγήσεων, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Μέριμνας παρέχουν τεχνική και οικονομική στήριξη σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς για την ανάπτυξη και την παροχή υπηρεσιών κοινοτικής φροντίδας. Οι υπηρεσίες κοινοτικής φροντίδας περιλαμβάνουν:

- Ημερήσια φροντίδα για παιδιά προσχολικής ηλικίας.
- Ημερήσια φροντίδα για παιδιά σχολικής ηλικίας (μετά τις ώρες σχολείου).
- Ημερήσια φροντίδα και κατοίκον φροντίδα για ηλικιωμένους, άτομα με ειδικές ανάγκες και άλλα εξαρτώμενα πρόσωπα.
- Ψυχο-κοινωνικά προγράμματα στήριξης για ευάλωτες ομάδες (για παράδειγμα άτομα με μακροχρόνια προβλήματα υγείας).

Κατά το 2007, επιχορηγήθηκαν 314 προγράμματα κοινοτικής φροντίδας ως ακολούθως: 54 προγράμματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας, 61 Κέντρα για προστασία και φροντίδα παιδιών σχολικής ηλικίας, 54 προγράμματα για άτομα με αναπηρία, 97 προγράμματα για ηλικιωμένους και 48 προγράμματα που καλύπτουν τις ανάγκες άλλων εξαρτημένων ατόμων.

Κατά το 2006, εκπονήθηκε μελέτη για τις υπηρεσίες φροντίδας. Με βάση αυτή τη μελέτη, κατά το 2007, υλοποιήθηκαν 30 νέα προγράμματα φροντίδας εξαρτώμενων μελών της οικογένειας και θα υλοποιηθεί ένα ακόμα το 2008. Από τα προγράμματα αυτά αναμένεται ότι 2.500 γυναίκες θα αναζητήσουν εργασία και θα δημιουργηθούν 60 νέες θέσεις εργασίας. Η μελέτη και τα προγράμματα που θα εφαρμοστούν συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ. Μέχρι το τέλος του 2007, δημιουργήθηκαν περίπου 50 νέες θέσεις εργασίας και 200 γυναίκες επωφεληθήκαν από υπηρεσίες κοινοτικής φροντίδας.

Λήπτες δημόσιου βοηθήματος

Ένας στόχος της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ενσωμάτωσης για το 2006-2008 είναι η μείωση του κινδύνου φτώχειας. Το δημόσιο χορήγημα διασφαλίζει, με τη χορήγηση χρηματικών παροχών ή / και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, το δικαίωμα για αξιοπρεπή διαβίωση, εφόσον οι πόροι του δικαιούχου με βάση τη σχετική νομοθεσία δεν επαρκούν για ικανοποίηση των βασικών και ειδικών αναγκών του. Οι λήπτες δημοσίου βοηθήματος που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού δικαιούνται συμπληρωματική δημόσια βοήθεια ακόμη και αν εργάζονται πλήρως (υπό τον όρο ότι πληρούν τα επιλέξιμα κριτήρια). Οι ευάλωτες ομάδες περιλαμβάνουν άτομα με αναπηρίες, μονογονικές οικογένειες, γονείς με τουλάχιστον τέσσερα εξαρτώμενα παιδιά κάτω των δεκαοκτώ χρόνων και άτομα που χρειάζονται οικονομική βοήθεια λόγω εξαιρετικά σοβαρών οικογενειακών συνθηκών για να αποτραπεί ο κίνδυνος οικογενειακής διάλυσης.

Το ύψος των δημοσίων βοηθημάτων αναπροσαρμόζεται κάθε χρόνο με βάση τον ειδικό δείκτη τιμών καταναλωτή για τη δέσμη επιλεγμένων αγαθών και υπηρεσιών που καλύπτουν τις βασικές ανάγκες. Με τον αναθεωρημένο περί Δημοσίων Βοηθημάτων Νόμο (95(I)/2006) έγιναν αρκετές αλλαγές στα δημόσια βοηθήματα, οι οποίες στοχεύουν τα άτομα που έχουν περισσότερη ανάγκη (ο όρος μονογονιός διευρύνεται) και εισάγει περαιτέρω κίνητρα εργοδότησης για να ενισχύσει την ένταξη στην αγορά εργασίας και απεξάρτηση από τις δημόσιες χορηγίες. Πρόσθετα, με βάση το νέο νόμο, εξακολουθεί να καταβάλλεται το δημόσιο χορήγημα για τους πρώτους 12 μήνες από την έναρξη της απασχόλησης του λήπτη και το εφάπαξ βοήθημα για επαγγελματική κατάρτιση του λήπτη και αγορά εργαλείων και εξοπλισμού αυξήθηκε από €854 σε €1.709. Έχει αρχίσει από τον Ιούλιο 2006 η εφαρμογή ενός σχεδίου για επαγγελματική κατάρτιση και εργοδότηση των ληπτών δημοσίου βοηθήματος από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Μέριμνας το οποίο συγχρηματοδοτείται (50%) από το ΕΚΤ. Κατά το 2007, καταρτίστηκαν περίπου 70 λήπτες δημοσίου βοηθήματος σε 3 προγράμματα. Κατά το 2008, θα καταρτιστούν περίπου 90 λήπτες δημοσίου βοηθήματος.

Στη βάση της ίδιας πολιτικής, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Μέριμνας προγραμματίζουν ένα σχέδιο για τη νέα προγραμματική περίοδο 2007-2013. Το σχέδιο θα στοχεύει στην κατάρτιση ευρύτερης ομάδας ευάλωτων ατόμων (π.χ. νέα άτομα κάτω από τη φροντίδα του Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Μέριμνας, οικογενειών με ψυχο-κοινωνικές δυσκολίες, χρήστες ουσιών κλπ). Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Μέριμνας θα προωθήσουν την κατάρτιση σε κοινωνικές δεξιότητες ενώ το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ), ειδικό τμήμα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) θα αναλάβει την επαγγελματική κατάρτιση. Τα άτομα θα τοποθετηθούν σε θέσεις εργασίας ή θα αυτοεργοδοτηθούν μέσα από την παροχή χορηγιών.

Άτομα με ειδικές ανάγκες

Μια δράση προβλέπει την εφαρμογή εξειδικευμένων προγραμμάτων για απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι οποίες μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσα από τις εγκαταστάσεις και εργαστήρια εξειδικευμένων οργανισμών (για παράδειγμα προγράμματα για τους εκ γενετής τυφλούς και τους τυφλούς που έχασαν την όραση τους σε μεταγενέστερο στάδιο).

Η δράση αυτή περιλαμβάνει το σχεδιασμό εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης που θα εφαρμοστούν σε εξειδικευμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα που διαθέτουν την κατάλληλη εκπαιδευτική υποδομή. Αναμένεται να ανακοινώνεται ένας κύκλος προγραμμάτων κάθε χρόνο.

Παρέχεται ήδη επαγγελματικός προσανατολισμός και κατάρτιση σε άτομα με αναπηρίες στο Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αναπήρων

(ΚΕΑΑ). Το Κέντρο παρέχει επαγγελματική κατάρτιση σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας η οποία λαμβάνει υπόψη τις προοπτικές απασχολησιμότητας του κάθε ατόμου ξεχωριστά. Πρόσθετα, το Κέντρο παρέχει υπηρεσίες σε καταρτιζόμενους οι οποίες ενισχύουν τις δεξιότητες τους με σκοπό να γίνουν ανεξάρτητοι και να αντιμετωπίσουν οποιαδήποτε ψυχοκοινωνικά προβλήματα.

Το Κέντρο παρέχει κατάρτιση και απασχόληση στις ακόλουθες ειδικότητες: δερμάτινα είδη / κατασκευή υποδημάτων, βιομηχανία επίπλου / ξυλουργική, κατασκευή σκούπας, πλέξιμο και κέντημα. Το Κέντρο, καταβάλλει επίσης ειδικό επίδομα πέρα από το εκπαιδευτικό επίδομα.

Η μέση διάρκεια κάθε προγράμματος κατάρτισης στις περισσότερες περιπτώσεις είναι περίπου 12 μήνες ενώ σε κάποιες περιπτώσεις η διάρκεια τους εξαρτάται από τη σοβαρότητα της αναπηρίας τους. Στο Κέντρο λειτουργούν έξι εργαστήρια το καθένα από τα οποία έχει χωρητικότητα για 12 καταρτιζόμενους.

Άλλο ένα Σχέδιο της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ενσωμάτωσης για το 2006-2008 αφορά την Επαγγελματική Κατάρτιση Ατόμων με Αναπηρίες σε ειδικότητες που δεν προσφέρονται από το Κέντρο. Το σχέδιο χορηγεί ποσό μέχρι €1.709 υπό μορφή επιδότησης διδασκτρών ατόμων με αναπηρίες, με σκοπό την παρακολούθηση κάποιου προγράμματος επαγγελματικής κατάρτισης το οποίο θα διευκολύνει την εργοδότηση τους και την ανέλιξη στην εργασία τους. Κατά το 2007 13 άτομα συμμετείχαν στο σχέδιο και το συνολικό ποσό επιχορήγησης ήταν €9.056.

Φυλακισμένοι

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης (ΥΔΔΤ) σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) και τον ιδιωτικό τομέα προσφέρει προγράμματα εκπαίδευσης σε φυλακισμένους, σε εθελοντική βάση και άλλα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης.

Αιτητές ασύλου

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία "EQUAL" στοχεύει στο να βοηθήσει την ένταξη των αιτητών ασύλου. Το μέτρο στοχεύει στη στήριξη δράσεων για αιτητές ασύλου που παραμένουν προσωρινά στο Κέντρο Υποδοχής ή σε άλλες μορφές προσωρινής διαμονής μέχρι την τελική αξιολόγηση της αίτησης τους. Πρόσθετα, στόχος είναι η αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους με σκοπό να έχουν καλύτερα προσόντα για να ενταχθούν στην αγορά εργασίας στην Κύπρο ή για να εξοπλιστούν καλύτερα για την ένταξη τους στην πατρίδα τους αν η αίτησή τους απορριφθεί.

Στόχος τους είναι να παρέχουν στα άτομα αυτά την αναγκαία ψυχολογική στήριξη, καθοδήγηση και κατάρτιση με σκοπό να γίνουν αυτόνομοι και να ενταχθούν κοινωνικά και επαγγελματικά στην Κυπριακή κοινωνία και την

αγορά εργασίας μέχρι την τελική αξιολόγηση της αίτησης τους. Η προώθηση των προγραμμάτων για αιτητές ασύλου θα περιλάβει εξατομικευμένες υπηρεσίες όπως ψυχολογική υποστήριξη, νομική παροχή συμβουλών, παροχή πληροφοριών για την επιδίωξη απασχόλησης και μαθήματα Ελληνικής γλώσσας για να βοηθήσουν στη γρήγορη ενσωμάτωση τους σε συνδυασμό με την κατάρτιση για ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους. Θα μπορούσαν επίσης να προωθηθούν ευκολίες φροντίδας παιδιών για τα άτομα που οι οικογενειακές ευθύνες εμποδίζουν να εργαστούν καθώς και εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά.

Δυνατά και αδύνατα σημεία στην υφιστάμενη παροχή κατάρτισης για τους ανέργους και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας

Ο περιορισμένος αριθμός προγραμμάτων που παρέχονται στους ανέργους, το αδρανές γυναικείο δυναμικό και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας αποτελεί την πιο σημαντική αδυναμία. Εντούτοις, τέτοια προγράμματα για διευκόλυνση της πρόσβασης και επιστροφής στην αγορά εργασίας όσων έχουν δυσκολία στην ένταξη ή επανένταξη στην αγορά εργασίας θεωρούνται ως προτεραιότητα στα διάφορα κυβερνητικά έγγραφα όπως το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας, την Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ενσωμάτωσης για το 2006-2008 και την Κοινοτική Πρωτοβουλία "EQUAL" (CIP EQUAL).

Συγκεκριμένα, η ΑνΑΔ έχει αναπτύξει Σχέδια με στόχο την προώθηση της κατάρτισης και απασχολησιμότητας των ανέργων και του αδρανούς γυναικείου δυναμικού και ένα σχέδιο για την ενίσχυση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού των ανέργων, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Μια δράση της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ενσωμάτωσης για το 2006-2008 περιλαμβάνει προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης για άτομα που ανήκουν στην ευάλωτη κοινωνική ομάδα των ληπτών δημοσίου βοηθήματος καθώς και στην προώθηση / ενθάρρυνση της συμμετοχής σε προγράμματα για την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας.

Η ΜΤΕΕ του ΥΠΠ παρέχει προγράμματα που δεν απευθύνονται συγκεκριμένα στους ανέργους ή άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, εντούτοις όλοι οι ενήλικες μπορούν να τα παρακολουθήσουν και επιπρόσθετα τα δίδακτρα που καταβάλλουν είναι περιορισμένα. Επιπλέον, στην περίπτωση των μειονεκτουσών ομάδων, όπως οι αναλφάβητοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι ηλικιωμένοι και άλλοι, τα προγράμματα προσφέρονται δωρεάν, σε μια προσπάθεια να παρέχεται πρόσβαση στην εκπαίδευση σε όλους.

50302 Παροχές

Πρωθητές Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης για τους ανέργους και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας

Οι κύριοι πρωθητές της κατάρτισης για τους ανέργους και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας είναι:

- Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ).
- Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ).
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ).
- Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης (ΥΔΔΤ) σε συνεργασία με το ΥΠΠ.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η ΑνΑΔ είναι ημικρατικός οργανισμός, με αποστολή τη δημιουργία των προϋποθέσεων για προγραμματισμένη και συστηματική κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου. Η ΑνΑΔ έχει αναπτύξει Σχέδια με στόχο την προώθηση της κατάρτισης και απασχολησιμότητας των ανέργων και του αδρανούς γυναικείου δυναμικού τα οποία θα παρέχονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης και ιδιωτικά κολέγια.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Οι άνεργοι μπορούν να παρακολουθήσουν τα ακόλουθα προγράμματα που προωθούνται από το ΥΠΠ και παρέχονται από τη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ):

- Εσπερινή Τεχνική Σχολή.
- Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών.
- Επιμορφωτικά Κέντρα.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Το ΥΕΚΑ προωθεί προγράμματα για ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας τα οποία παρέχονται από:

- Μη κυβερνητικούς οργανισμούς που παρέχουν προγράμματα για το αδρανές γυναικείο δυναμικό.
- Το Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αναπήρων που παρέχει προγράμματα κατάρτισης για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.
- Το Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Μέριμνας, το οποίο παρέχει προγράμματα για λήπτες δημόσιου βοηθήματος και αιτητές ασύλου.

Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης

Το ΥΔΔΤ σε συνεργασία με το ΥΠΠ προωθεί προγράμματα εκπαίδευσης για φυλακισμένους, πάνω σε εθελοντική βάση και άλλα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης που παρέχονται από Ιδιωτικά Ιδρύματα Κατάρτισης.

Παροχή Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης για τους ανέργους και άλλες ομάδες που απειλούνται από αποκλεισμό από την αγορά εργασίας

Οι παροχές κατάρτισης για τους ανέργους και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας προέρχονται από το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα:

- Ιδιωτικά Κολέγια: Παρέχουν προγράμματα κατάρτισης που προωθούνται από την ΑνΑΔ για τους ανέργους και το αδρανές γυναικείο δυναμικό.
- Δημόσια Ιδρύματα Κατάρτισης: Παρέχουν προγράμματα κατάρτισης που προωθούνται από την ΑνΑΔ για τους ανέργους και το αδρανές γυναικείο δυναμικό.
- Ιδιωτικά Ιδρύματα Κατάρτισης: Παρέχουν προγράμματα κατάρτισης που προωθούνται από την ΑνΑΔ και το ΥΔΔΤ για τους ανέργους και το αδρανές γυναικείο δυναμικό καθώς και για τους φυλακισμένους.
- Η ΜΤΕΕ του ΥΠΠ: Παρέχει προγράμματα που δεν απευθύνονται συγκεκριμένα στους ανέργους αλλά όλοι οι ενήλικες μπορούν να παρακολουθήσουν.
- Μη κυβερνητικοί Οργανισμοί: Παρέχουν προγράμματα που προωθούνται από το ΥΠΠ για το αδρανές γυναικείο δυναμικό.
- Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αναπήρων: Παρέχει εξειδικευμένα προγράμματα σε άτομα με ειδικές ανάγκες που προωθούνται από το ΥΕΚΑ για απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων.
- Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Μέριμνας σε συνεργασία με τη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΑ) και το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) του ΥΕΚΑ: Παρέχει προγράμματα κατάρτισης για άτομα που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες των ληπτών δημόσιου βοηθήματος και αιτητών ασύλου και προωθούν / ενθαρρύνουν συμμετοχή σε προγράμματα για απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας.

50303 Πρόσβαση

Οι ομάδες-στόχοι των συγκεκριμένων προγραμμάτων βασικά καθορίζουν την πρόσβαση σε ευκαιρίες κατάρτισης. Οι συγκεκριμένες απαιτήσεις για κάθε ομάδα-στόχο και τα εμπόδια για συμμετοχή σε κατάρτιση περιγράφονται πιο κάτω:

Άνεργοι

Τα διάφορα προγράμματα που παρέχονται από τη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) είναι ανοικτά σε όλους τους ενήλικες, περιλαμβανομένων των ανέργων και άλλων ομάδων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Επιπλέον, η πρόσβαση διευκολύνεται από το γεγονός ότι τα δίδακτρα που πληρώνονται για παρακολούθηση των προγραμμάτων αυτών είναι περιορισμένα.

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) εφαρμόζει ένα Σχέδιο με στόχο την προώθηση της κατάρτισης και απασχολησιμότητας των ανέργων το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Το σχέδιο αφορά την ανάπτυξη και αξιοποίηση συγκεκριμένων ομάδων ανέργων με έμφαση τις γυναίκες, τους άνεργους νέους ηλικίας 15-24 χρονών χωρίς προσόντα και ομάδες που κινδυνεύουν με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας σε σχέση με την πρόσβαση τους στην αγορά εργασίας. Το 2007, 216 άτομα συμμετείχαν στο σχέδιο αυτό.

Πρόσθετα, έχει αναπτυχθεί και εφαρμόζεται την περίοδο Νοεμβρίου 2006-Δεκεμβρίου 2007, ένα σχέδιο για την ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού των ανέργων, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ. Το σχέδιο στόχευε στην ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού και κατά συνέπεια στη βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων με προτεραιότητα στους νέους άνεργους, τις άνεργες γυναίκες καθώς και ομάδες ανέργων που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό όπως άτομα μεγαλύτερης ηλικίας. Το 2007, 460 άτομα συμμετείχαν στο σχέδιο.

Αδρανές γυναικείο δυναμικό

Ειδικές διευθετήσεις για την απασχολησιμότητα των γυναικών περιλαμβάνουν υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας όπως:

- Ημερήσια φροντίδα για παιδιά προσχολικής ηλικίας.
- Ημερήσια φροντίδα για παιδιά σχολικής ηλικίας (μετά τις ώρες σχολείου).
- Ημερήσια φροντίδα και κατοίκον φροντίδα για ηλικιωμένους, άτομα με ειδικές ανάγκες και άλλα εξαρτώμενα πρόσωπα.
- Ψυχο-κοινωνικά προγράμματα στήριξης για ευάλωτες ομάδες (για παράδειγμα άτομα με μακροχρόνια προβλήματα υγείας).

Λήπτες δημοσίου βοηθήματος

Οι λήπτες δημοσίου βοηθήματος περιλαμβάνουν άτομα με αναπηρίες, μονογονικές οικογένειες, γονείς με τουλάχιστον τέσσερα εξαρτώμενα παιδιά κάτω των δεκαοκτώ χρόνων και άτομα που χρειάζονται οικονομική

βοήθεια λόγω εξαιρετικά σοβαρών οικογενειακών συνθηκών για να αποτραπεί ο κίνδυνος οικογενειακής διάλυσης.

Μπορεί να χορηγηθεί το ποσό των €1.709 σε λήπτες που επιθυμούν να εγγραφούν σε επαγγελματική κατάρτιση ή να αγοράσουν αναγκαίο εξοπλισμό για την εργασία τους.

Άτομα με ειδικές ανάγκες

Εξειδικευμένα προγράμματα για απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων για άτομα με ειδικές ανάγκες που θα διεξαχθούν στις εγκαταστάσεις και τα εργαστήρια εξειδικευμένων οργανισμών (για παράδειγμα προγράμματα για τους εκ γενετής τυφλούς και τους τυφλούς που έχασαν την όραση τους σε μεταγενέστερο στάδιο).

Αιτητές ασύλου

Μέσα από σχέδια για αιτητές ασύλου προωθούνται ευκολίες φροντίδας παιδιών για τα άτομα που οι οικογενειακές ευθύνες εμποδίζουν να εργαστούν καθώς και εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά.

50304 Εξασφάλιση ποιότητας

Οι προωθητές προγραμμάτων για τους ανέργους και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας έχουν την ευθύνη για καθορισμό των προτύπων ποιότητας και για να ελέγχουν ότι πληρούνται τα κριτήρια στα διάφορα προγράμματα.

Οι ακόλουθοι οργανισμοί έχουν την ευθύνη για την ποιότητα των προγραμμάτων που παρέχονται:

- Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ).
- Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ).
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ).

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η ΑνΑΔ βρίσκεται στη διαδικασία καθορισμού των προτύπων ποιότητας των νέων Σχεδίων που στοχεύουν στην προώθηση της κατάρτισης και απασχολησιμότητας των ανέργων και του αδρανούς δυναμικού. Η ΑνΑΔ γενικά διασφαλίζει την ποιότητα των προγραμμάτων που επιχορηγεί με τη διενέργεια ελέγχου στα ακόλουθα τρία στάδια:

- Στάδιο έγκρισης προγράμματος.

- Στάδιο εφαρμογής προγράμματος.
- Στάδιο καταβολής χορηγήματος.

Οι πρακτικές αυτές έχουν περιγραφεί αναλυτικά στο υποκεφάλαιο 50204. Αν σε οποιοδήποτε στάδιο τα προγράμματα δεν πληρούν τα πρότυπα ποιότητας τότε τα προγράμματα είτε δεν εγκρίνονται ή δεν επιχορηγούνται.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Το ΥΠΠ έχει την ευθύνη για τον καθορισμό των προτύπων ποιότητας για τα προγράμματα που παρέχονται σε όλους τους ενήλικες, περιλαμβανομένων των ανέργων και άλλων ομάδων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

Τα αναλυτικά προγράμματα που δημιουργούνται για τα προγράμματα που προσφέρονται από την Εσπερινή Τεχνική Σχολή και τα Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών συμβαδίζουν με τα αναλυτικά προγράμματα που εφαρμόζονται στις κανονικές σχολές Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Ο αντίστοιχος Επιθεωρητής κάθε κλάδου είναι υπεύθυνος για τη σωστή εφαρμογή των αναλυτικών προγραμμάτων τόσο της Αρχικής όσο και της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Έτσι κάθε Επιθεωρητής επιβλέπει την εργασία των εκπαιδευτών και διασφαλίζει ότι η εκπαιδευτική ύλη καλύπτεται ικανοποιητικά με τη χρήση αποτελεσματικών εκπαιδευτικών μεθόδων.

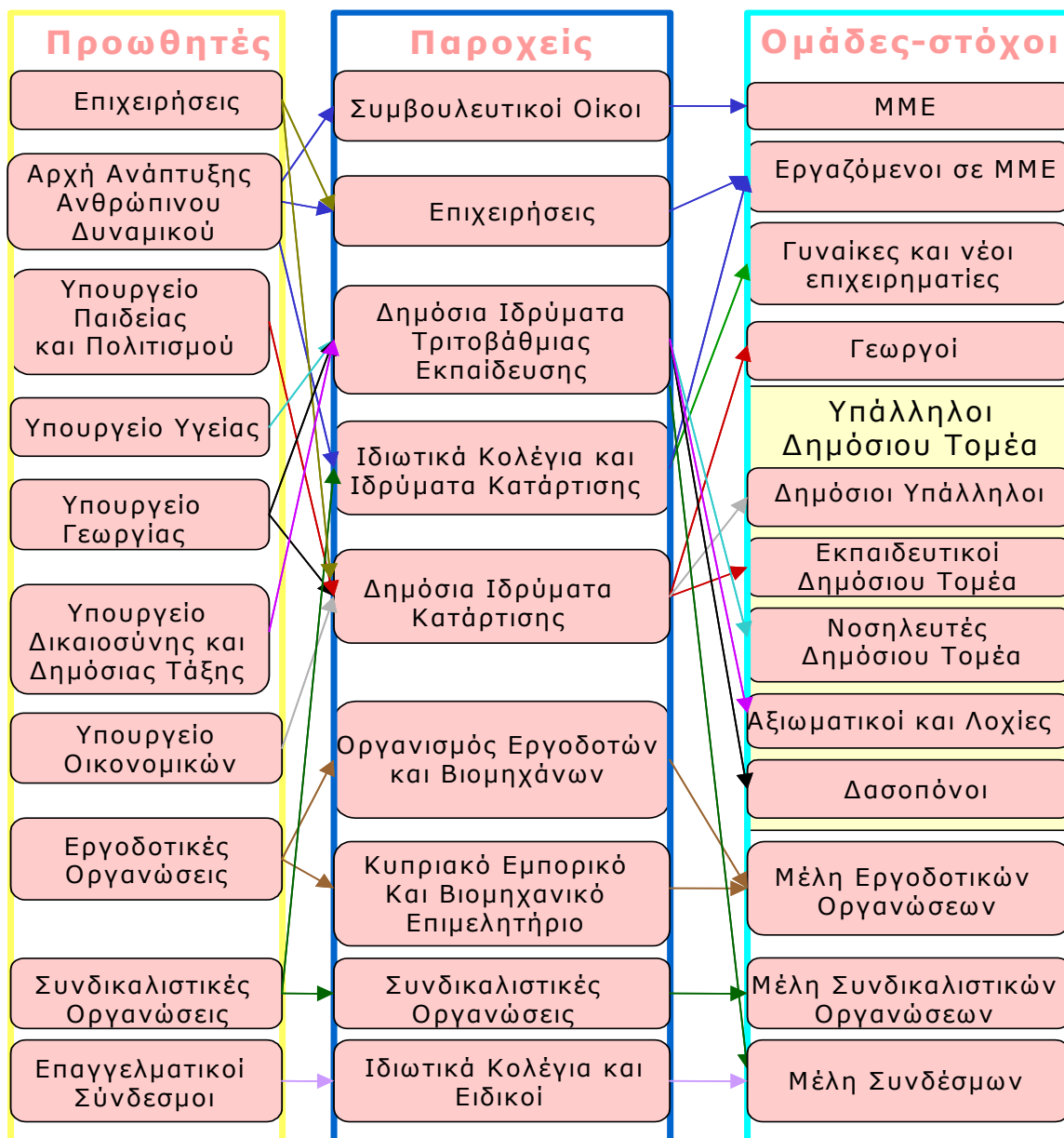
Η συνεχής αξιολόγηση της προόδου των μαθητών υπό μορφή διαγωνισμάτων που διενεργείται από τα σχολεία και οι τελικές εξετάσεις που οργανώνονται κεντρικά από το ΥΠΠ βοηθούν τους Επιθεωρητές στο να αξιολογήσουν την εργασία των εκπαιδευτών. Πρόσθετα με τα πιο πάνω, ζητείται από τους μαθητές να συμπληρώσουν ερωτηματολόγια, για να αξιολογήσουν το περιεχόμενο των προγραμμάτων που παρακολούθησαν.

Τέλος, οι Επιθεωρητές του κάθε κλάδου έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι η υποδομή των Τεχνικών Σχολών που προσφέρουν προγράμματα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης χρησιμοποιείται με τον καλύτερο δυνατό και αποτελεσματικότερο τρόπο. Έχουν την ευθύνη να ενθαρρύνουν και να καθοδηγούν τους εκπαιδευτές να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα όπου υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης και να τους βοηθούν να υπερπηδήσουν οποιαδήποτε εμπόδια στην κανονική λειτουργία των προγραμμάτων.

Όσον αφορά τα Επιμορφωτικά Κέντρα, η μόνη μορφή αξιολόγησης του περιεχομένου των προσφερόμενων προγραμμάτων διεξάγεται μέσω της ανάλυσης των απαντήσεων στα ερωτηματολόγια που συμπληρώνουν οι μαθητές στο τέλος κάθε προγράμματος.

Η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Κύπρο κυρίως περιλαμβάνει τη συμμετοχή των εργαζομένων σε δραστηριότητες κατάρτισης μετά από προτροπή ή έγκριση των εργοδοτών τους, αξιοποιώντας τα Σχέδια που προσφέρονται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), όπως περιγράφονται στο κεφάλαιο 0502. Η γραφική απεικόνιση της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με πρωτοβουλία επιχειρήσεων ή κοινωνικών εταιρών φαίνεται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση με πρωτοβουλία επιχειρήσεων ή κοινωνικών εταιρών

Η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση με πρωτοβουλία επιχειρήσεων ή κοινωνικών εταίρων περιλαμβάνει κυρίως:

- Μέτρα για στήριξη της κατάρτισης στις ΜΜΕ.
- Μέτρα για στήριξη της κατάρτισης για δημοσίους υπαλλήλους και εργαζομένους σε συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς.
- Μέτρα προερχόμενα από τους κοινωνικούς εταίρους για στήριξη κατάρτισης που δε σχετίζεται με την εργασία.

Μέτρα για στήριξη της κατάρτισης στις ΜΜΕ

Η ΑνΑΔ συνεισφέρει στην κατάρτιση και ανάπτυξη των διευθυντών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) κυρίως μέσα από τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- Παροχή Συμβουλών, Καθοδήγησης και Κατάρτισης Εργαζομένων σε Μικροεπιχειρήσεις με Απασχόληση 1-4 άτομα.
- Προγράμματα κατάρτισης σε θέματα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητας για ΜΜΕ που παρέχονται από ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης.
- Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Επιχειρήσεων (ΕΠΑΕ) για διευθυντές / ιδιοκτήτες ΜΜΕ.
- Προγράμματα για ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των γυναικών και νέων, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΒΤ).

Μέτρα για στήριξη της κατάρτισης για δημόσιους υπαλλήλους και εργαζομένους σε συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς

Γεωργοί

Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠΠ) έχει την ευθύνη για την κατάρτιση των γεωργών που παρέχονται από τα Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης (ΚΕΓΕ) του Τμήματος Γεωργίας.

Δημόσιοι Υπάλληλοι

Η συνεχιζόμενη κατάρτιση και ανάπτυξη των δημοσίων υπαλλήλων προσφέρεται μέσα από την Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) του Υπουργείου Οικονομικών (ΥΟ). Η συνεχιζόμενη κατάρτιση των δημοσίων υπαλλήλων προωθείται επίσης από την Υπηρεσία Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού. Τα υπουργεία, τμήματα και υπηρεσίες υποβάλλουν στην Υπηρεσία Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού ετήσιο πλάνο με τον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων κατάρτισης για αντιμετώπιση των αναγκών τους.

Συγκεκριμένα προγράμματα κατάρτισης και σεμινάρια προσφέρονται από δημόσιες αρχές σε συγκεκριμένες ομάδες δημοσίων υπαλλήλων όπως εκπαιδευτικοί δημόσιου τομέα, νοσηλευτές δημόσιου τομέα, αξιωματικοί και λοχίες καθώς και δασοπόνοι.

- Εκπαιδευτικοί δημόσιου τομέα

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) έχει την ευθύνη για την κατάρτιση των εκπαιδευτικών δημόσιου τομέα που παρέχεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ).

- Νοσηλευτές δημόσιου τομέα

Το Υπουργείο Υγείας (ΥΥ) έχει την ευθύνη για την κατάρτιση των νοσηλευτών δημόσιου τομέα που παρέχεται από τη Νοσηλευτική Σχολή.

- Αξιωματικοί και λοχίες

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης (ΥΔΔΤ) προωθεί την κατάρτιση των αξιωματικών και λοχιών που παρέχεται από την Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου.

- Δασοπόνοι και απόφοιτοι δασοπονίας

Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠΠ) έχει την ευθύνη για την κατάρτιση των δασοπόνων και αποφοίτων δασοπονίας που παρέχεται από το Δασικό Κολέγιο.

Μέτρα προερχόμενα από τους κοινωνικούς εταίρους για στήριξη κατάρτισης που δε σχετίζεται με την εργασία

Οι οργανώσεις Κοινωνικών Εταίρων καθώς και ορισμένα υπουργεία ασχολούνται με τη στήριξη κατάρτισης που δε σχετίζεται με την εργασία:

Οργανώσεις Εργοδοτών

- Η Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων Κύπρου (ΟΕΒ).
- Το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ).

Οι κυριότερες Συνδικαλιστικές Οργανώσεις

- Η Συνομοσπονδία Εργατών Κύπρου (ΣΕΚ).
- Η Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία Κύπρου (ΠΕΟ).
- Η Δημοκρατική Εργατική Ομοσπονδία Κύπρου (ΔΕΟΚ).

- Η Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ).

Υπουργείο Υγείας (ΥΥ)

Το ΥΥ οργανώνει σεμινάρια για το κοινό σε θέματα υγείας.

Στατιστικά στοιχεία

Η πηγή των ακόλουθων στοιχείων αναφορικά με τη συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων είναι η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) που διεξάγεται από τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου από το 2000 και μετά. Εντούτοις, η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού από το 2003 και μετά δε διαχωρίζει την αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση από την εκπαίδευση ενηλίκων. Έτσι, τα στοιχεία του 2003-2007 έχουν προσαρμοστεί με την εφαρμογή του ποσοστού της εκπαίδευσης ενηλίκων από τα στοιχεία του 2002 προκειμένου να υπάρξει μια εκτίμηση της εκπαίδευσης ενηλίκων για αυτά τα χρόνια.

Η συμμετοχή στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση με πρωτοβουλία επιχειρήσεων ή κοινωνικών εταίρων δεν μπορεί να διαχωριστεί από τη συνολική συμμετοχή στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση. Έτσι οι πίνακες για ποσοστά συμμετοχής και η κατανομή των συμμετεχόντων κατά φύλο και εκπαιδευτικό επίπεδο είναι τα ίδια με αυτά που φαίνονται στο κεφάλαιο 501.

Από τον Πίνακα 1, παρατηρείται μια ανοδική τάση στη συμμετοχή εκπαίδευσης ενηλίκων. Φαίνεται ότι το ποσοστό ενηλίκων σε εκπαίδευση είναι σημαντικά μεγαλύτερο το 2007 (8,5%) από το 2001 (2,9%). Οι μεγαλύτερες διαφορές παρατηρούνται στις ηλικιακές ομάδες 25-34 (10,3% το 2007 σε σύγκριση με 4,1% το 2001) και 35-49 (9,7% το 2007 σε σύγκριση με 3,2% το 2001).

Από τον Πίνακα 1 φαίνεται επίσης ότι τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων παρατηρούνται στις ηλικιακές ομάδες 25-34 και 35-49.

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 2, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην εκπαίδευση ενηλίκων είναι γυναίκες (56,7% το 2007).

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην εκπαίδευση ενηλίκων έχουν ψηλό επίπεδο εκπαίδευσης. Από το 2003 και μετά, περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες σε εκπαίδευση ενηλίκων (55,1% το 2007) είναι απόφοιτοι πανεπιστημίου, όπως φαίνεται στον Πίνακα 3.

Ο Πίνακας 4 δείχνει την κατανομή των εργαζομένων στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά επαγγελματική κατηγορία την περίοδο 2001-2007. Φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό στη

Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατέχουν επαγγέλματα ψηλότερου επιπέδου, όπως Πτυχιούχοι (36,6% το 2007).

Από τον Πίνακα 5 φαίνεται η κατανομή των εργαζομένων στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά οικονομικό τομέα την περίοδο 2001-2007. Το μεγαλύτερο ποσοστό εργαζομένων που συμμετέχουν στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση εντοπίζεται σε τομείς των υπηρεσιών όπως η Εκπαίδευση (16,2% το 2007).

Πίνακας 1: Ποσοστό συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων κατά ομάδα ηλικίας

Ομάδα ηλικίας	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
15-24	2,0%	2,1%	2,2%	2,0%	2,1%	2,2%	2,3%
25-34	4,1%	4,1%	9,7%	9,8%	7,5%	10,3%	10,3%
35-49	3,2%	3,9%	7,5%	10,2%	4,9%	8,1%	9,7%
50-64	1,4%	1,5%	3,2%	4,4%	2,2%	4,3%	5,3%
15-64	2,7%	3,0%	3,8%	4,0%	3,3%	3,9%	4,2%
25-64	2,9%	3,2%	6,9%	8,2%	4,9%	7,6%	8,5%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 2: Κατανομή συμμετεχόντων στην εκπαίδευση ενηλίκων κατά φύλο

Φύλο	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Άνδρας	45,9%	44,3%	42,6%	43,8%	42,1%	43,1%	43,3%
Γυναίκα	54,1%	55,7%	57,4%	56,2%	57,9%	56,9%	56,7%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 3: Κατανομή συμμετεχόντων στην εκπαίδευση ενηλίκων κατά επίπεδο εκπαίδευσης ή προσόντων

Επίπεδο εκπαίδευσης	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Δημοτικό	4,9%	1,9%	1,2%	1,2%	1,0%	0,9%	0,9%
Κατώτερη μέση	2,8%	2,2%	1,3%	1,2%	1,7%	1,2%	1,2%
Ανώτερη μέση	32,3%	25,3%	15,5%	16,1%	20,5%	16,4%	16,9%
Τριτοβάθμια μη πανεπιστημιακή	17,3%	24,9%	28,1%	29,0%	25,2%	27,5%	25,9%
Πανεπιστημιακή	42,6%	45,8%	53,9%	52,4%	51,6%	54,1%	55,1%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 4: Κατανομή των εργαζομένων στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά επαγγελματική κατηγορία

Επαγγελματική κατηγορία	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Διευθυντές	4,3%	5,6%	6,2%	4,3%	3,2%	5,1%	5,8%
Πτυχιούχοι	32,1%	37,1%	34,6%	33,4%	31,6%	35,0%	36,6%
Τεχνικοί βοηθοί και ειδικοί γραφείς	21,4%	20,3%	19,8%	23,6%	25,0%	21,2%	18,7%
Γραφείς, δακτυλογράφοι και ταμίες	19,4%	17,7%	15,2%	12,9%	16,7%	14,8%	15,8%
Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές	12,1%	7,8%	12,0%	13,6%	10,6%	11,6%	12,1%
Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες	0,6%	0,6%	0,3%	1,1%	0,0%	0,0%	0,3%
Τεχνίτες	4,5%	5,1%	5,1%	5,1%	5,4%	6,4%	4,6%
Χειριστές μηχανών και συναρμολογητές	1,2%	1,1%	1,0%	1,8%	0,8%	0,7%	1,5%
Ανειδίκευτοι Εργάτες	3,1%	2,6%	3,5%	3,0%	4,6%	5,1%	3,5%
Στρατιωτικοί	1,3%	2,2%	2,5%	1,3%	2,2%	0,0%	1,1%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

Πίνακας 5: Κατανομή των εργαζομένων στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά οικονομικό τομέα

Οικονομικός Τομέας	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Γεωργία	0,0%	1,1%	0,5%	1,7%	0,4%	0,2%	1,3%
Ορυχεία και λατομεία	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Μεταποίηση	6,4%	3,1%	5,9%	5,6%	3,3%	3,6%	3,9%
Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό	0,0%	1,7%	0,7%	1,3%	0,9%	1,4%	0,9%
Κατασκευές	4,1%	3,8%	4,5%	5,5%	7,6%	5,9%	5,0%
Εμπόριο και επιδιορθώσεις	10,1%	10,4%	11,1%	10,5%	9,7%	13,6%	12,7%

Οικονομικός Τομέας	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	5,4%	5,8%	5,5%	4,7%	6,1%	3,1%	2,2%
Μεταφορές, αποθήκευση επικοινωνίες	8,9%	6,9%	5,6%	6,6%	4,9%	6,2%	6,8%
Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	20,4%	16,1%	10,9%	10,8%	10,7%	11,9%	10,5%
Ακίνητη περιουσία και επιχειρηματικές δραστηριότητες	9,0%	9,9%	11,6%	8,5%	10,5%	8,2%	11,2%
Δημόσια διοίκηση και άμυνα	10,4%	10,6%	10,2%	9,9%	12,5%	12,8%	13,2%
Εκπαίδευση	12,5%	19,2%	15,9%	17,9%	17,4%	17,9%	16,2%
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	5,4%	8,2%	10,6%	8,1%	10,0%	8,6%	10,3%
Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών	5,5%	2,1%	6,4%	7,7%	5,3%	5,1%	5,1%
Ιδιωτικά νοικοκυριά	0,6%	0,5%	0,5%	0,7%	0,4%	0,7%	0,3%
Ετερόδοκοι οργανισμοί και όργανα	1,2%	0,4%	0,3%	0,4%	0,3%	0,6%	0,5%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007

50401 Μέτρα για παροχή κατάρτισης σε επιχειρήσεις

Η πιο σημαντική εξέλιξη στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ήταν η ίδρυση της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), που εγκρίνει και επιχορηγεί προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόζονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα. Οι δραστηριότητες της ΑνΑΔ περιλαμβάνουν μέτρα για παροχή κατάρτισης σε επιχειρήσεις. Επιπλέον, η άδεια για σκοπούς εκπαίδευσης και κατάρτισης αναφέρεται επίσημα στις συλλογικές συμβάσεις συγκεκριμένων τομέων.

Μέτρα Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η ΑνΑΔ δεν είναι παροχέας κατάρτισης αλλά η ίδρυση και λειτουργία της έχει αλλάξει και επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό την ανάπτυξη της αγοράς κατάρτισης στην Κύπρο.

Η ΑνΑΔ διοικείται από 13μελές Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από εκπροσώπους της Κυβέρνησης, των εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων. Ο τριμελής χαρακτήρας του Διοικητικού Συμβουλίου διασφαλίζει την ενεργή συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη διαμόρφωση των στρατηγικών στόχων. Ο χαρακτήρας αυτός είναι επίσης εμφανές σε πολλές πτυχές των λειτουργιών της ΑνΑΔ με τη μορφή συμβουλευτικών επιτροπών.

Οι εργοδότες επιτρέπουν και ενθαρρύνουν τους εργαζομένους να συμμετέχουν σε δραστηριότητες συνεχιζόμενης κατάρτισης που προωθούνται από την ΑνΑΔ και παρέχονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα και οργανισμούς. Αυτά έχουν περιγραφεί στο κεφάλαιο 502. Τα μέτρα που προωθούνται από την ΑνΑΔ και στοχεύουν στο να βελτιώσουν και να στηρίξουν την παροχή κατάρτισης στις επιχειρήσεις είναι:

- Παροχή Συμβουλών, Καθοδήγησης και Κατάρτισης Εργαζομένων σε Μικροεπιχειρήσεις με Απασχόληση 1-4 άτομα

Το Σχέδιο συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ και εφαρμόζεται κατά την περίοδο 2006-2008. Μέσα από το Σχέδιο αυτό οι ΜΕ θα λάβουν σημαντική βοήθεια με τη μορφή κατάλληλων συμβουλευτικών υπηρεσιών και κατάρτιση από ειδικούς συμβούλους. Το Σχέδιο στοχεύει στην αύξηση της παραγωγικότητας και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μέσω της ανάπτυξης και αποτελεσματικότερης αξιοποίησης του ιδιοκτήτη / διευθυντή και του υπόλοιπου προσωπικού τους.

- Σχέδιο Ενίσχυσης Υποδομής Κατάρτισης

Το Σχέδιο έχει σκοπό να ενισχύσει την υποδομή κατάρτισης των επιχειρήσεων και ιδρυμάτων κατάρτισης, με στόχο την αποτελεσματικότερη παροχή κατάρτισης με τη χρήση νέων τεχνολογιών και επομένως, την κάλυψη των αναγκών κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού σε τομείς, επαγγέλματα ή θέματα που έχουν προτεραιότητα. Οι επιχειρήσεις και τα ιδρύματα κατάρτισης μπορούν να λάβουν χορηγία από την ΑνΑΔ για να δημιουργήσουν νέα ή να βελτιώσουν την υφιστάμενη υποδομή κατάρτισης που μπορεί να περιλάβει εξοπλισμό και οπτικοακουστικά μέσα, ανάπτυξη των προδιαγραφών κατάρτισης και κατάρτιση εκπαιδευτών. Οι επιχειρήσεις και τα ιδρύματα κατάρτισης που επιθυμούν να επωφεληθούν από το Σχέδιο υποβάλλουν πρόταση στην ΑνΑΔ για έγκριση πριν την εφαρμογή. Η οικονομική ενίσχυση σε αυτό το Σχέδιο αφορά χορηγία με ανώτατο ποσοστό κάλυψης 30% για ιδρύματα κατάρτισης και 45% για επιχειρήσεις.

- Εκστρατείες Διαφώτισης

Με στόχο την αύξηση της συμμετοχής στην κατάρτιση, προωθείται από την ΑνΑΔ ένα ευρύ φάσμα ενημερωτικών εκστρατειών για τις διαθέσιμες ευκαιρίες κατάρτισης. Η ΑνΑΔ προωθεί κατάλληλες εκστρατείες και

δραστηριότητες διάχυσης πληροφοριών αναφορικά με τις ευκαιρίες κατάρτισης που παρέχονται μέσα από τα Σχέδια της, απευθυνόμενη στους συνεργάτες / πελάτες της και στο κοινό γενικότερα.

Ειδικότερα, η ΑνΑΔ πληροφορεί τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους για τη σημασία της κατάρτισης και τις διαθέσιμες ευκαιρίες κατάρτισης και ενθαρρύνει τη μεγαλύτερη συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης. Την ίδια ώρα η ΑνΑΔ πληροφορεί τους νέους με σκοπό να τους προσελκύσει σε δραστηριότητες αρχικής κατάρτισης. Οργανώνονται ετήσιες συγκεντρώσεις με ιδρύματα κατάρτισης και Συμβουλευτικούς Οίκους για συζητήσεις για την προώθηση των ευκαιριών κατάρτισης στις επιχειρήσεις. Τέλος, η χρήση των μαζικών μέσων ενημέρωσης αποτελεί βασική δραστηριότητα στην προώθηση των δραστηριοτήτων της ΑνΑΔ.

- Τεχνικές συμβουλές

Η ΑνΑΔ παρέχει τεχνικές συμβουλές στις επιχειρήσεις με σκοπό να βελτιωθεί η λειτουργία και αποτελεσματικότητα τους καθώς και η ανταγωνιστικότητα τους γενικότερα μέσα από την καλύτερη ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού τους.

- Διεξαγωγή ερευνών και μελετών

Η διάχυση πληροφοριών σε σχέση με τις έρευνες και μελέτες της ΑνΑΔ αποτελεί χρήσιμο εργαλείο στην ανάπτυξη πολιτικής για καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού μέσα από τη συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης. Επιπλέον, αυτό υποκινεί το ενδιαφέρον των επιχειρήσεων, των εργαζομένων και του κοινού γενικότερα σε θέματα ανθρώπινου δυναμικού. Η διάχυση πληροφοριών διεξάγεται μέσω της αποστολής των μελετών, της παρουσίασης όλων των μελετών στην ιστοσελίδα της ΑνΑΔ και της παρουσίασης τους σε ενδιαφερόμενες ομάδες ανθρώπων.

Άδεια για σκοπούς εκπαίδευσης και κατάρτισης

Σε συγκεκριμένους τομείς η άδεια για σκοπούς εκπαίδευσης και κατάρτισης αναφέρεται επίσημα στις συλλογικές συμβάσεις. Οι τομείς αυτοί είναι τα Ξενοδοχεία, οι Τράπεζες, η Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου και οι Ιδιωτικές Κλινικές. Αυτό είναι ένα άλλο μέτρο για εξασφάλιση καθορισμένου επιπέδου εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Ακόμη, η εκπαιδευτική άδεια για συνδικαλιστές σχετικά με συνδικαλιστικά θέματα αναφέρεται επίσημα στις συλλογικές συμβάσεις συγκεκριμένων τομέων (Ξενοδοχεία, Παραγωγή Κλωστοϋφαντουργικών ειδών, Υποδηματοποιία, Βιομηχανία Αποσκευών και Τσαντών, Εκδόσεις, Τράπεζες, Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου, Κατασκευές, Εκτυπώσεις, Ιδιωτικές Κλινικές) και αυτή περιλαμβάνει συμμετοχή σε σχετικά προγράμματα κατάρτισης.

50402 Μέτρα για στήριξη της κατάρτισης στις ΜΜΕ

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) συνεισφέρει στην κατάρτιση και ανάπτυξη Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) κυρίως μέσα από τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- Παροχή Συμβουλών, Καθοδήγησης και Κατάρτισης Εργαζομένων σε Μικροεπιχειρήσεις με Απασχόληση 1-4 άτομα.
- Προγράμματα κατάρτισης σε θέματα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητας για ΜΜΕ που παρέχονται από ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης.
- Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Επιχειρήσεων (ΕΠΑΕ) για διευθυντές / ιδιοκτήτες ΜΜΕ.
- Προγράμματα για ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των γυναικών και νέων, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΒΤ).

Οι ΜΜΕ ορίζονται ως οι επιχειρήσεις οι οποίες απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζόμενους, που έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει τα €50 εκ., ετήσιο συνολικό ισολογισμό που δεν υπερβαίνει τα €43 εκ. και πληρούν το κριτήριο ανεξαρτησίας, δηλαδή δεν ανήκουν κατά ποσοστό 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου, σε μια επιχείρηση ή από κοινού σε περισσότερες επιχειρήσεις, οι οποίες δεν ανταποκρίνονται στους ορισμούς της ΜΜΕ (ορισμός ΕΕ).

Παροχή Συμβουλών, Καθοδήγησης και Κατάρτισης Εργαζομένων σε Μικροεπιχειρήσεις με Απασχόληση 1-4 άτομα

Η ΑνΑΔ, με στόχο την αύξηση της συμμετοχής των Μικροεπιχειρήσεων (ΜΕ) σε δραστηριότητες κατάρτισης, έθεσε σε λειτουργία το 2006 ένα νέο Σχέδιο Παροχής Συμβουλών, Καθοδήγησης και Κατάρτισης Εργαζομένων σε Μικροεπιχειρήσεις με Απασχόληση 1-4 άτομα. Το Σχέδιο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Μέσα από το Σχέδιο αυτό, οι ΜΕ θα λάβουν σημαντική βοήθεια υπό μορφή κατάλληλων συμβουλευτικών υπηρεσιών και κατάρτισης από ικανούς συμβούλους.

Το Σχέδιο στοχεύει στην αύξηση της παραγωγικότητας και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μέσα από την ανάπτυξη και την καλύτερη αξιοποίηση των ιδιοκτητών / διευθυντών και του υπόλοιπου προσωπικού τους.

Οι ενέργειες που προγραμματίζονται περιλαμβάνουν συστηματική διάγνωση των αναγκών των ΜΕ από ειδικούς συμβούλους / εκπαιδευτές μέσα από διερεύνηση των αδυναμιών / προβλημάτων, ομαδική κατάρτιση των

ιδιοκτητών / διευθυντών επιχειρήσεων και του υπόλοιπου προσωπικού με την παρακολούθηση ειδικά σχεδιασμένου προγράμματος κατάρτισης και ενδοεπιχειρησιακής άτυπης κατάρτισης των ιδιοκτητών / διευθυντών επιχειρήσεων και του προσωπικού των ΜΕ. Επίσης, στο πλαίσιο του προγράμματος θα παρέχεται η ευκαιρία για εξειδικευμένη και πρακτική εφαρμογή γνώσεων που αποκτήθηκαν στο πρόγραμμα ομαδικής κατάρτισης ιδιοκτητών / διευθυντών επιχειρήσεων.

Οι Μικροεπιχειρήσεις συμμετέχουν στο Σχέδιο χωρίς καμιά οικονομική επιβάρυνση. Οι δαπάνες θα έχουν τη μορφή οικονομικής ενίσχυσης.

Προγράμματα κατάρτισης σε θέματα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητας για ΜΜΕ

Η ΑνΑΔ εξετάζει, εγκρίνει και επιχορηγεί πολυεπιχειρησιακά προγράμματα (Προγράμματα κατάρτισης σε θέματα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητας για ΜΜΕ), που προσφέρονται από ιδιωτικούς και δημόσιους παροχείς κατάρτισης και τα οποία απευθύνονται στους απασχολούμενους μικρών επιχειρήσεων.

Η ΑνΑΔ ετοιμάζει πάνω σε ετήσια βάση έγγραφο με το θεματολόγιο προτεραιοτήτων για τα πολυεπιχειρησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης. Στο έγγραφο αυτό, το οποίο αποστέλλεται σε όλα τα ιδρύματα κατάρτισης, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στις Μικρές Επιχειρήσεις (ΜΕ) με απασχόληση μέχρι 49 άτομα, με αυξημένη έμφαση σε επιχειρήσεις που απασχολούν κάτω από 20 άτομα.

Οι θεματικοί τομείς προτεραιότητας για το 2008 για την κατάρτιση των διευθυντών των ΜΕ, για τους οποίους τα ιδρύματα κατάρτισης μπορούν να υποβάλουν στην ΑνΑΔ προγράμματα κατάρτισης για έγκριση και επιχορήγηση, είναι οι ακόλουθοι:

- Διεύθυνση / Εποπτεία
- Ανάπτυξη και Παραγωγή προϊόντων
- Οικονομικά και Χρηματοοικονομικά θέματα
- Διαχείριση Ποιότητας
- Ανάπτυξη και Αξιοποίηση Ανθρώπινου Δυναμικού
- Βελτίωση Παραγωγικότητας σε επιχειρήσεις
- Θέματα Τεχνολογίας και Πληροφορικής
- Προώθηση της Έρευνας σε επιχειρήσεις
- Περιβάλλον, Ασφάλεια και Υγιεινή στο χώρο εργασίας
- Θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Επιχειρηματική Γλωσσική Κατάρτιση

Πρόσθετα με τα πολυεπιχειρησιακά προγράμματα, η ΑνΑΔ επιχορηγεί μονοεπιχειρησιακά προγράμματα καθώς και κατάρτιση στο εξωτερικό στα οποία συμμετέχουν οι ΜΜΕ. Ο σχεδιασμός, η οργάνωση και η εφαρμογή των μονοεπιχειρησιακών προγραμμάτων κατάρτισης γίνεται από τις ίδιες τις επιχειρήσεις για κάλυψη των αναγκών κατάρτισης τους. Τα προγράμματα κατάρτισης στο εξωτερικό στοχεύουν στην κάλυψη των αναγκών κατάρτισης των επιχειρήσεων σε θέματα που σχετίζονται με την εισαγωγή και αξιοποίηση νέας τεχνολογίας και τεχνογνωσίας καθώς και καινοτόμους μεθόδους για την επιχείρηση και τη διοίκηση επιχειρήσεων.

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Επιχειρήσεων (ΕΠΑΕ) για Διευθυντές / Ιδιοκτήτες ΜΜΕ

Η ΑνΑΔ εφαρμόζει το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Επιχειρήσεων (ΕΠΑΕ) που έχει σχεδιαστεί ειδικά για τους ιδιοκτήτες / διευθυντές ΜΜΕ που έχουν μια ισχυρή δέσμευση να αναπτύξουν την επιχείρησή τους. Σκοπός του ΕΠΑΕ, το οποίο διαρκεί περίπου 15 μήνες, είναι να βοηθήσει τους ιδιοκτήτες / διευθυντές των ΜΜΕ να βελτιώσουν τις δεξιότητες και γνώσεις τους και για να καθορίσουν πρακτικούς τρόπους για κερδοφόρα ανάπτυξη των επιχειρήσεών τους με την προετοιμασία ενός επιχειρησιακού πλάνου.

Στο 3^ο και 4^ο ΕΠΑΕ, τα οποία συμπληρώθηκαν το 2000 και το 2002 αντίστοιχα, συμμετείχαν περίπου 40 ιδιοκτήτες / διευθυντές επιχειρήσεων από τις Βιομηχανίες Επίπλου, Εκτυπώσεων, Υποδηματοποιίας, Μετάλλων και Τροφίμων και από τον τομέα Γεωργίας και Κτηνοτροφίας. Από τα ποσοστά συμμετοχής κατά μέγεθος φαίνεται ότι το 90% προέρχονται από Μικρές Επιχειρήσεις (24% από επιχειρήσεις με απασχόληση 1-9 άτομα και 66% από επιχειρήσεις με απασχόληση 10-49 άτομα) και το 10% από Μεσαίες Επιχειρήσεις με απασχόληση 50-249 άτομα.

Η ΑνΑΔ σκοπεύει να εφαρμόσει το 5^ο ΕΠΑΕ μέσα στο 2008.

Προγράμματα για ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των γυναικών και νέων

Η ΑνΑΔ εφαρμόζει ειδικά σχεδιασμένα προγράμματα κατάρτισης, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΒΤ), για την κατάρτιση νέων επιχειρηματιών που θα εγκριθούν για στήριξη στο πλαίσιο των πρόσφατα καθιερωμένων προγραμμάτων για ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των γυναικών και νέων.

Το ΥΕΒΤ επιλέγει υποψηφίους για χορηγίες για να δημιουργήσουν μια νέα επιχείρηση, ενώ η ΑνΑΔ οργανώνει προγράμματα κατάρτισης που παρέχονται από ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης με σκοπό να εκπαιδεύσουν τους υποψηφίους να διευθύνουν αποτελεσματικά τη νέα επιχείρηση. Κάθε πρόγραμμα καλύπτει 15 ενότητες, από τις οποίες οι κυριότερες είναι η Ανάπτυξη Επιχειρηματικότητας και η Επιχειρησιακή Στρατηγική.

Συμπεριλαμβάνονται περιπτώσιολογικές μελέτες και επιχειρησιακά παιχνίδια για να δώσουν μια εικόνα του πραγματικού επιχειρησιακού περιβάλλοντος και επιτυγχάνεται δικτύωση μέσω συμμετοχής στη συζήτηση στις τάξεις. Το πρόγραμμα λειτουργεί για 8 εβδομάδες και απαιτείται παρακολούθηση σε αίθουσες διδασκαλίας 2-3 μέρες την εβδομάδα. Η ακριβής διάρκεια του κάθε προγράμματος είναι 114 ώρες. Το 2007 οργανώθηκαν δυο προγράμματα, ένα στη Λευκωσία με 26 νέους επιχειρηματίες και το άλλο στη Λεμεσό με 18 νέους επιχειρηματίες.

Οι συμμετέχοντες που θα συμπληρώσουν με επιτυχία τα προγράμματα αυτά θα λάβουν χορηγία από το ΥΕΒΤ το 50% του κεφαλαίου που χρειάζεται για να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση (μέχρι ενός συγκεκριμένου ποσού ανάλογα με τον οικονομικό τομέα που είναι ταξινομημένη η επιχείρησή τους) και θα έχουν αποκτήσει τις αναγκαίες γνώσεις και δεξιότητες για να διευθύνουν αποτελεσματικά την επιχείρησή τους.

50403 Μέτρα για στήριξη της κατάρτισης στις επιχειρήσεις σε συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς

Επαγγελματίες σε συγκεκριμένους τομείς και / ή επαγγέλματα, για παράδειγμα γιατροί, δικηγόροι και διαιτολόγοι οργανώνουν διαλέξεις, σεμινάρια και διασκέψεις για τη συνεχιζόμενη κατάρτιση των μελών τους.

Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠΠ) έχει την ευθύνη για την κατάρτιση των γεωργών που παρέχεται από τα Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης (ΚΕΓΕ) του Τμήματος Γεωργίας.

Η Κυπριακή Ακαδημία Διοίκησης και Διοίκησης (ΚΑΔΔ) του Υπουργείου Οικονομικών (ΥΟ) παρέχει κατάρτιση για τους δημόσιους υπαλλήλους.

Συγκεκριμένα προγράμματα κατάρτισης και σεμινάρια προωθούνται και παρέχονται από δημόσιες αρχές σε συγκεκριμένες ομάδες δημοσίων υπαλλήλων όπως εκπαιδευτικοί δημόσιου τομέα, νοσηλευτές δημόσιου τομέα, αξιωματικοί και λοχίες καθώς και δασοπόνοι:

- Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) έχει την ευθύνη για την κατάρτιση των εκπαιδευτικών δημόσιου τομέα που παρέχεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ).
- Το Υπουργείο Υγείας έχει την ευθύνη για την κατάρτιση των νοσηλευτών δημόσιου τομέα που παρέχεται από τη Νοσηλευτική Σχολή.
- Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης (ΥΔΔΤ) προωθεί την κατάρτιση των αξιωματικών και λοχιών που παρέχεται από την Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου.
- Το ΥΓΦΠΠ έχει την ευθύνη για την κατάρτιση των δασοπόνων και αποφοίτων δασοπονίας που παρέχεται από το Δασικό Κολέγιο.

Οι δυο κύριες Εργοδοτικές Οργανώσεις, η Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων και το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ) προωθούν και παρέχουν σεμινάρια και προγράμματα κατάρτισης στα μέλη τους.

Γεωργοί

Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠΠ) έχει την ευθύνη για την κατάρτιση των γεωργών που παρέχεται από τα Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης (ΚΕΓΕ) του Τμήματος Γεωργίας.

Το ΥΓΦΠΠ μέσω προσωπικών επαφών και οργανωμένων σεμιναρίων ενημερώνει και εκπαιδεύει τους αγρότες στα τεχνικά, διευθυντικά και θέματα αειφόρου αγροτικής ανάπτυξης. Συχνά προσφέρεται επιτόπια βοήθεια, όταν εμφανιστούν προβλήματα, μέσω επισκέψεων λόγω των μικρών αποστάσεων.

Πρόσθετα, το ΥΓΦΠΠ, μέσω των Κέντρων Γεωργικής Εκπαίδευσης του Τμήματος Γεωργίας προσφέρει διάφορα σύντομα προγράμματα κατάρτισης που διαρκούν από μια μέχρι πέντε μέρες σε αγρότες με σκοπό να βελτιώσουν τις τεχνικές και διοικητικές δεξιότητές τους.

Στα εκπαιδευτικά προγράμματα κατάρτισης δύνανται να συμμετέχουν όλοι οι Κύπριοι αγρότες και στο τέλος κάθε προγράμματος δίνεται Πιστοποιητικό Παρακολούθησης. Τα προσφερόμενα προγράμματα διεξάγονται κυρίως τα πρωινά κοντά στους χώρους εργασίας των αγροτών για να διευκολύνεται η πρόσβαση τους. Οι λειτουργοί του Τμήματος Γεωργίας και οι ανώτεροι λειτουργοί του Τμήματος Γεωργικών Εφαρμογών διεξάγουν ελέγχους στους χώρους εφαρμογής των προγραμμάτων και κάποτε συμμετέχουν στο πρόγραμμα για να διασφαλίσουν την ποιότητα των προγραμμάτων κατάρτισης.

Τα προγράμματα κατάρτισης καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα Γεωργοκτηνοτροφικών δραστηριοτήτων όπως καλλιέργεια Εσπεριδοειδών, Αιγοπροβατοτροφία, Μελισσοκομία και άλλα. Πρόσθετα καταβάλλεται ιδιαίτερη προσπάθεια στην επιμόρφωση και εκπαίδευση των Κυπρίων αγροτισσών σε τομείς όπως ο Αγροτουρισμός, η Καλαθοπλεκτική, η Κεντητική, η Υφαντική και άλλα.

Κατά το 2007, οργανώθηκαν στα Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης 27 προγράμματα κατάρτισης με συνολική διάρκεια 58 μέρες, όπου συμμετείχαν 524 αγρότες.

Λειτουργεί επίσης Σύστημα Μαθητείας σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων. Για άτομα πάνω από 40 χρονών χορηγείται ημερήσιο επίδομα €20,49 για κάθε μέρα κατάρτισης. Κατά το 2007 εφαρμόστηκαν 4 σχέδια με διάρκεια 11 ημερών, όπου συμμετείχαν 79 νεαροί αγρότες.

Το 2006 εφαρμόστηκε ένα νέο σχέδιο, με σκοπό να προωθήσει την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση των αγροτών, το οποίο περιλάμβανε την εφαρμογή προγραμμάτων διάρκειας 150 και 300 ωρών. Κατά το 2006 και 2007, εφαρμόστηκαν 6 προγράμματα και συμμετείχαν 103 νεαροί αγρότες, στους οποίους δόθηκε ημερήσιο επίδομα περίπου €68,29.

Δημόσιοι υπάλληλοι

Η Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΑΔ) υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομικών (ΥΟ). Δημιουργήθηκε το 1991 με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Ο κύριος στόχος της είναι να συμβάλει στην αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα της δημόσιας υπηρεσίας μέσω της κατάρτισης και της ανάπτυξης των διοικητικών ικανοτήτων των δημόσιων υπαλλήλων.

Προσφέρει συνεχή εργαστήρια μάθησης, σεμινάρια και ημερίδες, που διαρκούν από μια μέχρι δέκα ημέρες, ειδικά σχεδιασμένα για δημόσιους υπαλλήλους. Οι τομείς δραστηριοτήτων της ΚΑΑΔ είναι οι ακόλουθοι:

- Οργανωτική Ανάπτυξη
- Διευθυντική Κατάρτιση και Ανάπτυξη

Τα θέματα στα οποία εστιάζονται κατά κύριο λόγο τα εργαστήρια Διευθυντικής Ανάπτυξης είναι τα εξής:

- Ηγεσία
  - Στρατηγική Διεύθυνση
  - Διεύθυνση των Αλλαγών
  - Προγραμματισμός
  - Ομαδική Εργασία
  - Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού
  - Εκχώρηση Αρμοδιοτήτων
  - Διαχείριση του Χρόνου
- Διαχείριση Δραστηριοτήτων Κατάρτισης
  - Ανάπτυξη προσωπικών και διαπροσωπικών δεξιοτήτων
  - Θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης
  - Αξιοποίηση της Τεχνολογίας και Πληροφορικής
  - Εισαγωγική Κατάρτιση Νεοεισερχομένων στη Δημόσια Υπηρεσία

Με σκοπό να ετοιμάσουν τους νεοεισερχόμενους για το περιβάλλον της Δημόσιας Υπηρεσίας, τα προγράμματα αυτά προσφέρουν βασικές γνώσεις και δεξιότητες. Ειδικότερα, τα προγράμματα νεοεισερχομένων έχουν τους πιο κάτω στόχους:

- Να ενημερώσουν τους συμμετέχοντες για τις δομές και τις λειτουργίες του κράτους και της δημόσιας υπηρεσίας.
- Να τους προβληματίσουν για το ρόλο του δημόσιου λειτουργού.
- Να αναπτύξουν βασικές συμπεριφορές και τεχνικές δεξιότητες που απαιτούνται για την επιτέλεση του έργου τους.

Ειδικότερα, η ΚΑΔΔ, σε συνεργασία με τους οργανισμούς της Δημόσιας Υπηρεσίας οργανώνει προγράμματα κατάρτισης σε εξειδικευμένα θέματα όπως: βιβλιοθηκονομία, μέθοδοι για τη διαχείριση κατασκευαστικών έργων και διαλογικά διοικητικά εργαστήρια για την επίλυση σύνθετων, πολυδιάστατων προβλημάτων.

Μεθοδολογικά, η ΚΑΔΔ εφαρμόζει συμμετοχικές τεχνικές στα προγράμματα κατάρτισης και ανάπτυξης, με βάση τις νέες προσεγγίσεις μάθησης. Αυτές ενθαρρύνουν την ανάληψη από τους συμμετέχοντες έργων βασισμένων στο χώρο εργασίας τα οποία συνδυάζουν την επίλυση εργασιακών προβλημάτων μέσα από τη μάθηση. Η ΚΑΔΔ υποστηρίζει αυτές τις πρωτοβουλίες με συναντήσεις και άλλες δραστηριότητες για να διασφαλίσει την αποτελεσματική μεταφορά της μάθησης από τις αίθουσες διδασκαλίας στο χώρο εργασίας. Οι μέθοδοι και οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται περιλαμβάνουν διαλέξεις, ομαδική εργασία, βίντεο, συζητήσεις, πρακτική εξάσκηση, περιπτώσιολογικές μελέτες, ασκήσεις και άλλα.

Όσοι συμμετέχουν λαμβάνουν πιστοποιητικό παρακολούθησης το οποίο δυνατό να βοηθήσει σε βελτίωση των προοπτικών ανέλιξης.

Η συνεχιζόμενη εκπαίδευση για τους δημόσιους υπαλλήλους προωθείται από το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού, παράλληλα με τις δραστηριότητες της ΚΑΔΔ, σε τομείς όπως επαγγελματική κατάρτιση, τεχνική κατάρτιση, διοικητική κατάρτιση και κατάρτιση σε προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών (όπως προγράμματα επεξεργασίας κειμένου, λογιστικά φύλλα, βάσεις δεδομένων, ειδικά σχεδιασμένα τεχνικά λογισμικά και άλλα).

Πρόσθετα, το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού σε συνεργασία με την ΚΑΔΔ, οργανώνει ένα ευρύ φάσμα σεμιναρίων για τους ανώτερους υπαλλήλους ή άλλες ομάδες προσωπικού στη δημόσια υπηρεσία, καθώς και εισαγωγικές σειρές μαθημάτων για νεοπροσληφθέντες, εξασφαλίζοντας ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι αποκτούν και αναβαθμίζουν τις δεξιότητες και γνώσεις που απαιτούνται για να επιτελούν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους.

Επιπλέον, η κυβέρνηση παρέχει την ευκαιρία στους δημοσίους υπαλλήλους να λάβουν εκπαιδευτική άδεια με απολαβές και σε κάποιες περιπτώσεις χωρίς απολαβές για σπουδές που σχετίζονται με την εργασία τους. Περισσότερες πληροφορίες για τα δυο σχέδια παρέχονται στο υποκεφάλαιο 5010503.

Εκπαιδευτικοί

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ), σε συνεργασία με το ΥΠΠ, παρέχει, από την ακαδημαϊκή χρονιά 2007-2008, ένα υποχρεωτικό προϋπηρεσιακό πρόγραμμα, το Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης σε υποψήφιους καθηγητές μέσης εκπαίδευσης, ενώ το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ) παρέχει ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης η οποία είναι προαιρετική εκτός από τα δυο υποχρεωτικά προγράμματα που απευθύνονται στους Βοηθούς Διευθυντές και Διευθυντές σχολείων Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Η συνεχιζόμενη κατάρτιση των καθηγητών της Δημόσιας Ανώτερης Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΜΤΕΕ) αποτελείται από τα ακόλουθα προγράμματα κατάρτισης και δραστηριότητες ανάπτυξης:

- Υποχρεωτική κατάρτιση των Βοηθών Διευθυντών και των Διευθυντών σχολείων Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
- Προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης και ανάπτυξης για τους καθηγητές
  - ο Σεμινάρια
  - ο Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΠ) και ηλεκτρονική μάθηση (eLearning)
  - ο Τοποθέτηση καθηγητών στη βιομηχανία
- Ειδική αναπτυξιακή δραστηριότητα: Ομάδες Στήριξης Αλλαγών

Η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση των καθηγητών και εκπαιδευτών περιγράφεται εκτενέστερα και αναλύεται στη Θεματική Μονογραφία «Το Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης: Κατάρτιση Καθηγητών και Εκπαιδευτών της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης».

Πρόσθετα με τα πιο πάνω, το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ) οργανώνει ένα ειδικό πρόγραμμα συνεχιζόμενης κατάρτισης για καθηγητές μέσης εκπαίδευσης στα Αρχαία Ελληνικά διάρκειας 50 ωρών. Απονέμεται πιστοποιητικό παρακολούθησης στους συμμετέχοντες του προγράμματος.

Νοσηλευτές

Η Νοσηλευτική Σχολή του Υπουργείου Υγείας μεταπτυχιακά προγράμματα στη Νοσηλευτική και Μαιευτική για να ικανοποιήσει τις ανάγκες της Νοσηλευτικής Υπηρεσίας σε ψηλά εκπαιδευμένο προσωπικό.

Οργανώνει επίσης αναβαθμισμένα προγράμματα για νοσηλευτές δεύτερης βαθμίδας, προσφέροντας τους την ευκαιρία να εγγραφούν στην ανώτερη βαθμίδα. Επίσης η Σχολή διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια να καταστήσει εφικτή τη δια βίου μάθηση στους νοσηλευτές.

Υπάρχουν διαθέσιμα τρία μεταπτυχιακά προγράμματα με δωδεκάμηνη διάρκεια για νοσηλευτές: Εντατική Φροντίδα, Νοσηλευτική Διοίκηση και Ψυχική Υγεία. Όλα τα προγράμματα οδηγούν σε δίπλωμα. Το πιστοποιητικό που αποκτάται είναι απαραίτητο για προαγωγή στην ανώτερη βαθμίδα.

Αξιωματικοί και λοχίες

Προσφέρεται μεγάλος αριθμός προγραμμάτων για αστυνομικούς, λοχίες και αξιωματικούς από την Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου η οποία λειτουργεί κάτω από την επίβλεψη του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης. Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η Ελληνική. Στην Ακαδημία λειτουργούν οι ακόλουθες σχολές:

- Σχολή Αξιωματικών: Οργανώνει αριθμό προγραμμάτων, εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης, σεμινάρια και εργαστήρια για παροχή κατάρτισης στους Ανώτερους Αξιωματικούς, σε θέματα στρατηγικού προγραμματισμού και διοίκησης. Το πρόγραμμα των Ανώτερων Αξιωματικών έχει διάρκεια δυο εβδομάδες, των Ανώτερων Υπαστυνόμων τέσσερις εβδομάδες και των Υπαστυνόμων οκτώ εβδομάδες. Η Σχολή Αξιωματικών οργανώνει επίσης προγράμματα, σεμινάρια και εργαστήρια ανάλογα με τις ανάγκες των Ανωτάτων Στελεχών της αστυνομικής δύναμης η διάρκεια των οποίων κυμαίνεται από μια μέρα μέχρι και μια εβδομάδα.
- Σχολή Λοχιών και Αστυφυλάκων: Η κατάρτιση των Λοχιών διαρκεί οκτώ εβδομάδες και περιλαμβάνει θέματα εποπτικής διοίκησης, επιχειρησιακής λειτουργίας και θέματα γενικού ενδιαφέροντος. Επιπλέον, η σχολή οργανώνει εξειδικευμένα προγράμματα όπως τροχαίας τα οποία διαρκούν έξι εβδομάδες και ανίχνευσης εγκλημάτων τα οποία διαρκούν πέντε εβδομάδες.

Η κατάρτιση Δοκίμων Αστυφυλάκων είναι τριετής και περιλαμβάνει θεωρία και πρακτική. Η θεωρητική κατάρτιση διαρκεί ένα ακαδημαϊκό χρόνο και αποτελείται από δυο εξάμηνα. Μετά τη συμπλήρωση του πρώτου κύκλου σπουδών (το πρώτο εξάμηνο θεωρητικής κατάρτισης), οι Αστυφύλακες τοποθετούνται σε Αστυνομικές Διευθύνσεις για πρακτική εξάσκηση (το δεύτερο εξάμηνο θεωρητικής κατάρτισης). Σε

μεταγενέστερο στάδιο και όχι πριν συμπληρωθεί η τριετία, συνεχίζουν την κατάρτιση για πέντε εβδομάδες στη Μηχανοκίνητη Μονάδα Αμέσου Δράσης και στη συνέχεια επιστρέφουν στην Ακαδημία για να συμπληρώσουν την κατάρτιση τους.

- Σχολή Ξένων Γλωσσών: Παρέχει στους Αξιωματικούς κατάρτιση ξένων γλωσσών ανάλογα με τις ανάγκες της Υπηρεσίας. Τα προγράμματα διαρκούν δυο εβδομάδες και καλύπτουν γλώσσες όπως η Τουρκική, Αραβική, Γαλλική, Ρωσική και Ισπανική.

Δασοπρόνοι και απόφοιτοι δασοπονίας

Το ΥΓΦΠΠ διαχειρίζεται το Δασικό Κολέγιο το οποίο ασχολείται με την κατάρτιση δασονόμων στις διοικητικές αρχές της πρακτικής και του περιβάλλοντος δασοπονίας για την προστασία και την ανάπτυξη των δασικών πόρων.

Οι δασοπρόνοι έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν ένα εξάμηνο μεταπτυχιακό δίπλωμα καθώς και προγράμματα μικρής διάρκειας ειδικά σχεδιασμένα για αυτούς.

Ο ανώτερος κύκλος σπουδών που προσφέρεται από το Δασικό Κολέγιο είναι σχεδιασμένος για να παρέχει στους δασοπρόνους και αποφοίτους δασοπονίας περαιτέρω σπουδές σε συγκεκριμένα θέματα δασοπονίας. Κάθε πρόγραμμα είναι προσανατολισμένο να καλύψει τις συγκεκριμένες ανάγκες και ενδιαφέροντα των συμμετεχόντων του προγράμματος.

Οι συμμετέχοντες πρέπει να διεξάγουν ερευνητική εργασία και να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα με τη μορφή διατριβής. Οι υποψήφιοι μπορούν να επιλέξουν τρία με τέσσερα από τα ακόλουθα θέματα ανάλογα με τη διάρκεια του προγράμματος, τα ακαδημαϊκά προσόντα και την πρακτική τους εμπειρία: Δασοκομική και Δασική Διοίκηση, Δενδρομετρία, Χαρτογραφία και Αεροφωτογραφία, Δασοπονία και Δασική Έρευνα, Συστηματική Βοτανική, Συγκομιδή Ξύλου, Αξιοποίηση δασικών προϊόντων, Προμήθεια Καυσόξυλων και Παραγωγή Ξυλάνθρακα, Δασική Διοίκηση, Δασική Πολιτική και Νομοθεσία, Διαχείριση Φυτώριων και Δασική Προστασία.

Τα προγράμματα κατάρτισης μικρής διάρκειας είναι σχεδιασμένα για να καλύψουν τις συγκεκριμένες ανάγκες των δασοπόνων σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων δασοπονίας μετά την απόκτηση του διπλώματος. Τα προγράμματα διαρκούν από δυο μέχρι δώδεκα εβδομάδες ανάλογα με τα θέματα που απαιτούνται, το ακαδημαϊκό επίπεδο των συμμετεχόντων και τις πρακτικές εμπειρίες.

Τα θέματα που προσφέρονται είναι: Δασοκομική και Δασική Διοίκηση, Δενδρομετρία, Ανάγνωση Χάρτη και Αεροφωτογραφία, Δασοπονία και Δασική Έρευνα, Συστηματική Βοτανική, Συγκομιδή Ξύλου, Αξιοποίηση των

δασικών προϊόντων, Προμήθεια Καυσόξυλων και Παραγωγή Ξυλάνθρακα, Δασική Διοίκηση, Δασική Πολιτική και Νομοθεσία, Διαχείριση Φυτώριων και Δασική Προστασία.

Οι υποψήφιοι για το Ανώτερο Δίπλωμα στη Δασοπονία πρέπει να:

- Κατέχουν τεχνικό προσόν στη Δασοπονία ή σε άλλα σχετικά θέματα (όπως Γεωργία, Διαχείριση Άγριας Φύσης, Διαχείριση Πόρων και άλλα) σε επίπεδο πτυχιακό, δίπλωμα ή ισοδύναμο επίπεδο),
- Έχουν δυο ή περισσότερα χρόνια πρακτικής εμπειρίας στη Δασοπονία μετά τη βασική κατάρτιση,
- Γνωρίζουν καλά τόσο γραπτά όσο και προφορικά την Αγγλική γλώσσα. Οι υποψήφιοι των οποίων η μητρική γλώσσα δεν είναι η Αγγλική πρέπει να παρουσιάσουν πιστοποιητικό καλής γνώσης της Αγγλικής (που εκδίδεται από αναγνωρισμένο οργανισμό όπως το British Council) εκτός και αν έχουν δίπλωμα ή ανάλογο προσόν από ίδρυμα στο οποίο η Αγγλική ήταν η γλώσσα διδασκαλίας.

Επαγγελματίες στον τομέα υγείας

Όλα τα τμήματα του Υπουργείου Υγείας έχουν δώσει ειδική έμφαση στην ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση, για να καλύψουν τα κενά που δημιουργούνται καθώς και νέα θέματα στον αναπτυσσόμενο τομέα της Ιατρικής. Τέτοιοι στόχοι κατάρτισης είτε ατομικοί ή ομαδικοί, που είναι βασισμένοι είτε στην Κύπρο ή στο εξωτερικό, διαρκούν από μέρες μέχρι χρόνια και σε ορισμένες περιπτώσεις οδηγούν σε ανώτερα προσόντα. Πρόσθετα, το Υπουργείο έχει οργανώσει προγράμματα και σεμινάρια στην Πληροφορική, Διοίκηση Επιχειρήσεων και Έρευνα και Αξιολόγηση.

Το Τμήμα οργανώνει ένα διετές πρόγραμμα κατάρτισης σε Παθολόγους του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και ένα πρόγραμμα Ιατρικής Εκπαίδευσης σε Ειδικούς, σε συνεργασία με ξένα πανεπιστήμια.

Μέλη Εργοδοτικών Οργανώσεων

Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων

Η Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων οργανώνει σεμινάρια που στοχεύουν στην ενίσχυση και αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων του επιχειρηματικού κόσμου. Κάθε χρόνο οργανώνονται περίπου 50 σεμινάρια με τη στήριξη της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑναΔ). Καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα επίκαιρων θεμάτων στους τομείς της διοίκησης επιχειρήσεων, των εργασιακών σχέσεων, της ποιότητας, του περιβάλλοντος, των θεμάτων ΕΕ και άλλα, και παρακολουθούνται από τους επιχειρηματίες και τους διευθυντές σε όλους τους οικονομικούς τομείς στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.

Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο

Το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ) οργανώνει σεμινάρια σε επιχειρηματικές δραστηριότητες. Μεταξύ άλλων, το ΚΕΒΕ οργανώνει προγράμματα κατάρτισης στη Διοίκηση Επιχειρήσεων, Μάρκετινγκ, Φορολογικά, Ευρωπαϊκή Ένωση, Εργασιακές Σχέσεις, Πωλήσεις, Διεθνείς Εμπορικοί Όροι, Επιχειρηματικός Νόμος, Συστήματα Ποιότητας, Πρακτική γραφείου, Πωλήσεις και θέματα Αποθήκευσης.

Ο βασικός σκοπός των προγραμμάτων είναι να ικανοποιήσουν τις συγκεκριμένες ανάγκες κατάρτισης της επιχειρηματικής κοινότητας οι οποίες εξακριβώνονται μέσω έρευνας που πραγματοποιείται μεταξύ των μελών-επιχειρήσεων αλλά και μέσω της στενής παρακολούθησης των εξελίξεων και των αλλαγών στο οικονομικό, νομικό και επιχειρησιακό περιβάλλον τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό.

Όλα τα προγράμματα διεξάγονται από Κύπριους ή ξένους εκπαιδευτές που έχουν εκτεταμένη εμπειρία στο συγκεκριμένο θέμα και στην κατάρτιση / εκπαίδευση. Χρησιμοποιούνται όλες οι σύγχρονες μέθοδοι κατάρτισης όπως προβολές πολυμέσων, περιπτωσιολογικές μελέτες, παραδείγματα από πραγματική εργασία, συζήτηση και άλλα.

Το ΚΕΒΕ συνεργάζεται στενά για την οργάνωση των προγραμμάτων με την ΑνΑΔ, Τοπικές Αρχές και άλλους σχετικούς οργανισμούς. Το ΚΕΒΕ είναι επίσης ένα σώμα επαγγελματικών εξετάσεων που προσφέρει εξετάσεις σε θέματα που σχετίζονται με την επιχείρηση.

50404 Σχέδια των κοινωνικών εταίρων για στήριξη της κατάρτισης που δε σχετίζεται με την εργασία

Οι οργανισμοί κοινωνικών εταίρων καθώς και κάποιων υπουργείων συμμετέχουν στη στήριξη κατάρτισης που δε σχετίζεται με την εργασία:

- Εργοδοτικές Οργανώσεις:
  - Η Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ).
  - Το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ).
- Οι κύριες Συνδικαλιστικές Οργανώσεις:
  - Η Συνομοσπονδία Εργατών Κύπρου (ΣΕΚ).
  - Η Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία (ΠΕΟ).
  - Η Δημοκρατική Εργατική Ομοσπονδία Κύπρου (ΔΕΟΚ).
  - Η Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου.
- Το Υπουργείο Υγείας (ΥΥ) οργανώνει σεμινάρια στο κοινό σε θέματα υγείας.

Εργοδοτικές Οργανώσεις

Οι δυο Εργοδοτικές Οργανώσεις οργανώνουν σεμινάρια που στοχεύουν στην ενίσχυση και αναβάθμιση της δημιουργικής σκέψης και ατομικής ανάπτυξης του διευθυντικού κόσμου. Τα σεμινάρια αυτά προωθούνται μεταξύ των μελών των οργανισμών αυτών και παρακολουθούνται κυρίως από διευθυντές.

Συνδικαλιστικές Οργανώσεις

Οι Συνδικαλιστικές Οργανώσεις οργανώνουν συχνά σεμινάρια για τα μέλη τους για να τους κρατούν ενήμερους για τις τελευταίες εξελίξεις στον τομέα εργασίας τους, όπως και στην αποτελεσματική χρήση της τεχνολογίας, ειδικότερα στις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Η μεγάλη πλειοψηφία των σεμιναρίων που οργανώνονται από τις Συνδικαλιστικές Οργανώσεις επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ. Κατά το 2007, η ΑνΑΔ επιχορήγησε 4.038 αξιωματούχους και μέλη συνδικαλιστικών οργανώσεων για την παρακολούθηση 131 προγραμμάτων κατάρτισης και σεμιναρίων που οργανώθηκαν από Συνδικαλιστικές Οργανώσεις.

Συνομοσπονδία Εργατών Κύπρου

Ειδικότερα, η Συνδικαλιστική Σχολή της Συνομοσπονδίας Εργατών Κύπρου οργανώνει προγράμματα κατάρτισης διάρκειας περίπου 8-24 ωρών για τα μέλη της και τους αξιωματούχους συνδικαλιστές. Τα προγράμματα κατάρτισης που είναι διαθέσιμα στα μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης, στα νεοπροσληφθέντα μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης και στους νεοπροσληφθέντες συνδικαλιστές περιλαμβάνουν θέματα όπως συνδικαλιστική οργάνωση και διαθέσιμα εργαλεία για συνδικαλιστές, οικονομική πολιτική και κοινωνική προστασία στην ΕΕ, υγεία και ασφάλεια στον εργασιακό χώρο και εργασιακές σχέσεις. Σκοπός αυτών των προγραμμάτων είναι να προσελκύσουν νεοεισερχόμενους στον εργασιακό χώρο για να γίνουν μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης, να ενημερώνουν τα μέλη τους για τους νόμους και διαδικασίες που αφορούν τη συνδικαλιστική οργάνωση, την οικονομική πολιτική και κοινωνική προστασία στην ΕΕ και αλλαγές που συμβαίνουν από την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ και να τους καταρτίσουν στην υγεία και ασφάλεια στον εργασιακό χώρο.

Τα προγράμματα κατάρτισης που είναι διαθέσιμα σε αξιωματούχους συνδικαλιστές περιλαμβάνουν εργατική νομοθεσία για εναρμόνιση με το Κοινωνικό Κεντημένο, ελεύθερη διακίνηση εργαζομένων, οργάνωση αποτελεσματικών συνεδριάσεων και δεξιοτήτων επικοινωνίας. Σκοπός των προγραμμάτων είναι να ενισχυθούν οι αξιωματούχοι συνδικαλιστές για να αναπτύξουν τις απαραίτητες γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες των δραστηριοτήτων της

συνδικαλιστικής οργάνωσης και να προωθήσουν τις θέσεις και τις ιδέες τους στις συνεδριάσεις, τα συνέδρια και τις διασκέψεις που συμμετέχουν.

Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία

Η Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία οργανώνει ημερήσια και διήμερα συνέδρια, διαλέξεις, συνεδριάσεις και συζητήσεις που απευθύνονται σε έμμισθα επαγγελματικά στελέχη και άλλα μέλη της ΠΕΟ. Τα θέματα καλύπτουν κυρίως Συνδικαλιστικά και εργασιακά θέματα καθώς και θέματα Εργατικής Νομοθεσίας, Κυπριακή και διεθνή οικονομία, ιστορία του Συνδικαλιστικού Κινήματος, τρόποι επικοινωνίας, διαπραγματεύσεις και θέματα που αφορούν την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και θέματα της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, παγκοσμιοποίησης και ισότητας των φύλων.

Δημοκρατική Εργατική Ομοσπονδία Κύπρου

Η ΔΕΟΚ οργανώνει προγράμματα κατάρτισης στα μέλη της και στους αξιωματούχους της Συνδικαλιστικής οργάνωσης σε Συνδικαλιστικά θέματα, θέματα που αφορούν την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και θέματα για την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και νέες εξελίξεις που αφορούν την αγορά εργασίας, την Κυπριακή οικονομία και κοινωνία. Τα προγράμματα κατάρτισης διεξάγονται από έμπειρους εκπαιδευτές, αξιωματούχους συνδικαλιστές ή συνεργάτες. Πολύ συχνά τα προγράμματα κατάρτισης παρέχονται από ξένους εκπαιδευτές.

Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου

Η Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου οργανώνει προγράμματα κατάρτισης διάρκειας 7-21 ωρών στα μέλη της και σε αξιωματούχους συνδικαλιστές. Τα προγράμματα κατάρτισης περιλαμβάνουν τομείς όπως Ευρωπαϊκά θέματα, παγκοσμιοποίηση, ανάπτυξη δεξιοτήτων και γνώσεων, υγεία και ασφάλεια στο χώρο εργασίας, επικοινωνία, διαπραγματεύσεις, ισότητα φύλων, οργάνωση της συνδικαλιστικής οργάνωσης και εργασιακές σχέσεις. Όλα τα προγράμματα κατάρτισης διεξάγονται από Κύπριους ή ξένους εκπαιδευτές που κατέχουν πτυχίο πανεπιστημίου και έχουν εκτενή εμπειρία και γνώσεις στο συγκεκριμένο θέμα.

Σεμινάρια του Υπουργείου Υγείας σε θέματα υγείας

Το Υπουργείο θεωρεί σημαντική προσφορά την εκπαίδευση του κοινού σε θέματα υγείας. Το Υπουργείο, μέσω της Νοσηλευτικής Σχολής, εισηγείται την ανάπτυξη ιστοσελίδων που αφορούν θέματα υγείας, τακτικά σεμινάρια και εργαστήρια για κυβερνητικές υπηρεσίες / τοπικές αρχές που αφορούν χρόνιες παθήσεις, προώθηση υγείας και ελάττωση κινδύνων καθώς και σεμινάρια για επαγγελματίες υγείας.

Η μόνη πηγή στοιχείων σε σχέση με τη συμμετοχή στην εκπαίδευση και κατάρτιση με ατομική πρωτοβουλία είναι η έρευνα «Δια Βίου Μάθηση στην Κύπρο 2003». Αυτή είναι η πρώτη έρευνα για τη Δια Βίου Μάθηση στην Κύπρο. Η έρευνα ήταν μέρος της «Έρευνας Εργατικού Δυναμικού» του 2003 που διεξάγεται από τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Τα αποτελέσματα της έρευνας αναφέρονται στη συμμετοχή του πληθυσμού της Κύπρου ηλικίας 15 χρονών και άνω σε κανονική εκπαίδευση, μη-κανονική εκπαίδευση και δραστηριότητες άτυπης μάθησης.

Η μη-κανονική εκπαίδευση αναφέρεται στις δραστηριότητες μάθησης οι οποίες πραγματοποιούνται εκτός του κανονικού εκπαιδευτικού συστήματος, είναι οργανωμένες και συμπεριλαμβάνουν διδασκαλία. Αυτές μπορεί να είναι μικρής ή μεγάλης διάρκειας και συνήθως κάποιος δηλώνει συμμετοχή για να τις παρακολουθήσει. Σε αυτές τις δραστηριότητες συμπεριλαμβάνονται σειρές μαθημάτων, σεμινάρια, συνέδρια, ιδιαίτερα μαθήματα, επιμορφωτικά μαθήματα ενηλίκων, σύστημα μαθητείας και άλλα πολλά.

Οι δραστηριότητες άτυπης μάθησης αναφέρονται σε μεθόδους αυτομάθησης που δεν αποτελούν μέρος δραστηριότητας διδασκαλίας ή προγράμματος σπουδών. Είναι οι διάφορες δραστηριότητες στις οποίες κάποιος μαθαίνει από μόνος του και η διαδικασία μάθησης οργανώνεται από τον ίδιο χωρίς την άμεση εμπλοκή δασκάλου ή εκπαιδευτικού ιδρύματος. Οι μέθοδοι άτυπης μάθησης που εξετάζονται σε αυτή την έρευνα είναι οι ακόλουθες:

- Αυτοδιδασκαλία με χρήση έντυπου υλικού (όπως επαγγελματικά βιβλία, περιοδικά και άλλα).
- Μάθηση / κατάρτιση βασισμένη σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, εκπαίδευση βασισμένη στο Διαδίκτυο.
- Μάθηση με χρήση εκπαιδευτικών μέσων βασισμένων στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές (offline) (ακουστικά ή βιντεοκασέτες).
- Επίσκεψη σε εγκαταστάσεις που στοχεύουν στη μετάδοση εκπαιδευτικού περιεχομένου (βιβλιοθήκη, εκπαιδευτικά κέντρα και άλλα).

Τα ποσοστά συμμετοχής σε μη-κανονική εκπαίδευση, όπως φαίνονται στον Πίνακα 1, είναι ψηλότερα στις γυναίκες και στην ομάδα ηλικίας 15-19 (68.9%).

Επιπλέον, όπως φαίνεται στον Πίνακα 2, τα ποσοστά συμμετοχής σε μη-κανονική εκπαίδευση είναι ψηλότερα σε άτομα με τριτοβάθμια και διδακτορική εκπαίδευση (43,3%).

Τα ποσοστά συμμετοχής σε δραστηριότητες άτυπης μάθησης, όπως φαίνονται στον Πίνακα 3, είναι ψηλότερα στις ομάδες ηλικίας 20-29 (37,4%) και 30-39 (36,6%), ενώ η χρήση έντυπου υλικού (19,4%) και η μάθηση βασισμένη σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές στο Διαδίκτυο (13,6%) είναι οι πιο κοινές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται.

Πίνακας 1: Ποσοστά συμμετοχής του πληθυσμού ηλικίας 15 και άνω σε μη-κανονική εκπαίδευση κατά ομάδα ηλικίας και φύλο το 2003

Ομάδα ηλικίας	Άνδρας	Γυναίκα	Σύνολο
15-19	66,1%	71,3%	68,9%
20-29	20,1%	29,7%	25,1%
30-39	27,6%	26,3%	26,9%
40-49	19,7%	22,9%	21,3%
50-59	14,1%	13,3%	13,7%
60+	2,9%	1,2%	2,9%
25-64	20,1%	21,3%	20,7%
Σύνολο	20,5%	22,5%	21,6%

Πηγή: Δια Βίου Μάθηση στην Κύπρο 2003

Πίνακας 2: Ποσοστά συμμετοχής του πληθυσμού ηλικίας 15 και άνω σε μη-κανονική εκπαίδευση κατά επίπεδο εκπαίδευσης και φύλο το 2003

Επίπεδο εκπαίδευσης	Άνδρας	Γυναίκα	Σύνολο
Λιγότερη της λυκειακής	12,9%	12,7%	12,8%
Λυκειακή και μετα-δευτεροβάθμια μη-τριτοβάθμια	17,0%	19,6%	18,3%
Τριτοβάθμια και διδακτορική	38,3%	48,4%	43,3%
Σύνολο	20,5%	22,5%	21,6%

Πηγή: Δια Βίου Μάθηση στην Κύπρο 2003

Πίνακας 3: Ποσοστά συμμετοχής του πληθυσμού ηλικίας 15 και άνω σε άτυπες δραστηριότητες κατά τύπο δραστηριότητας και ομάδα ηλικίας το 2003

Ομάδα ηλικίας	Χρήση τουλάχιστον μιας μεθόδου	Έντυπο υλικό	Μάθηση βασισμένη σε Η.Υ. στο Διαδίκτυο	Εκπαιδευτικά μέσα βασισμένα στους Η.Υ.	Επίσκεψη σε εγκαταστάσεις
15-19	23,1%	7,7%	16,9%	12,0%	3,6%
20-29	37,4%	25,6%	25,0%	17,7%	7,5%
30-39	36,6%	28,6%	19,3%	16,5%	6,3%
40-49	28,9%	22,6%	13,9%	11,1%	5,8%
50-59	23,2%	19,9%	7,9%	9,1%	4,8%
60-64	13,4%	11,4%	3,0%	3,5%	2,2%
65+	6,7%	5,6%	1,1%	1,5%	1,4%
25-64	30,3%	23,8%	15,0%	12,7%	5,7%
Σύνολο	26,2%	19,4%	13,6%	11,1%	5,0%

Πηγή: Δια Βίου Μάθηση στην Κύπρο 2003

- Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2006), "Στρατηγικός Προγραμματισμός 2007-2013".
- Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2006), "Ετήσια Έκθεση 2005".
- Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2007), "Το Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης της Κύπρου: Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2006".
- Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2006/2008), "Το Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης της Κύπρου: Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2007".
- Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2008), "Το Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης της Κύπρου: Θεματική Επισκόπηση 2007".
- Γραφείο Προγραμματισμού (2006), "Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής 2007-2013".
- Γραφείο Προγραμματισμού (2006), "Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2007-2013".
- Γραφείο Προγραμματισμού (2007), "Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας – Έκθεση Προόδου".
- ETF (2002), "Vocational education and training and employment services in Cyprus-Monographs for candidate countries".
- European Commission (2005), "Progress towards the Lisbon objectives in education and training- Commission staff working paper, 2005 Report"
- Eurydice/CEDEFOP (2000), "Structures of Education, Initial Training and Adult Education Systems in Cyprus".
- Eurydice/CEDEFOP (2003/04), "Structures of Education, Initial Training and Adult Education Systems in Cyprus".
- Eurydice/CEDEFOP (2004), "Εθνικός Φάκελος Κύπρου 2003-2004".
- Eurydice/CEDEFOP (2006), "Εθνικός Φάκελος Κύπρου 2006".
- Human Resource Development Authority (2007), "The Vocational Education and Training System of Cyprus: Continuing Vocational Education and Training 2006".
- Ministry of Commerce, Industry and Tourism (2004), "European Charter for Small Enterprises Progress Report".
- Ministry of Education and Culture (2001), "Memorandum on lifelong learning Cyprus Report".
- Planning Bureau (2004), "The Single Programming Document for the Community Initiative EQUAL".
- Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (2006), "Στατιστικές της Εκπαίδευσης 2005".

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (2005), "Δια Βίου Μάθηση στην Κύπρο, 2003".

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, "Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2001-2007".

Υπουργείο Οικονομικών (2005), "Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας".

Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (2005), "Ετήσια Έκθεση 2004".

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (2006), "Εθνική Έκθεση για τις Στρατηγικές Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, 2006-2008".

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου – Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, www.mlsi.gov.cy/mlsi/hhic

Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο, www.hti.ac.cy

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, www.hrdauth.org.cy

Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου – Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, www.police.gov.cy

Γραφείο Προγραμματισμού, www.planning.gov.cy

Δασικό Κολέγιο Κύπρου – Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών πόρων και Περιβάλλοντος, www.moa.gov.cy/fc

ETF www.etf.eu.int

Eurydice - CEDEFOP, www.eurydice.org

Εθνικό Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης, www.mlsi.gov.cy/dl/nrcg

Κέντρο Παραγωγικότητας www.mlsi.gov.cy/kepa

Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης, www.mof.gov.cy/capa

Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, www.ccci.org.cy

Νοσηλευτική Σχολή, www.moh.gov.cy

Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων Κύπρου, www.oeb.org.cy

Παγκυπριακή Εργατική Ομοσπονδία, www.peo.org.cy

Πανεπιστήμιο Κύπρου www.ucy.ac.cy

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, www.mof.gov.cy/mof/cystat

Συνομοσπονδία Εργατών Κύπρου, www.sek.org.cy

Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών πόρων και Περιβάλλοντος, www.moa.gov.cy

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, www.mlsi.gov.cy

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, www.moec.gov.cy

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ	ΟΡΟΣ	ΑΓΓΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	ΑΓΓΛΙΚΟ ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ
	Αγροτική Σχολή	Agricultural School	
ΑΠΚυ	Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου	Open University of Cyprus	OUC
ΑΤΙ	Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο	Higher Technical Institute	HTI
ΑΞΙΚ	Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου	Higher Hotel Institute of Cyprus	HHIC
	Απολυτήριο	School Leaving Certificate	
ΑνΑΔ	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Human Resource Development Authority	HRDA
	Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου	Cyprus Police Academy	
ΔΚ	Δασικό Κολέγιο Κύπρου	Cyprus Forestry College	
ΜΤΕΕ	Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	Secondary Technical and Vocational Education	STVE
ΔΕΟΚ	Δημοκρατική Εργατική Ομοσπονδία Κύπρου	Democratic Labour Federation of Cyprus	
ΔΥΑ	Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης	Public Employment Services	PES
ΔΔΕ	Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης	Directorate of Primary Education	
ΔΜΕ	Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης	Directorate of Secondary General Education	

ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ	ΟΡΟΣ	ΑΓΓΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	ΑΓΓΛΙΚΟ ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ
ΔΜΤΕ	Διεύθυνση Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης	Directorate of Secondary General and Technical Education	
	Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών	Afternoon and Evening Institutes of the Technical Education	
ΕΛ	Ενιαίο Λύκειο	Unified Lyceum	
ΕΤΥΚ	Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου	Cyprus Union of Bank Employees	
ΕΣΔΕ	Επαγγελματικές Σχολές Δια Βίου Εκπαίδευσης	Vocational Schools of Lifelong Learning	
ΕΕΚ	Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση	Vocational Education and Training	VET
	Επιμορφωτικά Κέντρα	Adult Education Centres	
ΕΔΥ	Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας	Public Service Committee	
ΕΕΔ	Έρευνα Εργατικού Δυναμικού	Labour Force Survey	LFS
	Εργοδοτικές Οργανώσεις	Employers Organisations	
	Εσπερινή Τεχνική Σχολή	Evening Technical School	
ΕΣΔΑ	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση	National Action Plan for Employment	NAP
	Εθνική Στρατηγική δια Βίου Μάθησης	Lifelong Learning Strategy	
	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας	National Lisbon Programme	

ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ	ΟΡΟΣ	ΑΓΓΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	ΑΓΓΛΙΚΟ ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ
ΕΣΔΕν	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση	National Action Plan for Social Inclusion	NAP/incl.
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής	National Strategic Reference Framework for Cohesion Policy	NSRF
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	European Social Fund	ESF
ΓΠ	Γραφείο Προγραμματισμού	Planning Bureau	PB
	Γυμνάσιο	Gymnasium	
ΚΕΓΕ	Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης	Agriculture Vocational Training Centres	
ΚΕΑΑ	Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αναπήρων	Centre for the Vocational Rehabilitation of the Disabled	
ΚΕΠΑ	Κέντρο Παραγωγικότητας	Cyprus Productivity Centre	CPC
ΚΙΕ	Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης	State Institutes of Further Education	
ΚΑΔΔ	Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης	Cyprus Academy of Public Administration	CAPA
ΚΕΒΕ	Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο	Cyprus Chamber of Commerce and Industry	CCCI
ΜΤΕΕ	Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	Secondary Technical and Vocational Education	STVE
ΜΙΔ	Μεσογειακό Ινστιτούτο Διεύθυνσης	Mediterranean Institute of Management	MIM
ΜΜΕ	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις	Small and Medium Enterprises	SMEs

ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ	ΟΡΟΣ	ΑΓΓΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	ΑΓΓΛΙΚΟ ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ
ΝΣ	Νοσηλευτική Σχολή	School of Nursing	
ΟΕΒ	Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων Κύπρου	Cyprus Employers and Industrialists Federation	CEIF
ΠΙ	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	Pedagogical Institute	PI
ΠΚ	Πανεπιστήμιο Κύπρου	University of Cyprus	UCY
ΠΕΟ	Παγκυπριακή Εργατική Ομοσπονδία	Pancyprian Federation of Labour	
	Παιδαγωγική Ακαδημία Κύπρου	Pedagogical Academy of Cyprus	
	Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης	Pre-service Training Programme	PTP
ΣΣΑ	Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης	Strategic Development Plan	SDP
ΣΕΚ	Συνομοσπονδία Εργατών Κύπρου	Cyprus Workers Confederation	
	Συντεχνίες	Trade Unions	
ΣΜ	Σύστημα Μαθητείας	Apprenticeship System	
ΤΣ	Τεχνικές Σχολές	Technical Schools	
ΤΕΠΑΚ	Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου	Technological University of Cyprus	
	Τμήμα Γεωργίας	Department of Agriculture	
	Υπηρεσία Δημόσιας Διοίκησης	Public Administration and Personnel Service	PAPs
	Υπηρεσίες Κοινωνικής Μέριμνας	Social Welfare Services	
ΥΔΔΤ	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης	Ministry of Justice and Public Order	MJPO

ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ	ΟΡΟΣ	ΑΓΓΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	ΑΓΓΛΙΚΟ ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ
ΥΕΒΤ	Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	Ministry of Commerce, Industry and Tourism	MCIT
ΥΕΚΑ	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Ministry of Labour and Social Insurance	MLSI
	Υπουργείο Εσωτερικών	Ministry of Interior	
ΥΓΦΠΠ	Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	Ministry of Agriculture, Natural Resources and Environment	MoA
ΥΟ	Υπουργείο Οικονομικών	Ministry of Finance	MoF
ΥΠΠ	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	Ministry of Education and Culture	MoEC
ΥΥ	Υπουργείο Υγείας	Ministry of Health	MoH
	Υπουργικό Συμβούλιο	Council of Ministers	
	Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Minister of Labour and Social Insurance	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΜΕΛΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ REFERNET ΚΥΠΡΟΥ

1. ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

1.1. Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (www.hrdauth.org.cy)

2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

2.1. Γραφείο Προγραμματισμού (www.planning.gov.cy)

2.2. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων/ Τμήμα Εργασίας (www.mlsi.gov.cy/dl)

2.3. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (www.moec.gov.cy)

2.4. Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (www.mof.gov.cy/cystat)

2.5. Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) (www.mof.gov.cy)

2.6. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (www.pi.ac.cy)

2.7. Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου (www.kepa.gov.cy)

3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ: ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

3.1. Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (www.oeb-eif.org)

3.2. Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (www.ccci.org.cy)

3.3. Συνομοσπονδία Εργαζομένων Κύπρου (www.sek.org.cy)

3.4. Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία (www.peo.org.cy)

3.5. Δημοκρατική Εργατική Ομοσπονδία Κύπρου (www.deok.org.cy)

3.6. Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (www.etyk.org)

4. ΑΛΛΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ/ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

4.1. Πανεπιστήμιο Κύπρου (www.ucy.ac.cy)

4.2. Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (www.research.org.cy)

5. ΕΘΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ/ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ

5.1. Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης (www.llp.org.cy)

5.2. Εθνική Μονάδα Ευρυδική (www.eurydice.org)